

Velja po pošti:
za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6.50
za en mesec 2.20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:
za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
za pošiljanje na dom 20 v, na mesec. — Posamezne številke 10 v.

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več kot trikrat . . . 9 v

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani.

Po zmagi.

Vseslovenska politična organizacija, vzrasla iz združenih krdel Slovenske Ljudske Stranke, je ustanovljena. Može enih misli in vzorov, utrjeni v hudih borbah, izšli iz novih zmag, so si podali roke in so sklenili zvezo, ki obsega vso Slovenijo. Ta armada je moč in bodočnost slovenskega naroda.

Iz bojov in iz zmag so izšli ustanovitelji Vseslovenske Ljudske Stranke. Gorjanci so prišli naravnost z bojišča, na katerem so porazili nasprotnike. Štajerci so pred kratkim vstali kot en moč in so se ootresli liberalnega jarma.

Na Kranjskem se je pa ravno pred tednom odigrala igra, pri kateri so liberalci zaigrali svojo usodo. Da gre z liberalci tako urno navzdol, tega so pač sami krivi. Najnovejši poraz te stranke na Kranjskem, ki je hujši kakor vse, kar je doslej to stranko zadelo, ni pripisovati samo vrnemu vodstvu in izborni disciplini poslancev S. L. S., ampak tudi precej strašni brezglavosti in nespameti liberalcev.

V »Slovenskem Narodu« dan na dan pišejo, da so oni zmagali v kranjskem deželnem zboru, da bo deželni glavar pl. Šuklje moral »sramotno bežati« iz dežele, da so vse zakone, ki jih je sklenil deželni zbor, pokopali itd. Prirejšo shode povsod, koder je še dobiti kakih dvajset liberalcev, in jim razlagajo svoje »zmage«. Pustimo jim to, naj slepe sami sebe!

To nam nič ne škoduje; če pa se liberalci mamijo z opijem, naj jim bo!

A poglejmo si vendar, kako je bilo!

Med liberalci sta bili dve mnenji: Eno za obstrukcijo, drugo pa zoper obstrukcijo. Drugo mnenje je zastopal dr. Tavčar, ki si je že toliko izkušeni pridobil v boju s S. L. S., da vč, da se njeni poslanci ne boje nobenega parlamentarnega boja. Dr. Tavčar je vedel, da liberalci obstrukcije ne vzdrže, zato je stvaril pred njo.

Pa s tem mnenjem je propadel v stranki. Nad dr. Tavčarjem vihte knuto mladi, ki jim je samo za boj in za škandal. Prirejši demonstracije, pobijati šipe, upiti in razgrajati, to je cilj in namen te radikalne struje, ki prvi slepo naprej. Njim je razgrajanje samo ob sebi namen. Pametnega pozitivnega cilja nimajo nobenega. Ta struja je zmagala, dr. Tavčar je bil oreglasovan.

Ti mladi so poglali stare v obstrukcijo proti njihovi volji. Liberalci so se zaglali v boj z vso silo, celo zrak so okužili v zbornici, da ne bi bilo mogoče zborovati, a ko so vztrajali naši poslanci, so liberalci opešali. Kakor so se prej hrabro vzdignili v boj, tako so potem bežali iz dvorane. Dr. Tavčar je vztrajal do zadnjega in je edini v liberalni stranki dal vzgled strankarske discipline. Vse drugo je bilo zmešana, tuleča četa, ki ni vedela, kod in kam.

Liberalci so pokazali, da so nezmožni tudi za obstrukcijo. Zagnali so se z vsemi silami, izkričali svoja pljuča, razbili svoje pesti, potem so pa pobegnili. Njih namen je bil ta, da takoj v početku razbijejo deželni zbor, da ne bi bilo prišlo niti do obravnave o lovschem in občinskem zakonu. Mislili so, da bo vse zbežalo pred Turkovim upitjem in Supančičevim smradom. Tako so bili prepričani, da bo že v soboto dne 25. septembra končan deželni zbor, da so imeli za nedeljo 26. septembra že sklicanih več ljudskih shodov, na katerih so hoteli proslavljati liberalno »zmago«. A to se ni zgodilo. V besni jezi so psovali v »Narodu« deželnega glavarja, ki je tako vestno in vseskozi nepristransko vršil svojo dolžnost, in beračili so prj deželnem predsedniku baronu Schwarzu, naj vlada vendar odgodi deželni zbor.

Kolika izprememba od lani! Lani strašno tuljenje na barona Schwarza, ki so ga zmerjali s krvoločnim volkodlakom in mu vihteli krvavo manšeto — zdaj pa so istega barona Schwarza prosili, naj jim pride na pomoč!

Daš so na usodi prve obstrukcije morali razvideti, da se poslanci S. L. S. ne bodo vdali, so vendar mladi v svojem fanatizmu gnali svoje poslance v drugi boj. V soboto je bila obstrukcija strta, v nedeljo so mladi proglasili na shodih, da se mora obstruirati za vsako ceno. Glejte, celo stari Svetec v Litiji se je navzel iz »Naroda« fanatizma in je predlagal resolucijo za obstrukcijo. »Alter schützt vor Thorheit nicht«, pravi pregovor. Stari Svetec je svarilen vzgled, kako strašno trpi politični intelekt pri ljudeh, ki »Narod« beró in mu verjamejo. Dr. Tavčar je svaril v stranki pred obstrukcijo, in poneдельник je bil popolnoma miren. Zdelo se je, da je pametni glas dr. Tavčarjev zmagal nad slepo neumnostjo. A tega niso trpelj »mladi«, ki so hoteli, da »stari« v tem boju izkrvave, da bodo oni zasedli njihove prostore. V torek so izšli v »Narodu« govori raznih Ribnikarjev in Žerjavov, ki so slavili Turka in postrani zaničevali dr. Tavčarja. Povsod na koncu se je čital brezobziren poziv: Obstrukcija do skrajnosti.

Zažvižgala je knuta. Dr. Tavčar, šefredakter »Slov. Naroda«, je moral trpeti, da so mladi, ki njegov kruh jedó, v njegovem listu izdali preko njega parolo, nasprotno njegovemu mnenju.

V stranki je zmagala zopet pod tem pritiskom obstrukcija. Dr. Tavčar se je udal in je vodil obstrukcijo v odsekih in v zbornici, kakor je vedel in znal.

Svoj up so liberalci postavili na Nemce. Nemci kot zastopniki kapitalistov so nasprotni lovschemu zakonu, ki daje več pravic kmetom. Novi občinski volivni red pa bo Nemcem vzel privilegije, ki jih vživajo zdaj v raznih zastopih. Tržič bo slovenski po novem volivnem redu, vse nade, ki jih imajo Nemci na Jesenice in na Domžale, gredo po vodi, ko stopi v veljavo volivni red, ki ga je predložila Slovenska Ljudska Stranka.

Hipoma so bili tu skupaj liberalci in Nemci. Isti liberalci, ki so pred nekaj meseci še tako besno napadali Nemce, so rama ob rami z Nemci šli v boj proti S. L. S.

Dr. Tavčar je rekel pred nekaj meseci, da je bila zveza z Nemci najmodrejša poteza liberalne stranke. V boju proti lovschemu, občinskemu, šolskemu zakonu in proti deželni banki je ta zveza z Nemci kar naenkrat oživela. Z govori in z glasovanjem so Nemci tako zastopali svoje stališče, da je bilo res težko točiti, kdo bolj obstruiru v deželnem zboru.

Zmanjkalo je iz zbornice namestnika deželnega glavarja barona Liechtenberga. Deželni glavar ni vedel o tem. Po daljšem izpraševanju se izve, da je šel med sejo domov, ker je — bolan. Liberalci so torej hoteli utruditi deželnega glavarja, a pl. Šuklje je bil moč na svojem mestu. »Če hočete, vzdržim 48 ur«, je zaklical liberalcem, ko so zahtevali od njega, da naj zaključí ali prekine sejo.

In tako se je zvršila tista znamenita seja, ki je trajala sedemnajst in pol ure, od osme ure jutraj do pol druge ure ponoči. Tako dolgo še ni predsedoval zdržema menda noben deželni glavar.

Liberalci so opešali. Dr. Tavčar je, zvest strankinemu sklepu, govoril ure in ure; on edini se je skazal zmognega, da z govori vztrajno ubija čas, in kar je govoril, sicer ni bilo samo zlato, pa se je še dalo poslušati. Kmalu se je izkričal dr. Triller, od ostalih poslancev pa niti eden ni bil sposoben za daljši govor. Liberalci so torej začeli boj, ne da bi prej premislili, ali so ga zmogni dokončati. Zato je bil konec klavrn; ko niso imeli smrdljivih plinov na pomoč in ren v rokah, so bili brez parlamentarnih zmognosti. Žalosten je bil pogled dr. Tavčarjev na to svojo četo, ko je ob enajsti uri ponoči, uvidevši, da niti eden od njegovih tovarišev ni zmogen govora, proglasil, da zapusti liberalna stranka zbornico.

Druga obstrukcija je bila strta; zopet za pametnega človeka dokaz, da na tej poti ne rastó rožice, pa tudi ne lovorovi listi.

Pa so zopet dvignili mladi bič nad stariimi. »Narod« je odmeval hvale obstrukcije in slave Turkove. Obstrukcija za vsako ceno! Da so spravili stranko v bojevito razpoloženje, so strašno lagali, polnili list s psovkami in grožnjami, tako da so svoje revne pristaše pripravili čisto ob pamet.

Tretjič so morali liberalci v deželnem zboru obstruirati. Tretjič je dr. Tavčar propadel, a je držal disciplino. Vedel je, da mladim ne gre za drugo, nego da imajo priliko udariti po starih, češ kako so nesposobni, da niti obstruirati ne znajo. Zato je dr. Tavčar hotel imeti vsaj sklepni efekt zase. Hotel je obstruirati ob koncu zadnje seje, da bi mogli potem liberalci upiti po vsej deželi, da so deželni zbor razbili.

To je bilo tudi Nemcem všeč, ki so ves čas izkušali vplivati na posamezne poslance S. L. S., da naj bi odnehali proti liberalcem. Nemci bi bili radi, da bi se bil deželni zbor razbil, ker bi to slabo vplivalo na sankcijo že sklenjenih postav.

Tako so torej z večjo nado na uspeh začeli liberalci s tretjo obstrukcijo. Izključen Turk je prišel zopet nazaj, torej se je začela lahko zopet hrupna obstrukcija. Kako krasno bi se dalo pisati v »Narodu«: Naš dični inteligent, Josip Turk, je kot neustrašen lev razbil deželni zbor, da so se klerikalci kot plahé ovce razpršili. Šusteršič je bežal, Lampe je bil ves zelen, Krek se je tresel na celem životu itd., itd. Liberalna stranka bi bila rešena in glorijske ne bi bilo ne konca ne kraja.

Pa prišlo je drugače. Tretji poraz je bil najhujši. Kakor šiba božja nad Amone je udarila sodna roka S. L. S. po liberalni stranki. Zapustili so zopet zbornico, in ko so bili zunaj, je sklenila zbornica nov poslovni red, po katerem bodo taki prizori tako otežkočeni, da se jih bo težko še upala liberalna stranka.

Liberalci so podali tu dokaz svoje nesposobnosti. Psovati znajo, na papirju mažejo strašne stvari, a za realno delo ti ljudje niso.

Tragična pa je usoda dr. Tavčarjeva. On, ki je za stranko res delal in žrtvoval, mora zdaj prislihen sodelovati, ko se stranka ubija. Mnogo je grešil v svojem življenju dr. Tavčar, a mnogo mu bo odpuščenega, ker tako vdano prenaša strašne budalosti, s katerimi ga križajo ljudje, ki so kruh dobili iz njegovih rok!

Po liberalnih shodih in v liberalnih listih pa se glasi: Bum, bum! klerikalci so poraženi. Junaški nastop narodno-napred-

LISTEK.

Ljubljanski rotovž.

Kakor znano je ljubljanski občinski svet nedavno sklenil da mestno hišo podere in na njenem mestu sezida novo, sedanjim razmeram odgovarjajočo.

Ta sklep občinskega sveta je v javnosti zbudil veliko nejevoljo, ker bi tako naše mesto bilo zopet oropano umetnine iz one slavne dobe, ki nam je ustvarila najlepše, kar imamo. Sklep kaže popolno pomanjkanje vsakeršnega umetniškega čuta; dočim druga mesta svoje davne spomenike, ki niso samo lepi, ampak tudi nosijo toliko zgodovine, skrbno varjejo, se pri nas podira starina za starino. Če še poderejo Robbov vodnjak, ki je lepši kakor vsi novi spomeniki, ki jih v Ljubljani imamo, bo Ljubljana izgubila zadnji spomin na svojo renesančno in baročno dobo, iz katere imamo le še malo hiš, in izgledala bo tako pusto in enakomerno, kakor pač vsako moderno, komaj iz tai zraslo mesto. Dočim bi morali naši mestni očetje na to gledati, da ohranijo ves mestni del na Starem trgu doli do Viranta in na oni strani do stare Auerspergove palače, ki še najbolj kompaktno kaže lice

stare Ljubljane, in dočim bi morali osnovati umetniško-ohranjevalno komisijo, pa sanjajo o slikarskih muzejih na Gradu in hočejo do tal porušiti ono poslopje, ki je še edino karakteristično za Ljubljano — naš rotovž.

V mestih, kjer imajo količkej umevanja za svojo zgodovino, skrbno pregledajo, kar je od nje preostalo spominov, celó v zasebnih hišah, in tako bi se tudi v Ljubljani našla še marsikatera umetnina — karakteristična stopnjišča iz baroka, ograje velike umetniške vrednosti, stropi s štukaturami in opresnimi slikami, kipi — vse to se še danes najde po različnih kotih v Ljubljani. A vse to bo šlo, če ne bomo imeli oblasti, ki bo to mogla preprečiti.

Sicer pa, kar se rotovža tiče, je sklep ljubljanskega občinskega sveta silno nepremišljen. Popolnoma izključeno je namreč, da ne bi centralna komisija na Dunaju, ki ima tu važno besedo, povzdignila svojega glasu in opozorila merodajne faktorje, da namero občinskega sveta preprečijo. Naš rotovž mora ostati, kakršen je! Nova mestna hiša se bo pa morala drugod zidati, ali pa naj, če že morajo podirati, podero bližnji hiši ter na njih mestu zgrade nekaj, kar bo v skladu s starim rotovžem.

Naše čitatelje pa bo brezdvoma zanimala zgodovina ljubljanskih rotovžev.

Ljubljana je imela tri mestne hiše. Prva je bila sezidana leta 1297.

in je stala na Starem trgu. Kje, se natanko ne dá dognati, vendar pa se sodi z veliko verjetnostjo (Vrhovec: Die wohll. landesf. Hauptst. Laibach; 1886), da je stala tam, kjer je zdaj c. kr. obrtna strokovna šola. Ljudstvo je ta kraj še do naših časov imenovalo »Komavn«, kar se izvaja iz »Commune«. O obliki tega rotovža se nič ne vé.

Drugi rotovž se je začel zidati leta 1484.

Ta mestna hiša je stala prav tam, kjer stoji današnja. Zgradili so jo v tistem času, ko se je začelo mesto čudovito širiti. Takrat niso bili tako beraški časi kakor dandanes. Meščanstvo je bilo bogato in ponosno; Valvasor piše, da so »die Zwölfe des inneren Rates« hodili oblečeni v škrlat kakor benečanski plemiči, ostali svetovavci pa v črnih talarjih . . . Za rotovžem je bil še do leta 1548 kamenolom.

Kakšna je bila druga mestna hiša?

Ta rotovž je sezidal Ljubljančan Peter Bezaj. Ni bil velik, a silno zanimiv in prava umetnina. Vidi se ga na sliki v Valvazorjevi »Ehre des Herzogth. Krain« v XI. knjigi na strani 674.

Na tej sliki napravi ta rotovž skoroda isti vtis kakor srednji vunmoleči del seda-

njega. Odspodaj je arkada — stopnjic ni — nad arkado eno nadstropje, na vrhu mali stolpič. Na desno od vhoda se vidi na sliki takozvani »Narrenköterle«, železna kletka, v kateri so izpostavljali zločince.

Kar pa je mestni hiši dajalo prav poseben znak, sta bila gola kipa Adama in Eve v narurni velikosti, ki sta bila vzdana na pročelju v vsakem kotu eden, pročelje samo pa je bilo v vsem svojem obsegu prebogato opresno (fresko) poslikano.

Adam in Eva ter slike.

Natančen opis rotovža nahajamo deloma v Valvazorju, največ pa v nekem rokopisu, ki se nahaja zdaj v semeniški knjižnici. Rokopis slove: Curia Labacensis Urbis Metropolis Duc. Carnioliae. Angegeben und verfasst durch einen Treugesinnten Patrioten 1680. Pisec je neznan, bil pa je najbrz arhitekt, navdušen pristaš italijanske renesance.

Valvazor nam opiše kipa Adama in Eve in pravi o njih, da sta bila »izborno izdelana«. Eva je postala znamenita, bila je, kakor pravi Valvazor, »das Wahrzeichen« ljubljanskega mesta in je postala predmet večalimanj finih dovtipov. Tako so potnike in rokodelske »vandrovec«, če se še niso na magistratu zglasili, vprašali, ali še niso šli staro devico na rotovžu poljubiti?

ni poslanca... itd. Že jih zopet bičajo, da naj obstruirajo decembra meseca, ko pride na vrsto ljubljanski mestni statut.

Starj se bodo dali bičati, to je njihov fatum. Mladi magistratni uslužbenci potiskajo podžupanu dr. Tavčarju v roke mož, s katerim naj izvrši harakiri. On uboga, ker drži disciplino.

Liberalni svet, ki bere liberalno časopisje, se pogreza v budalosti. Revoli bodo in lagali, da so zmagali oni. Tako so tudi po zadnjih volitvah na Goriškem pisali, da so oni zmagali, zmagali so tudi na Štajerskem, zmagali so v Barceloni in sploh povsod. To si verjamejo in so zato strašno bojevit. Od Štajpaha na Veliki Loki do Peternele na Bledu vrši soglasni bojevit klic, da treba le še malo psovati, pa bo Slovenske Ljudske Stranke konec. Torej psujmo še toliko, kolikor je treba do dobrega konca! Pa psujejo. To je njihovo delo. Kaj bi neki delali, če ne bi psovali? Druga ne znajo. Njihova politika je bila vedno le razdiranje, preganjanje, psovaje.

Ti pa, krščanski človek, ki imaš še glavo na vratu, povzdigni pogled proti nebu in poglej po slovanski domovini! Bila je nevihta, a nebo se je zjasnilo. Blata je pač na cesti, luže se vidi semtertje. A sonce sije veselo, luže se bodo posušile, blato homo postrgali. Nad celo domovino sije eno sonce Vseslovenske Ljudske Stranke, ki je stranka razumnega dela, polna poguma za bodočnost. Ni več mej, liberalni provincializem je padel.

Čete krščanskih slovenskih mož gredo pojoč na delo. Pa kako veselo se peva po zmagi!

Resnica o Ferreru.

Brezdomovinsko svobodomiselstvo je s polnim parom na delu, da do dobra izrabi v svoje umazane namene smrt brezvestnega lopova Ferrerja. Vse, kar se prištevava svobodomiselstvu — od vodenege liberalizma pa doli do najčrnejšega anarhizma — vse na široko odpira svoja umazana usta, da kriči o justičnem umoru, o nezaslišani krvoželjnosti španskega kralja in njegove »klerikalne« vlade, o črnih naklepih jezuitov itd., itd. V vseh središčih prostozidarskih lož so se vršile »protestne« priredbe radi »justičnega umora« na Ferrerju; pred vsem seveda v Parizu, kjer je propala drhal streljala na obče priljubljenega in spoštovanega policijskega prefekta Lépine-a, a zadela nekega drugega, svojo službeno dolžnost vršече redarja, ki je na zadobljeni rani tudi umrl. Oglasil se je nato seveda tudi oni Rim, ki ga vodi in vlada framazon in jud Nathan, pod čegar patronanco so se vršile divje demonstracije proti Španiji; v Londonu je socialistična drhal hotela napasti katoliško katedralo ter je skoro ubila nekega duhovnika. Govorniki so poudarjali, da bi obglavljenje vseh evropskih vladarjev še ne bilo dovolj zadoščenja za Ferrerjevo smrt, da se mora španskega poslanika izgnati iz Londona itd. Tudi v Bruslju, Berlinu, na Dunaju, v Budimpešti, Trstu in drugod je svobodomiselstvo dvigalo svojo glavo in demonstriralo svojo solidarnost z ono strujo ki je svoj strupeni meč namerila na en edini cilj: na Boga in vse, kar je z njim v zvezi. Tudi naša slovenska zemlja, žalibog, nosi pripadnike te peklenke struje, kar so glasno dovolj izdala njih glasila: Umazani »Slovenski Narod«, hinavska tržaška »Edinost«, ki je že toliko časa potuhnjeno zastrupljala lahkoverne bravce z brezdomovinskim svobodomiselstvom pod krinko absolutnega narodnjaštva, po-

tem »Rdeči Prapor« in druge časopisne cunje te vrste, ki so vse strnile svoj glas z divjim krikom celokupne mednarodne drhali anarhizma in brezboštva. Vsak pošten Slovenec se mora sramovati in iz dna duše obžalovati to prikazen, ki je tako tuja verni in krepostni duši slovenskega ljudstva. Toda eno nas pri tem tolaži: Bolj kakor bi mi kdaj mogli je to manifestiranje za brezdomovinskega anarhista razkrinkalo to kačjo zalego naših odkritih in prikritih liberalcev in svobodomislicev in pošteno slovensko ljudstvo bo pač skrbelo za to, da to kačjo zalego temeljito zatre.

Ferrer samo pretveza.

Kakor so se barcelonski dogodki razvili brez vsakega logičnega zunanega povoda v divjaške izgrede proti cerkvam in samostanom — ki vendar niso zakrivil vojne s Kabil, — in je bilo na prvi pogled jasno, da so bili ti dogodki že davno pripravljeni, organizirani in izvedeni od ene in iste roke, od ene in iste tajne sile, ki je le čakala pretveze, da jih uprizori, — ravno tako tudi vsi ti vandalski izgrede in akademiske demonstracije svetovnega svobodomiselstva niso drugega nego prehodniki zaželjene in pripravljane revolucije, oziroma izrazi brezkončnega sovražstva do katoliške cerkve. Nihče ni bil tako natančno poučen o krivdi Ferrerja in tako prepričan o pravičnosti njegove smrtni obsodbe, kakor ravno njegovi svobodomiselni »bratje«. Toda oni so hoteli zopet ob tem slučaju uveljaviti svoj vpliv, svojo vlado nad Evropo in iztrgati svojega člana roki postave, ki velja za druge zemljane. Ko se jim to ni posrečilo, so pa spustili z verige najnižje svoje moči, so mobilizirali najnižji razred svojih podanikov, ki se skrivajo po predmestnih brlogih modernih Babelov, ter s tem na eni strani hoteli ostrašiti svet, na drugi pa tem svojim podanikom podati predokus bodočih ciljev in zmag, in jih tako z nova privezati nase... Slučaj Ferrer jim je bil le nova prilika, nova pretveza, da udeležujejo in poizkusijo svoje moči. Židovski »Berliner Tagblatt«, ki se je v tej Ferrerjevi kampanji najbolj nesramno-odkrito obnašal, to čisto naravnost pove, ko piše: »Z j u t r a j je bil Ferrer od španskih jezuitskih hlapcev ustreljen in že zvečer istega dne je svet odmeval izjav, ki, naj so že imele tako ali tako obliko, ali so bile sploh pojav izrodov, — niso bile v svojem jedru nič drugega, ko tišoteri odmev starega jeznege bojnega klica Voltairjevega: »Ecrasez l'infame« — Pogazimo nesramnico, t. j. Cerkev. Več ko vse drugo pa govori dejstvo, da so se vsi izgrede in vse demonstracije obračale naravnost proti cerkvam in duhovnikom ter sploh proti katoličanstvu.

Od kod in kaj je bil Ferrer.

Časih se med svobodomislci pač najdejo tudi ljudje, ki so odlični po svojem čistem značaju in obširnem znanju. Ako bi se kakemu takemu pripetilo kaj neprijetnega, kakor se je n. pr. Ferrerju, bi človek že preje mogel verjeti, da se svobodomiselstvo zanj iskreno in iz prepričanja poteza; toda ustreljeni Ferrer je bil tudi kot človek skrajno propal in ničvreden, o kakih znanstveni naobrazbi pa še govora biti ne more.

Rojen je bil leta 1855. v Barceloni in je hodil samo v ljudsko šolo. Ko je odrasel, je šel k železnici in je bil sedem let sprevodnik. V tem času se je začel pečati z anarhističnimi spisi in te ideje so mu tako prijale, da se jih je popolnoma oklenil. Pustil je službo in se podal v Pariz, kjer je v prostozidarski loži poučeval španščino,

no, v ostalem pa se bavil s krčmarskimi posli. Seznanil se je z neko pobožno, a histerično gospodično Ernestino Meunie, ki jo je učil španskega jezika. Ker je bila bogata, jo je znal popolnoma omamiti, da mu je ob svoji smrti zapustila 750.000 frankov v namen, da zgradi otroško zavetišče in sirotišnico v Barceloni. Da je bila ta ženska res popolnoma verna in da ni mogla imeti namena s svojim bogastvom podpirati anarhizem, priča mej drugim dejstvo, da je v svoji oporoki zapustila tudi 3000 frankov za maše za dušnice zase in za svojo mater. Toda poštenjak Ferrer se za to ni brigal ter je s tem denarjem ustanavljal svoje takozvane »moderne«, a v resnici anarhistične šole, kar homo še kasneje slišali. Ferrer je igral tudi na borzi ter bil sploh pravi denarni spekulant, ki ni opustil nobene prilike, da se brez dela in truda obogati — naši socialisti imajo torej res dovolj vzroka, da ga časte kot svojega vzornika!

Ferrer kot mož in rodbinski oče.

Predno je Ferrer s svojim bogatim plenom zapustil Pariz in se podal v Barcelono, je prišlo med njim in njegovo ženo radi njegove vedno ponavljajoče se zakonske nezvestobe do burnega prepira, v katerem je ona nanj streljala in ga lahko ranila na glavi. Vsled njene tožbe je sodišče razsodilo na ločitev zakona. Žena se je nato podala na Rusko, troje hčer iz tega zakona pa je ostalo v Parizu; najstarejša živi še ondi s svojimi nezakonskimi otroci v veliki bedi, druga je gledališčna igralka v Parizu, tretja se je preselila na Rusko.

Ali je res bil anarhist?

Izmed sto in sto drugih dokazov navajamo danes (že zadnjo soboto smo pisali o tem) le te-le: »Köln. Zeitung«, ki ji pač živ krst ne bo mogel naprti »klerikalnih« tendenc, navaja odlomek nekega pisma, ki ga je Ferrer pisal svojemu prijatelju in ki se glasi: »Da ljudi ne prestrašim in vladi ne dam povoda, da bi zaprla moje zavode, imenujem iste: »Moderna šola«, namesto anarhistična šola. Kajti cilj moje propagande je, to odkrito priznam, vzgojiti v šolah prepričane anarhiste. Moja želja je, povzročiti revolucijo. Za sedaj pa se moramo zadovoljiti s tem, da v glave mladine vcepimo misel, da treba trebljenje s silo izvršiti. Mladina se mora tega učiti, da proti žandarjem in torturi ni drugega sredstva, kakor bomba in strup...« In »Epoca« piše, da je hotel Ferrer s svojim pedagoškim delovanjem: »S prevratnimi idejami napojiti možgane in sedanjim družabni red porušiti do tal, ne da bi mu bilo mar za to, da bi vzgojil dobre delavce, uradnike in trgovce.« Že o priliki atentata, ko sta se sedanjí španski kralj in kraljica peljala od poroke in je kraljičino poročno obleko oškropila nedolžna kri anarhističnih žrtev — visokih kraljevih častnikov, — je bil Ferrer kot sokrivec v preiskavi. Dejanskih dokazov za njegovo krivdo sicer ni bilo mogoče dognati, a oblasti so ga dodobra spoznale in so zaprle njegovo »moderno šolo«. Ob teh dejstvih je vsako nadaljnje dokazovanje odveč.

Zakaj je bil obsojen?

Svobodomiselno časopisje tuli, da je bil Ferrer obsojen zgolj kot svobodomislec, je zaradi svojega svobodomiselnega mišljenja, da je padel samo zato, ker je klerikalizem zahteval njegovo žrtev. To je tako neumna trditev kot noč. Saj je vendar toliko let nekaznjen propagiral anarhizem, ne da bi se mu skrivil las, enkrat je bil že v preiskovalnem zaporu radi anarhističnega atentata, a ker kljub tež-

kim obteževalnim momentom ni bilo popolnega dokaza za njegovo krivdo — zopet spuščen v lepo svobodo. Ne zaradi svojih idej, marveč zaradi dejanj, ki so izvirali iz teh idej je Ferrerja končno vendar doletela že davno zaslužena osoda.

Kakšna so bila ta dejanja

je povedal 20. t. m. v španski zbornici notranji minister de la Cierva, ko je bila na vrsti razprava o barcelonskih dogodkih. Minister je poročal, da je bilo porušenih in požganih 68 verskim namenom služečih poslopij, 138 oseb je bilo umorjenih in 40 ranjenih. Vse to je zasnoval in deloma tudi dejanski sam izvršil »junak« Ferrer, za katerim se sedaj jokajo tudi naši svobodomislci, zlasti »Edinost«.

Ali je bil postavno obsojen?

Svobodomiselno časopisje kriči, da sodno postopanje proti Ferrerju ni bilo zakonito, da se mu ni dalo zagovornika itd. O tem je izjavil španski poslanik v Berlinu, Polo de Bernabe, sledeče: Ob izgreduh v Barceloni se je vlada prvič poslužila zakona Orden publico, ki so ga l. 1870. sklenili radikalci, ki so imeli tedaj moč v rokah. Ta zakon določa, da se vsako uporniško dejanje obravnava pred vojaškim sodiščem. Vsi krivci izza barcelonskih revolucijskih dogodkov so bili postavljeni in sojeni po takem sodišču in nihče se ni pritožil nad tem. Šele tedaj, ko je prišel na vrsto glavni krivec in povzročitelj onih krvavih dejanj, je vzkripelo v »anarhistični aristokraciji«, ki ni mogla zapopasti, da bi bil eden izmed njenih gornjih štirto ravno tako sojen, ko drugi umrljivi zemljani. Ferrer sam je odklonil vsakega zagovornika, nakar mu je sodišče za zagovornika postavilo častnika, čegar odločno svobodomiselstvo je bilo notorično. Kje je tu klerikalno nasilstvo? Vojaško sodišče je Ferrerja soglasno spoznalo za krivega; toda razsodbo so potem še temeljito revidirali najboljši pravniki, sodišče pa jo je z nova soglasno potrdilo. Od tu je šla razsodba na najvišje sodišče v Madrid, ki sestoji z generalov in sodnikov, pa tudi tu je bila potrjena. Ferrer je bil sojen po ustavnem sodišču in obsojen glasom zakona. To je istina in vse drugo laž, kar se bo še dokazalo. (Španska vlada bo namreč objavila vse spise Ferrerjevega procesa.)

»Klerikalizem« v Španiji.

Isti poslanik je podal prav karakteristično izjavo o »klerikalizmu« v Španiji, o katerem toliko mažejo in kriče svobodomislci. Sicer je vsakemu trezno in poštenomislečemu človeku jasno, da bi v Španiji nikoli ne bili možni taki dogodki in taki odnošaji, kakršni žalibog so, ako bi ondi nadvladovala katoliška načela. A dobro je, da to potrdi tudi veljak, ki pač temeljito pozna razmere v svoji domovini. De Bernabe pravi, da zlepa kje ne uživa občinstvo toliko svobode, ko ravno v Španiji. Ko je bil lani doma, je slišal v zbornici govore, ki bi se jih gotovo v nobeni drugi zbornici sveta ne trpelo. V drugih državah imenuje vseučiliške profesorje vlada, v Španiji se pridobi vseučiliško stolico s konkurenčno izkušnjo. Ti profesorji so skoro sami liberalci, deloma skrajni republikanci. Toleranca vlade nasproti revolucionarni propagandi je šla dlje, kakor bi to bilo mogoče v katerikoli drugi deželi. Strašni dogodki v Barceloni so bili uspehi. Seveda je katoličanstvo v Španiji državna vera — ker druge vere ondi sploh ni —, a vsled tega ni ondi niti sence kakega verskega pritiska. Za zgled navaja senora Azcarate, bivšega podpredsednika senata. Ta mož je prononsiran republika-

Oba kipa je izklesal iz peščenca Ljubljančan Janez Lipce. Kipa sta še danes ohranjena in sicer menda še v kleti Rudolfina. Evi manjka glava.

Umetniško veliko večje važnosti pa so bile procelne fresko-slike. Slikarja imenuje Valvazor Gerizzi, neznani pisatelj »Curiae Lab.« ravnotako. Oba ga visoko hvalita; prvi govori o »kunstreichen Pinsel«, drugi ga imenuje slovitega slikarja.

Gerici.

O tem Gerizziju je več domnev. Eni pravijo, da je bil to domačin Jerič, drugi ga imajo za Laha Gerizzija, najbrže Gericija, ki je pa drugače neznan. Ni pa izključeno, da je bil ta slikar znameniti Holandec Gerrit Harlemski, ki se istoveti večkrat z Gherardom Davidom. Ta umetnik je bil rojen v južni Holandiji in je delal veliko časa v Italiji, kjer se je šolal. Na potu v Italijo je mogoče prišel v Ljubljano, ki je imela veliko zveze z domovino umetnosti. Na rotovžu je namreč bila izmed skupine slik najznamenitejša tista, ki je predstavljala Kambizovo sodbo. Taisto sodbo pa je naslikal Gerrit Harlemski za mestno hišo v Brüggu. Ta slika je zelo sloveča, ker se v njenih ornamentih vidi prva sled laške renesance. O ljubljanski »Kambizovi sodbi« pripoveduje Dolničar, da je bila »presloveča« in da so jo »Italijani in drugorodci sploh visoko hvalili.

(»picturae illae celeberrimae et ab italīs et alienigenis laudatissimae«.)

Podrobnosti.

Rotovž je, kakor ga opisuje neznan arhitekt, slonel na dveh mogočnih podstavih in je imel štiri okna v vrsti. Kar se Gericijevih slik tiče, so bile te: Nad zidom je bilo naslikanih 12 sibil, med dvema oknom pa Pravica v krásnem oblačilu, sedeča na prestolu, zraven nje nekoliko svetovavcev. Na obeh straneh vidiš Sodbo, in sicer na prvi Salamonovo, na drugi pa Kambizovo. Perzijski kralj Kambiz obsodi namreč krivičnega sodnika, da mu živemu snamejo kožo s telesa in z njo prevleče stol sinu, ki mu nasleduje, da bi se vedno spominjal, da ima pravično soditi. Na drugi strani so naslikane štiri Čednosti, in sicer Zmernost, Previdnost, Srčnost in Modrost, katere so že stari Ljubljančani smatrali za neobhodno potrebne za svoje mestne očete.

V posvetovalni dvorani je bila naslikana poslednja sodba, portreti cesarjev in cesaric in črtež ljubljanskega mesta.

Načrti za nov rotovž.

Ljubljančanom je rotovž kmalu postal nemajhen. Zlasti v oni dobi, ko se je začela razvijati renesanca do vrhunca in ko so Ljubljančani bili ponosni in bogati kakor malokdaj ter so želeli imeti v svojem mestu umetnine, s katerimi bi se mogli

ponašati pred vsem svetom, so začeli prenišljevati, kako bi zgradili novo mestno hišo. Sicer pa stara po 200 letih ni bila za nobeno rabo več in se je na vseh koncih podirala. Že leta 1547, 15. novembra, je mestni svet sklenil zidati nov rotovž. Ko pa je postalo vprašanje koncem 17. stoletja zelo akutno, so se začeli delati novi načrti.

Gotski načrt holandskega kapucina.

Velikopotezen načrt je napravil neki holandski kapucin, sloveč arhitekt, kojega ime se nam pa ni ohranilo. Hotel je zgraditi magistrat v gotškem slogu, po tistih vzorcih, kakor imamo še danes preslovite mestne hiše na Holandskem v Flandriji (Brügge, Harlem, Leyden, Gent, Antwerpen itd., itd.). Zakaj mesto tega načrta ni sprejelo, ni znano. Morebiti je bil predrag, morebiti pa javnosti ravno gotški način zidave ni ugajal in se po pravici ni zdel za naše kraje primeren. Da bi bil denar ovira, ni misliti, ker se je mesto tedaj bavilo z uprav velikanskimi načrti. Hoteli so namreč zidati velik kompleks javnih poslopij, ne samo rotovž, marveč tudi skladišče za žito, skladišče za sol, orožarno itd.

Renesanški načrt neznanca.

Drug načrt je napravil neznanec, ki je v že omenjeni »Curia Lab.« opisal stari rotovž in dodjal obširen načrt za novega.

Če bi se bil ta načrt, zamišljen v bogati renesanci, izvršil, bi bil ljubljanski magistrat pravi muzej. Bil je načrt podrobno ta-le:

Siog renesančen. Hiša dvonadstropna. Spodaj arkade z desetimi lopi. Nad lopi njim odgovarjajočih deset oken, v prvem nadstropju višja, v drugem nižja. Sredi prvega nadstropja bodi pomol.

Zunanjščina.

Okna visoka 9—10 čevljev; nad vsakim doprsna podoba kakoga starorimskega cesarja ali Marta iz štuka. Mestni grb nosita dva genija iz mramorja. Na glavnih zidovih naj stojita kipa Srčnosti in na levi Čuječnosti, dalje kipa Adama in Eve, nazadnje kipi Modrosti, Pobožnosti. Upanja in Ljubezni. Pod mestnim grbom dvoglavi orel Rimskega Cesarstva ali pa ura ki pa naj bo zelo umetno izdelana; kaže naj poleg ur s posebnim kazalom četrtinke, spremembe lune itd., itd., in naj ima umetelno zvonivno napravo.

Nad vhodom bodi vklesano: Publica curate!

Notranjščina.

Čez vhod stopiš v spodnjo dvorano, na obeh straneh pa sta stražnici. V vseh naj bi bile simboliške slike.

Velika dvorana.

Velika dvorana naj bi bila tako-le poslikana: Glavna podoba Jazon na slav-

nec in po lastni glasni izjavi popoln ateist; a kralj Alfonz ga je imenoval za predsednika odseku za socialne reforme. »In ako mi govorite o vplivu duhovščine na ljudstvo,« tako je doslovno končal poslanik, »vam odgovorjam: Verujte mi dobesedno, danes imajo revolucionarji več vpliva na svobodnega španskega državljan, kakor ga bodo vsi menihi Španije skupaj kdaj imeli!«

To tedaj je resnica o Španiji in Ferreru. Upajmo, da bodo vsi oni evropski krogi, ki niso naravnost — vsaj hotoma ne — v službi brezdomovinskega prostozidarstva in anarhizma, spregledali o pravem času in nehali s Ferrerjansko gonjo. To spozna je pri mnogih velikih listih že prodrlo in marsikje se že sramujejo zveze s požigalci in petarderji. Kaj bodo storili naši Ferrerovci okoli »Naroda« in »Edinosti«, nas ne zanima, ker ljudstvo si je o njih že napravilo svojo sodbo.

K sklopu naj omenjamo še, da listi občujejo vest, da je bil minoli petek v Barceloni na izprehodu ustreljen drž. pravdnik, ki je predlagal smrtno obsodbo za Ferrerja. S smrtjo se grozi tudi sodnikom, ministrom in kralju. Stanovanja navedenih neprestano strogo stražijo detektivi.

In tako propalico proslavlja tudi naše liberalno učiteljstvo, kojega naloga je, da vzgaja mladino v verskem in patriotičnem duhu! Slovensko liberalno učiteljstvo je poslalo deputacijo na kongres svobodomislecev v Pragi, katerega je posetil brezdomovinec, anarhist in zagovornik kraljevskih umorov, Ferrer! Tudi brzoglavni pozdrav so »Zavezarji« glasom sklepa radoljške skupščine v Prago na Ferrerjev shod poslali. In potem se »Tovariši« še čudi, da se slovensko ljudstvo ne more za tako učiteljstvo ogreti.

× × ×

To je slika razmer, kakor bi tudi pri nas nastale, ako bi prišli naši slavni Ferrerovci do besede. Upamo, da ne bodo!

Kako gine Stara Ljubljana.

Veleodličen arhitekt - umetnik nam piše:

Sklep ljubljanskega občinskega sveta, da podere rotovž in tako uniči meni nič tebi nič redek spomenik iz one dobe, ko so imeli naši prednamci toliko zmisla za lepoto in smotnost, kakor nikoli prej in nikoli pozneje, je umetnik in umetnost ljubče kroge tako iznenadil, da le kaj. Sicer je znana duha prazna brutalnost, s katero se je zlasti po potresu večidel brez potrebe in čisto v nasprotju z načeli, ki vladajo v drugih mestih, rušila stara Ljubljana kos za kosom — izkazile so se mnoge fronte, kladvo je odkrutilo kipe, podokenske ornamente in girlande, monumentalne fasade so nastale puste, predelevati so se začela stopnišča, izginile bujne baročne ograje, zdrobile so se marsikatero stukature in freski — toda da se bodo celo rotovž za lotili, tega bi si ne bil kmalu kdo mislil.

Rotovž (glej podlistek) je tako izredno dragocena umetnina, da zasluži, da bi steklo čeznjo poveznili in pa mesto nje rajši podrl vse n. v. e. hiše na Franciškanškem trgu in začetkom Špitalske ulice ter nanovo komponirali in regulirali ves trg in nanovo nameravani most tako, da bi se vse nanašalo na franciškansko cerkev, ki tu visoko dominira!

To bi zahteval najenostavnejši umet-

niški čut, cenjeni občinski svetovavci ljubljanski!

In pri tej priliki opozarjam na regulacijo Ljubljane in nove mostove, ki se bodo zgradili. Tu se bo zopet delalo po tistem regulacijsnem načrtu, ki je po potresu divjal po našem mestu. Vsa čast gospodu Hraskyju, ki je brez dvoma izboren inženir, toda stavbni estetik pač ni in si menda tega tudi sam ne domišlja.

Ali ve širša javnost, da hočejo nov franciškanški most zgraditi tako, da bo dobil skoro kvadratično, torej silno neestetično temeljno podobo? Vtisnjen med dve pusti kejni steni bo 23 metrov dolg in 17 metrov širok! Zdaj si pa to predstavite! Napravili ga bodo v betonu, iz materiala, iz katerega se pač delajo fabrike, skladišča in podobne konstrukcije v rustikalnem, grobem slogu, iz katerega pa se gotovo ne da napraviti kaj, kar bi se prilegalo Franciškanškemu trgu in imelo umetniško vrednost, katere n. pr. tudi nima ponesrečeni jubilejski most, vrh tega bo betonska stavba delo tulcev in bo domačij kamnoseki in kamnolomski obrti zopet odšlo veliko zaslužka.

Kaj pa Prešernov spomenik? Ne govorimo o njegovi kvaliteti, saj je tako grd, da bo kmalu že sam to vedel. Kar pa ga najbolj bazi, je, da se njegove proporcije ne prilegajo trgu in da sploh za trg narejen ni. Pri regulaciji bi bila najlepša prilagoditev, da bi ga saj premaknili, to je, spravili ga v zvezo z mostom. Seveda bi bilo boljše, če bi to plastiko, ki ni komponirana za mesto, spravili v kakšen park. Franciškanški trg je sploh, kakor smo že uvideli omenili, pravi klasični zgled ponesrečene trške regulacije. Vse je raztrgano, nobene enote in zaključenosti — za prehod vetru.

In kar se zopet rotovža tiče, naj se vendar poklicani faktorji premislijo! Če že nočejo vse moderne spake, ki kvarijo prehod od mestnega trga čez most do franciškanske cerkve, podreti, naj pa saj rotovž puste pri miru in na levo in desno od njega zgradijo uradna poslopja največje noblesse in preprostosti, kakor se to prilega staremu poslopiju. Gradbene črte Glavnega in Stolnega trga kakor tudi Starega trga pa naj se ohranijo, kakor so in nove zgradbe naj bi se dale v pretres posebni umetninskohranjevalni komisiji, v kateri bi sedeli ljudje, ki so poklicani in usposobljeni o umetnosti soditi. Oblika Glavnega trga je zrasla iz potrebe in iz naravnostnega odkritja čuta naših prednamcev, sicer pa nahajamo srednje mesta in takozvani Corso tudi drugod, v Trstu. Reki in celo v Rimu ter skoro splošno povsod ohranjeno in nobenemu ne pade v glavo, da bi jo po »moderno« spakovali.

× × ×

Ljubljana je nekaj imela visoko estetiško kulturo. Če ne drugo, so nam za to dokaz naše cerkve, ki so uprav monumentalne. Ali si n. pr. more človek misliti bolj karakteristiške in pomenljive fasade kakor je nunska, ki pred njo izginjajo vse naše novodobne čirčare na hišnih pročeljih? Jaz, ki poznam gotovo skoro vsa mesta v tem oziru, trdim brez obotavljanja, da ga ni v Avstriji zlepa mesta, ki bi imelo tako posebne, svojevrstne in obenem praktične cerkvene zgradbe — pravi juveli in čisto izvrni. Seveda po potresu je po zaslugi teh in onih avtoriziranih inženirjev šlo veliko takega za vedno v izgubo.

In — začnite enkrat pri Virantovi hiši pa prehodite ves Šentjakobski in Stari trg in videli boste sramežljivo stisnjene med

moderne zaboje marsikateri juvel iz baroka — prijazen — karakterističen in vsak kamen, vsak ovoj ob oknih in vratih se zdi, kakor da bi vam klical: Spoznaj me! Reši me! Ohrani me!

Ali bo stara Ljubljana res ginevala, ne da bi se je saj v zadnjem trenutku kdo usmili in je rešil modernega regulacijskega vandalstva?

Moderni zrakoplovni sestavi.

Dva temeljno različna zrakoplovna sestava sta danes v rabi: vodljivi baloni in pa letalni stroji. Prvi kakor drugi se zopet dele v več vrst, katerim je temeljno načelo sicer isto, ki so pa v podrobnostih različno izvršeni. Oglejmo si najprvo balone.

Na prvem mestu stoji tu trdi sestav, čegar mojster je grof Zeppelin. Njegov balon je podolgast in ima aluminijasto ogrodje, torej je nevpogljiv, trd. Prevlečen je s svilo, ki je še z posebnim klejem namazana, da ne propuša plina. V notranjosti je balon razdeljen v mnogo samostojnih plinovih celic ali balončkov, kar je jako bistroumna uredba. Ako se namreč zgodi nesreča, da balon poči na enem ali več mestih, potem uide plin le iz dotičnega poškodovanega balončka, v drugih pa ostane vse v redu. Vsled tega se balon lahko še v zraku vzdrži in se varno spusti na zemljo, medtem ko balon, ki obstoji iz ene same šrambe za plin, v istem hipu trešči na zemljo, kakor hitro se poškoduje in uide iz njega plin. To se je nedavno zgodilo francoskemu vojnemu zrakoplovu »Republique«, o čemer so našli smrt štirje vojaki. Zeppelinov sestav s trdim ogrodjem ima tudi to prednost, da se mu oblika ne spremeni, ako tudi iz tega ali onega vzroka uhaja plin; vsled tega tudi njegova vodljivost in zmožnost kretanja ne pomeha in je nevarnost ponesrečenja tudi v tem oziru zelo zmanjšana. Dalje ima Zeppelinov zrakoplov največjo hitrost in se more najdlje v zraku vzdržati. Vse te prednosti so se izvršno izkazale na vojni »Zeppelina III.« v Berlinu, o kateri smo tudi v našem listu obširneje poročali.

Poltrdi sestav je zlasti v veljavi v Franciji, ki je imela šest zrakoplovov te vrste; dva izmed njih: »Patrie« in že prej omenjena »Republique« sta ponesrečila. Ostali štirje so: »Lebaudy«, »Liberte«, »Egalite« in »Renard«. Poltrdi zrakoplov obstoji iz balona, ki ima obliko smodke in je napravljen iz španske svile. Na spodnji strani balona se nahaja nekaj jeklen oder, ki daje zrakoplovu stalnost in zaprečuje, da bi se dolgo balonovo truplo ob strani upognilo; zrakoplov je tedaj poltrd. Pod tem jeklenim okvirom visi na močnih železnih žicah ladja z motorjem in propelrji ter prostorom za vodjo zrakoplova in druge spremljevalce. V jeklenem okviru se nahajajo krmila, na balonu pa takozvani stabilizatorji, ki imajo zaprečiti zibanje zrakoplova. Premikanje zrakoplova povzročata dva zračna vijaka ob straneh. Njegova prednost obstoji zlasti v tem, ker je lahko prenosljiv. Razen v Franciji imajo te vrste zrakoplove v vojni službi tudi v Nemčiji (3), Rusiji (1), Italiji (1 gotov, 5 v delu) in Avstriji (1).

Tretji sestav je popolnoma brez vsakega trdega ogrodja, torej netrd; najodličnejši njegov zastopnik je nemški major Parseval. Tudi oblika tega zrakoplova ima podobo smodke, njegova trdnost pa zavisi zgolj od pritiska plina v notranjosti balona. Ako tedaj iz kakega vzroka uhaja

plin, se balonova zunanost dokaj spreminja (zgiba), kar zelo otežuje vodenje in okretanje. Sicer pa je ta zrakoplov podoban Zeppelinovemu v tem, da je balon v notranjosti razdeljen v več samostojnih balončkov, ki so popolnoma oddeljeni od prostora, v katerem se nahaja plin in popolnoma prazni. Le kadar se pripeti nezgoda, da prične uhajati plin, si zrakoplovec pomaga z njimi s tem, da jih načrpa z zrakom in se balon na ta način zopet napolni in napne. Ta sestav ima mnogo manjšo varnost obrata ko prejšnja dva, pač pa je jako dovoljen v dosegi višave. Zlasti pa tvori njegovo sposobnost za vojno službo okolnost, da gre izpumpan čisto lahko na navaden dvovprežen voz. Sedaj imajo zrakoplove tega sestava: Avstrija, enega, Nemčija tri gotove in enega v delu, Francija tri, po enega pa: Anglija, Japonska, Amerika in Belgija.

Vsegavkup je danes na svetu 33 vodljivih zrakoplovov v vojni službi, od teh je polovica še v konstrukciji. Kateri sestav bo nazadnje zmagal nad drugimi, še ni lahko reči, a toliko je gotovo, da je bistvo zrakoplovstva danes tako daleč doganjano, da prihaja v vojaške svrhe že prav resno v poštev.

Sedaj pa si oglejmo na kratko še letalni stroj, in sicer Bleriotov monoplan, ki ima v nasprotju z Wrightovim, Voisinovim in drugimi aeroplani le eno nosilno ploskev. Aparat je po svoji obliki jako podoben kakemu pastirju; ima na vsaki strani po eno veliko peruto, t. j. nosilno ploskev in z njima zvezan dolg rep, na čegar koncu se nahaja visočinsko in stransko krmilo. Dolg je sedem in pol metra, širok sedem metrov. Nosilni ploskvi sta prevlečeni z domačo svilo in počivati na podstavku s kolesi, ki služijo ob vzletu in usidranju. Med tema dvema perutima zgoraj se nahaja sedež za vodjo aparata; dvoje koles služi za horizontalno in vertikalno krmilenje, dvoje za uravnavo zažiga in dotoka bencina v motor. Slednji je zgrajen v sredini aparata in goni stroj z vijakom na sprednjem koncu. Motor ima 80 konjskih moči in je delo Anzanijevo, ki je prvi mojster v tej stroki. Le-temu motorju se ima Bleriot v prvi vrsti zahvaliti, da je preletel morski rokav med Francijo in Anglijo, medtem ko se je isti poizkus njegovega kolegi Lathamu, ki je imel drug motor, popolnoma ponesrečil. Bleriot je s svojim zrakoplovom v višini 40 metrov preletel tudi 41 km dolgo črto iz Etampes-a v Chevilly pri Orleansu, in sicer še manj nego v eni uri in si s tem prislužil nagrado pariškega aerokluba v znesku 100.000 frankov. Ni dvoma, da bo tudi letalni stroj za poizvedovalno službo v vojni jako poraben — v gotovem položaju še bolj nego baloni, ker nudi sovražniku slabši cilj za obstreljevanje. Bleriot pride s svojim letalnim strojem te dni na Dunaj.

Prepodeni virilisti.

Iz Spodnje Šiške.

V zadnjem času zabavlja onemogla liberalna stranka v Spodnji Šiški čez vsako napravo, katero odredi sedanji občinski odbor. Vse zabavljanje pa ne pomaga nič. Šiška bode šla svojo pot, ne oziraje se na liberalno zabavljanje. Jezi jih posebno še to, da je moralo zapustiti občinski svet šest njihovih pristašev virilistov. Ko so že vedeli, da jim bode v zadnjih občinskih volitvah trda predla, mislijo so si na drug način pomagati, da bi še v bodoče obdržali večino v občinskem sve-

Dolгови in druge podrobnosti.

V drugi polovici 18. stoletja je občina zabredla v velike dolgove. »Kreismt« je v svrhu asanacije mestnih financ magistratu ukazal, naj proda vso svojo premičnino. Tudi rotovž naj bi se prodal, je slavni okrajni urad, ki je takrat sploh mestu rad nagajal, svetoval, pa do tega ni prišlo. Druga nevarnost je rotovž pretila, ko je taisti »Kreismt« tudi v tem času hotel v rotovškem pritličju nastaniti glavno vojaško stražo, kar pa je magistrat z mnogimi prošnjami in protesti preprečil. »Narrenköterla« pred novim magistratom ni več bilo.

Omeniti je še, da je tisti kip cesarja Karla VI., ki je zdaj nameščen v vestibulu in je delo Francesca Robba, bil sklesan ob prihodu tega cesarja v Ljubljano (1728) in da je prvotno stal na vrhu nekega slavaloka, odkoder so ga prenesli v mestno hišo. Razun Mačka so pri gradbi sodelovali še Lah Bombasius in kamenosek Luka Mislej. Najlepši kras pa je rotovž dobil, ko je slavni Robba izklesal sloviti vodnjak.

* * *

Zgodovina našega rotovža je pač tako zanimiva in stavba sama v arhitektoničnem oziru za Ljubljano tako karakteristična, da nikakor ne gre, da bi se po sklepu našega velemodrega občinskega sveta podrla. Zato apelira ljubljansko občinstvo, ki tega skelja svojih mestnih očetov nikakor ne odobruje, na vse poklicane faktorje, da se nam rotovž za vsako ceno ohrani.

Rojen Ljubljančan.

nostnem vozu z 42 argonavti kot početnik ljubljanskega mesta. Nad Jazonom naj plove genij mesta, ki ga krona in Fama, ki ga slavi, krog voza letajo geniji, kličejo: Vivat Emona! Zatem bodi 10 velikih okroglin (najbrž nad okni v notranjščini) s podobami Modrosti in v spremstvu modrijanov Pitagora, Platona, Sokrata, Euklida in drugih. Nad njimi velik napis: Hic regitur mundus. Na drugem koncu (morebiti nasproti) bodi Vera, držeč v desni križ, spodaj ob nogah različne ločine in brezverstvo. V tretjem kotu Pravica z mečem in tehtnico, pod nogami Slepništvo. V četrtem kotu Bellona, boginja vojske. Med temi bodi 6 enako velikih podob: Sloga, Stavbarstvo, Delo, Obilnost, Obrt, Zdravje. Kakor vidimo so tudi že tedaj imeli nekaj pojma o socialni higijeni... Pod nebom na zidcu naj bi bile štiri podolgate slike štirih letnih časov. Potem bi naj se naslikalo še 14 ščitov, vsak s podobami in napisi; med temi naj bi bila dva tudi slovenska.

Hodnik in ostale dvorane.

Nad vhodom in posvetovalnico naj bi bil napis: D. O. M. Ad consulendum publicae Salutis curiam hanc seu. Sedem iustitiae S. P. Q. L. (Senatus populusque labacensis — tako ponosno so se takrat Ljubljančani nazivali!) fieri curavit. Anno recup. salutis 16 — —.

Poleg te dvorane bi bila sodna dvorana, nad njo ime vladarja in župana.

Na hodnišču pred dvorano naj bi se tudi napravile slike, med njimi one vseli

kranjskih mest in štirih rek: simboli Save, Ljubljane, Krke in Bistrice; nadalje portreti županov in velike zgodovinske slike: Razdejanje Emone po Atili, napad Turkov, ki so leta 1472. taborili na Poljanah, pa odšli, obleganje Ljubljane po celjskih grofihi leta 1447., in druge. Sodna dvorana sama bi seveda tudi bila bogato poslikana.

V drugem nadstropju naj bi se napravile štiri sobe, davčna, finančna, stavbna in registratura.

Zadaj proti Gradu naj bi bila manjša občinska posvetovalnica (Ratsstube der Gemein) in stanovanja za strežnika ter registratorja. Tudi v teh naj bi bile slike iz rimske zgodovine (smrt Virginije in druge).

Glej vse podrobne podatke v V. Stejskovi razpravi v »Izvestjih muzejskega društva« 1899.

Tretji načrt

je napravil Martenuzzi, znani tačasni graditelj, ki je leta 1720. odšel na Reko, kjer je pozneje zgradil na državne stroške skladišča in je v Ljubljani veliko hiš sezidal. Za svoj načrt, ki kakor predomenjena dva, tudi ni bil sprejet, je dobil od magistrata 12 dukatov odškodnine.

Končno se je pa mestni svet odločil leta

1717.,

da zgradi nov rotovž, kakršen je še danes. Kdo je načrt zamislil, ni znano; pač pa je znano ime graditelja, bil je Maček. Dne

5. aprila so začeli stari magistrat podirati, 16. aprila pa je takratni župan, trgovec Jakob Erendler, vložil temeljni kamen za novega.

Stal je sedanji rotovž, brez opeke, ki se je dobavila iz mestne opekarne, 8000 fl.

Balkon in stolp.

Ko je bil dovršen, se je zdel meščanom krasen. Toda že leta 1787. se je začela gornja dvorana podirati. Sploh je zavoljo tega rotovža imel magistrat večne sitnosti z okrajnim uradom (Kreismt). Tako n. pr. je moral magistrat leta 1798. podreti veliki balkon, ki je bil 50 centov težak, pa je pretil, da pade na ljudi in na sejmarije. Na tem prostornem balkonu so se namreč vršili »kriminalni akti« pred občinstvom in so se obsojenim zločincem očitovali njihovi grehi ter se jih je tu javno izročalo krivniku, ako so bili na smrt obsojeni. Tudi stolp so predelali, ker se je podiral. Adama in Evo, ki sta bila še na prejšnjem rotovžu, so djali v pokoj. Kipa sta se valjala po različnih kotih, dokler nista priromala v Rudolfinum.

Za kaj vse so nekatere dvorane služile.

Zdi se, da je bilo na novem magistratu preveč prostora. Odzadaj proti Gradu, kjer so zdaj stanovanja in uradi, je bila preje mala dvorana, v kateri je magistrat v pustu prirejal mestne pleske. Neko drugo dvorano so dajali v najem vsakemu, ki jo je rabil — tako je v njej leta 1763. nek Lah kazal opico in morskoga prešiča, za kar je magistratu plačal 1 fl. najemščine.

tu. Postavili so v seznam virilistov še šest pristašev. Mislili so si, da bode novi občinski odbor tako neumen, oziroma malobrižen, da bode prezrl to manipulacijo, za katero bi se lahko posluževali drugega izraza.

Bivši župan Viljem Maurer, ko je videl, da propade na vseh koncih in krajih, si je tudi pomagal na ta lep način, da je sedel kot neopravičen virilist v občinskem svetu. Toda bistro oko novega občinskega sveta mu je njegovo veselje pokvarilo in moral je za sedaj oditi s svojimi petimi možmi iz občinskega sveta. Tako je sedaj popolnoma zlomljena in strta liberalna opozicija. V zadnji občinski seji je bil stavljen predlog, tičoč se mesarjev, kateri je v vsakem oziru umesten, kajti zgodovina zadnjih let nas uči, in sodni akti bi zamogli marsikaj povedati, da se je ravno v tem obrtu v Šiški mnogo grešilo. Šišensko ljudstvo ni za to tukaj in nima za to denarja, da bi kupovalo slabo in izprijeno meso. Če pa liberalcem tako meso diši, dober tek jim, saj znano je, da ljubijo smrad in gnulobo.

V splošnem se pa kliče še enkrat, in sicer v zadnji pot, liberalni družbi mi! Drugače pridemo na dan s stvarmi, ki bodo smrdele bolj, kakor ono meso, ki je bilo svoječasnó konfiscirano.

Vič - Glince.

V nedeljo ponovljena igra »Miklova Zala« se je še z lepšim uspehom obnesla nego prvič. Pred igró smo imeli priliko na odru videti in slišati neustrašenega branitelja St. Ilja in vrlega zastopnika štajerskih mladeničev g. Žebota. Prišel je v Ljubljano k ustanovitvi V. L. S. To priliko je porabil, da je obiskal tudi nas in se zahvalil osebno za znatni dar, katerega smo ob času taborske veselice darovali za šentiljski dom. V kratkih, jedrnatih besedah nam je opisal hude boje, katere imajo v St. Ilju, da odbijajo navale prusakov in protestantov, ki stegujejo svoje grabežljive nemške prste po slovenski zemlji. Nastop tega priprostega kmečkega mladeniča, ki se je po neprestanem trudu povzpél do priljubljenega ljudskega govornika, je napravil na nas nepozabni vtis. Našim mladeničem je pa dal poguma, da se tudi oni poskusijo v nastopih kot govorniki, kar se je sklenilo v ponedeljek v začetku zimske dobe.

Lažnjivi kljukec »Nemški Narod« se je topot obregnil ob našo organizacijo. Zlasti kaže pretirano hinavsko skrb za naš naraščaj. Pravzaprav nismo mislili odgovoriti na njegovo poročilo z Viča. A da svet dobi novih dokazov, s kakšnim orožjem se skuša ta vedno propadajoča stranka s svojim izdajalskim listom ohraniti, na splošno željo sledeče sporočimo. Zlostnega dogodka, kateri je bil povod članku, nikakor ne tajimo, pač pa ga najstrožje obsojamo. A ne obsojamo tolikanj neizkušene, omahljivega dečka iz našega naraščaja, ampak dotičnega, ki ga je zvalil v gostilno. Takemu vabilu bi se ne bil mogel izogniti niti najbolj vzorni Sokol! — Kakor smo zvedeli, je to človek, ki je malokdaj v normalnem stanju in je že večkrat mladino enako vabil okoli sebe. Obsojamo dotične v »narodni« gostilni pri Ani, ki so se nad obnašanjem zapeljanega dečka razveseljevali, mesto da bi ga bili takoj iz gostilne iztirali. Kaj pa če je bilo vse to nalivanje z alkoholom nalašč uprizorjeno, da bi gotovi ljudje imeli vzrok planiti po našem naraščaju! Zadeva, upajmo, se bo že razvozljala. Še bolj je prišel ta res grajevrtni dogodek v prilog onih, katerim je delovanje oo. frančiškanov trn v peti. Na podlagi tega dogodka je član-

kar nagromadil laži, da je kar za zgrabiti. Gola, prav »Narodova« laž je trditelj, da frančiškani v farovžu naraščaj vabijo k sebi in ga vzdržujejo z jedjo in vinom. Gola istina je, katero podpiše petdeset treznih dečkov naraščaja, da niti kapljice alkohola niso še dobili v farovžu. Gola, nesramna laž je, da se v »znani« gostilni zapravljajo v enaki namen cerkveni petaki za pijačo. Niti en vinar se ni za to potrošil, še manj pa cerkveni petaki. Gola »Narodova« laž je, da so mladeniči pri Orlu zato, ker dobivajo v farovžu pijačo! Ako se je pa kateri tako izrazil, »resničljubni« člankar, z imenom na dan! Kakor hitro zvemo, ga odslovimo. Lažnjivec, hinavcev, obrekovalcev ne maramo v naših vrstah. Takj spadajo k vam! Naštetj nam imena tistih bolj izobraženih mladeničev, ki so zapustili društvo, ker se niso pustili komandirati. Nasprotno je res, kar je bilo pri vas trezno mislečih, so spoznali, da pod sokoško komando ne bodo daleč prišli, in se vračajo med naše vrste. In to vas boli!

Sokoli! Vi izzivate, mi imamo pravico na vaša izzivanja tudi odgovoriti. Kaj, če mi obrnemo ost in odkrijemo zaveso, ki zakriva resnične, pa nečaste dogodke vaše zgodovine. Za priče teh dogodkov imamo natančne podatke, ne pa — vinjene priče, kakor vi! Kaj, če bi mi začeli odkrivati nad vse žalostni roman vzorsokola T.? Kaj, če bi mi pisali o surovih nastopih oboroženega znanega atleta A.? Kaj, če obelodanimo natančne podatke o vaših sestankih pri alhoholu, katerega se vam je vlivalo baže celo za vrat, ko je bilo grlo že polno? Kaj, ako začnemo pisati o vaših počivališčih v jarkih, o zgubljenih čepicah itd.? Ali naj tudi o napredku vašega izbranega naraščaja kaj odkrijemo? O napadih J.? O uničevanju alkohola vaših malih? Imamo na razpolago trezne, ne vinjene priče, pred katerimi so se vaši nadebudni sokolčki bahali, koliko pijače, smodk so dobili v gostilni B. In to ne samo enkrat! Ako bi gospod Milčinski zvedel, kako jih vodite, jih brezpogojno odtegne vaši vzorni vzgoji. Čemu nosite svoje maslene glave na solnce, ko ste polni sami nečastnih dogodkov! Ako ne bo miru, bomo še bolj posvetili v vaše zamazano gnezdo. Poprašajte učiteljstvo, kakšen je vaš in kakšen je naš naraščaj! Za naše krepke, čile, še nepokvarjene dečke vam gre. Že naprej se bojite teh čet, ki bodo pod modrim vodstvom duhovnikov in mladeničev Orlov enkrat ponos in dika naših Orlov. Te bi radi dobili v svoje nečedne roke, pa vam bo spodletela zvijačna nakana! Zastonj hinavsko zavijate oči, brezuspešno blatite in obrekujejte naše duhovnike, ki se žrtvujejo, da zlasti dečke rešijo vaših svobodomiselnih zanjf. Zastonj kličete stariše na pomoč. Stariši, dobri krščanski delavci, so prepričani, da so otroci pri Orlih v varnem zavetju. V vaše roke jih ne pustite, magari jim obetate obleke, pijače, smodk itd. Torej ne pehajte se in ne belite si las vsled naše mladine. Vi skrbite za svoje, mi bomo pa za svoje. Ako pa boste pri naših kaj napačnega opazili, le povejte nam, pa ne sklicujte se na vinjene priče, ampak pridite na dan s treznimi pričami in podatki. Poročajte golo resnico, kakor smo jo mi s temi vrsticami. Brez zamere! Na zdar!

=====

Vsem cenjenim naročnikom, katerim je potekla naročnina, smo poslali položnice in naj blagovolijo po isti čim najpreje doposlati naročnino.

=====

Kranj.

— V izobraževalnem društvu »Kranj« je predaval 10. t. m. g. dr. Globočnik o tem, koliko se je v raznih časih cenilo človeško življenje. Predavanje je bilo bogato zasnovano in močno zanimivo. Spoznali smo, da kljub mnogim napakam naš čas vendar bolj skrbi za zdravje in dolgo življenje, kot katerikoli prejšnji. Čudili smo se, da v graščinah srednjega veka niso imeli dimnikov in da še v versajskem gradu Ludvika XIV. ni bilo stranišč. Spoznali smo pa tudi, da je minule čase težko presojati radi pomanjkanja statističnega materiala. Tako v srednjem veku niso vodili mrtvaških knjig, le samostani in kraljeve rodovine so imele zaznamenovano, kdaj je kdo iz njih družine umrl in koliko je bil star. — Predavanje je bilo dobro obiskano in gospod predavatelj je žel obilen aplavz.

Vrhnika.

— Društveno gibanje na Vrhniki. Prvo javno in podučno predavanje Kat. slov. izobraževalnega društva dne 17. t. m. je bilo tako mnogoštevilno obiskano, da je bila velika dvorana »Društvenega Doma« polna. Predsedoval je predsednik društva g. Frančišek Vovko o francoski revoluciji. Z izbornó govorniško nadarjenostjo je podal jasno sliko grozodejstev zverinsko-podivljane brezverske druhalni na Francoskem v l. 1792. Občinstvo je z napeto pazljivostjo sledilo nad eno uro trajajočemu predavanju ter povzelo iz tega lep nauk: Za kaj je vse sposoben človek, ako izgubi vero in blagi čut za vse kar je lepega in čednostnega. Tudi gospod dekan Lovro Gantar je navzočim priporočil neomajano zvestobo veri krščanski ter na kratko razložil slične dogodke na Španskem. Opomnil je, da se dobijo tudi že v naših krajih ljudje, ki simpatizirajo s španskimi propalimi brezverci radi usmrčenja roparskega vodjo španskih revolucionarjev Ferrerja. Zadovoljni smo se razhajali z željo v srcu, naj bi nam naše vrlo društvo kmalu zopet kaj sličnega priredilo.

S. K. S. Z.

DEKANIJSKI ODBORI.

Že lepo število izobraževalnih društev je ustanovljenih na Kranjskem. Vsako društvo je ob svoji ustanovitvi polno življenja, lepo se začne razvijati in pričakovati bi bilo najlepših uspehov. Toda v marsikaterem društvu, kjer je bilo ob ustanovitvi veliko navdušenje, ponehava zanimanje za društveno življenje in društva začno nazadovati in hirati. Vzrokov temu moramo iskati večinoma v pomanjkanju discipline, v nadvladi, ki jo hočejo imeti nekateri člani nad drugimi, potem tudi v preveliki občutljivosti nekaterih članov itd. Zelo važen vzrok je pa tudi to, da je društvo navezano samo nase, da ni v nobeni zvezi, nobeni dotiki s sosednjimi društvi, da bi moglo z njihovim nasvetom ali z njihovo pomočjo preboleti notranjo krizo, ki se sempatije pojavlja v naših društvih. Da se ta nedostatek naših izobraževalnih društev odpravi in se zanese novo, sveže življenje v naša izobraževalna društva, sklenila je Slov. kršč. soc. zveza kot centrala izobraževalnih društev, da se ustanove po dekanijah »dekanjski odbori«, kojih delokrog in poslovnik spodaj priobčujemo.

Ti odbori naj bi bili nekako duša vseh društev v okraju, poživljali naj bi jih in navajali k enotnemu delovanju. Namen odborov je, da ohranijo lepo razvijajoča društva v njihovi živahnosti, slaba in hirajoča

društva na novo poživijo in ustanavljajo nova, kjer so zanje ugodna tla; med ljudstvo pa širijo zanimanje za društveno življenje in delovanje. Potom odborov naj bi se zbližala posamezna društva; člani teh društev naj bi se med seboj spoznavali in čutili kot bratje med seboj. Na ta način, ko bi društveniki kakega slabjšega društva videli lepe uspehe drugih izobraževalnih društev, vzbudila bi se jim zavest moči in dobili bi več navdušenja za društveno delovanje. Odborova skrb bi naj tudi bila, da se vsa društva v njegovem področju enotno vodijo in delujejo primerno časovnim potrebam. Odbor naj bi tudi bil vez med društvi in Zvezo v Ljubljani.

Da bo pa predsedstvo, katero izvoli odbor izmed sebe, res vršilo to svojo nalogo, je treba, da je sestavljeno iz delavnihi mož, ki se zanimajo za napredek društev, ki sami delajo v društvih in imajo skušnje v društvenem življenju in delovanju. Tukaj bi ne smel nihče iskati svoje časti, ampak iskal naj bi le prilike, da more uspešno delati za blagor ljudstva, ki hrepeni po izobrazbi, za rešitev mladine, ki potrebuje nujno varstva in opore.

Če torej hočemo, da bodo naša mnogoštevilna društva res delovala in dosegala svoj namen, je neobhodno potrebno, da se po vseh dekanijah t a k o j ustanove dekanjski odbori. Naj bi se zavzeli za to vsi, katerim je res mar za napredek in blagor našega naroda.

Kdor bi o tem želel še kakih natančnejših informacij, naj se obrne na Slovensko kršč. soc. zvezo v Ljubljani.

POSLOVNIK DEKANIJSKIH ODBOROV.

§ 1. V vsaki dekaniji se osnuje dekanjski odbor izobraževalnih društev.

§ 2. V ta odbor spadajo vsi predsedniki in tajniki posameznih društev.

§ 3. Ta odbor izvoli iz svoje srede predsedstvo, ki obstoji iz predsednika, tajnika, blagašnika in dveh odbornikov.

§ 4. Predsedstvo naj ima redno vsak mesec sejo.

§ 5. O sejah naj se vodi zapisnik, katerega prepis naj se pošlje S. K. S. Z. v Ljubljani.

§ 6. Odbor ima vsakega četrta leta sejo, o kateri se tudi napravi zapisnik in pošlje Zvezi.

§ 7. Seje predsedstva, oziroma odbora, naj se ne vrše vedno na enem kraju, temveč menjavajo naj se po krajih, kjer so društva.

§ 8. Pri vsaki seji naj se določi kraj in čas prihodnje seje, oziroma tudi stvarina za prihodnje posvetovanje.

§ 9. Naloga dekanjskega odbora je:

a) da nadzira obstoječa društva, da delujejo v smislu pravil; zato se vrši vsako leto revizija posameznih društev;

b) da snuje nova izobraževalna društva, kjer je upati, da bodo prospevala;

c) da osnuje knjižnice, kjer ni mogoče ustanoviti društev;

č) da prireja društvom poučne tečaje in skrbi za predavatelje;

d) da skliče vsako leto dvakrat shod delegatov in priredi vsako leto enkrat dekanjski shod vseh društev;

e) da zbira zapiske občnih zborov posameznih društev, iz katerih potem napravi poročilo za Slovensko kršč. socialno zvezo.

§ 10. Sklepi odborovih sej vežejo vsa društva.

§ 11. Vsako društvo mora svojo prireditve 14 dni prej naznaniti predsedstvu dekanjskega odbora in ta jo sporoči Zvezi.

§ 12. Prispevek v blagajno dekanjskega odbora določi za društva odbor.

× × ×

+ Iz S. K. S. Z. »Izkaznice«, ki so se razposlale te dni vsem izobraževalnim

Boltatu Pepe.

(Naprej.)

Hm, Pepe, je začel gespud dohtar. Jest sm že zdauni vedu, de ti nis člouk kar tku u en dan. Vedum, de mašen lep percion več

in bi zdraveh mežganu u glau, kokr usi leberalci, če mene vn uzamema. De s pa naraumnast prerok in de že velik naprej veš, kua seu tla al pa tam zgudl, zvedu sm pa prouzaprav šele za gvišn ud »Sluvenca«, če prou sm že en lep čas preh tud sam tu mal duhu . . .

»A uni, gespud dohtar, če smem prašat, tud »Sluvenca« bereja?« sm ga jest mal ud strani puštenku. »Sej maja vnder samj soj list!«

»Luba duša, sevede! Še clu sam »Sluvenca« zmeri berem. Kdu u pa brau tiste klubocje, ke jh »Sluvensk Narod« dan na dan vn zbeleštrava? Sevede če tist vn uzamema, kar jest napišem. Tistga m pa

tku ni treba pol še enkat brat. Lej tku pride, de jest, kokr tud ta več tal našeh sumišinku ta nar bi veren »Sluvenca« berema. Pa pestima tu! Kratk in mal: jest sm iz »Sluvenca« zvedu, de s ti prerok in de je tu res, je blu kar črn na bel dukazan iz tistno knedlmajstrkasirjam, ke s ti že ene par tednu naprej puvedu, kuku se u ta reč vn iztekla. Ke pa men, ket večkatnem vuditeli, naša leberalna, narudna, napredna, radekalna al svubodamislina stranka, kokr ja že čma imenvat, ke use najna paše, leži hedu na srce, putrudu sm se h teb, de se mal iz taba čez tu pusvetujem in de m daš svet, če se m še splača zajna am jemat se in če u pršla ta naša stranka še na zelena vejca?«

»Letas že težku, gespud dohtar, sej vidja, de sa že skori use veje gole, kar ni goleh, sa pa že tud rmene.«

»No, sej nč na rečem, in tud na pугervam, de b mogli pridet glih letas že na zelena vejca. Kaj pa druh let, tkula spu mlad, ke tku lepu use zelen vn pugajna in skačēja in prepevaja tički med zelenem vejcam. A b na blu tekat tud za naša stranka mal prustora na kašn zelen vejce, če ja je za tičke?« zdilnu je žalastn gespud dohtar Taučar in s ubrisu souza, ke anu je pretekla dol pu nuse.

»Ja, za tičke že, za tičke; al nhna stranka pa še matafir ni, ke ni ne tč ne mš, zatu pa na verjameim, de b blu kej iz

ttega. Sej veja, gespud dohtar, de zima jetčne pubira in predn u druh let spet zuni zelen in uja tički skakal in prepeval pu vejcah, že zdauni na u več nhne leberalnarnuđn-napredn-radekaln-svubodamislne stranke.«

»A misleš, de u za gvišn tku? A m res na morš dat nubenga upajna več? A tud dohtar Ribnkar nima nubene žaube, de b nam pumagala in dohtar Uražen in usi ta druh dohtari, ke šlišja h naš strank?«

»Use zastojn! Ud dohtar Uražna nej m uja pa kar tih. On je glih tist dohtar, ke je nhna stranka tku narodn uperiru, de je vs trošt zgeblen zajna.«

»Kaj pa mi dohtari, ke se na paragrafe zastopma, kokr sm jest, dohtar Žerjou, dohtar Nuvak, dohtar Švigl in druh, al tud mi na morma naš strank pumagat iz paragrafem, če ja že un dohtari iz žaubam na morma sraut na zelena vejca?«

»Dohtar Žerjou je že zajahu zelena vejca za soja pršona, tu veja; dohtar Nuvak? Ta je še premal brihtn in dohtar Švigl ja je pa pr Vindišari glih tku iz paragrafem zafuru, kokr dohtar Uražen iz soja uperacija, al de me uja bulš zastupil: iz soja pirprajarija.«

»Kaj pa dohtar Trilllar? Temu vnder na morš nč naprej metat. In kunšt je pa tud tku, kokr en veleč. A misliš, de tud iz temu na u nč?«

»Prou nč! Dohtar Trilllar je pa za

ta reč prenarodn in zmeri tist guvari, kar b na smou, kar b pa mogu in žihr puvedu, tist pa puzab puvedat.«

»Tok misleš pol, de tud mi ta jezičn dohtari na morma naša stranka več smrt rešt?«

»Prou gvišn, de ne!«

»Kua pa prefesari? Recima prefesar Juh, ke sma ga zadne čase na pumuč puklical? Prefesari sa vnder kunštñ lđje, ke še druge kunšt učeja!«

»Tist je že res; ampak Juh, Juh; sej veja, de keder juh putegne, se use staja, in ta juh u nhn strank tulk pradžau, de se u še preh vs vaš trošt staju. Juh bi biu dobr za kašna menažarija, de b afne iz sojmo bičam krutiu, druh se mu pa na uja pustl. Gespud dohtar, tud juh na u belga pulfra znajdu, tu je tku gvišn ked amen u učenaš. Če b se Juga soje čase nauki in sveti negauga ranega strica tehanta, Buh mu dej nebesa, tku priel, kokr se ga je negava amužna, pol b že jest nč na reku; ampak pol b pa tud gvišn na biu tku narodn, de b pu kmetch za leberalce muhe luviju, ampak b tist soj bič narobe prieu in b iz ta debelmo koncam pu leberalneh ušabneh glavah upletu. Tu s nej zamerkaia, gespud dohtar! Tku je! Jest jm u te reč na morm dat družga sveta, kok de nej leberalci lepu in prou hitr grevenga ubedeja in se prprauja na zadna ura, de mazadne še za grevenga na u prepozn.«

društvom na ogled, se bodo dobivale v S. K. S. Z. v Ljubljani. Priporočamo društvom, da bi jih nabavila za vse tiste člane, ki potujejo v svet.

+ Znače S. K. S. Z. priporočamo vsem našim somišljenikom; zveza bo kmalu razprodala že drugi tisoč znakov! Sedaj se ne naročijo tudi za ženske somišljenice posebnih znaki! Ko pridejo, bomo že objavili. V Ljubljani se znaki dobe v upravnistvu »Slovenca«, Katoliška tiskarna. Na Ježelo, in pa v večjih množinah se pa dobe le v tajnistvu S. K. S. Z., Dunajska cesta 32, II. — Somišljeniki, posegajte po znakih, saj stane vsak le 70 vin.

Iz Grma.

Zimska kmetijska šola na Grmu.

S preuredbo kmetijske šole na Grmu so se strokovni izobrazbi naših kmetijskih mladeničev odprla vrata na stežaj. Sedaj se ne more nihče več izgovarjati, da se šola premalo ozira na potrebe raznih naših krajev. Pogoji šolanja so tako ugodni, da obiskujejo šolo lahko Dolenjci in Notranjci iz vinorodnih krajev, kakor tudi Gorenjci in drugi deželani iz živinorejskih in poljedelskih krajev. Za vse je skrbjeno. Za kmetijske sinove iz vinor. krajev se je vpeljala letna šola, za druge pa zimska šola, tako, da ustreza s to svojo uredbo vsem potrebam kranjskih gospodarjev.

Najvažnejši korak za napredek strokovne izobrazbe našega ljudstva se je napravil s tem, da se je vpeljala zimska šola.

Veliko kmetijskih mladeničev, ki so pouka potrebni in željni, pohaja po zimi doma brez vsakega duševnega dela! Koliko zlatega časa se izgubi s tem za stanovsko izobrazbo! Vsem tem mladeničem je treba strokovnega pouka, da se pripravijo za svoj poklic! Vsem tem se nudi sedaj na Grmu zlata prilika, da se praktično izučijo o živinoreji, o prašičereji, o mlekarstvu, v porabi in pripravi raznih krmil, v ravnanju z gnojem, v napravi gnojšč, v porabi umetnih gnojil v zboljšanju hlevov, v perutnarstvu itd., itd. Saj je zimska čas najugodnejši čas, da se učenci praktično vadijo v vseh teh stvareh.

Kmetijska šola na Grmu bi morala biti odslej vsako leto polna zimbkih učencev in samih sinov, ki so namenjeni za dom. Prednosti zimskega šolanja so namreč dandanes tako velike, da bi jih ne smel prezreti noben gospodar, komur je kolikorkaj na tem, da se sin nekoliko bolj izuči in bolj pripravi na kmetijski poklic, kakor se je sam pripravil. Ne le da traja ta pouk po zimi, torej v času, ko je najlepša prilika za pouk kmetijske mladine in ko se kmetijski sin najlažje odtrga od hiše, ampak zimska šola je tudi cenejša. Zimska šola traja dve zimi po pet mesecev, od novembra do konca marca, skupaj torej 10 mesecev. Z mesecem aprilom gredo učenci domu, da pomagajo na očetovem gospodarstvu. Ravno s to uredbo so se te šole tako priljubile, ker se v resnici ozirajo na potrebe domačega gospodarstva in gredo kmetu najbolj na roko.

Velika ugodnost je tudi to, da je za obisk te šole določenih 20 štipendij po 150 kron za vsak tečaj.

Velike so tedaj prednosti in ugodnosti zimskega tečaja in zato nujno opozarjamo naše gospodarje na to preosnovno šolo, s katero je obisk šole izdatno olajšan, s katero se tudi raznim potrebam kranjskih kmetovalcev veliko bolj ustreza, kakor do sedaj. Obračamo se ob enem pa tudi na vse prijatelje kmetijskega šolstva za nujno

prošnjo, da opozarjajo naše gospodarje na prednosti zimske šole.

— **Kmetijsko šolo na Grmu** je sklenil deželni zbor v zadnjem svojem zasedanju preurediti tako, da se ustanovi zimska in letna šola. Prva bo obstojala iz dveh zimskih tečajev. Poučevalo se bo v njej splošne kmetijske predmete, ker je namenjena učencem iz nevinorodnih krajev, posebno onim iz Gorenjske. Letna šola pa je namenjena v prvi vrsti učencem iz vinorodnih krajev in bo trajala po eno leto od 1. novembra do 31. oktobra vsakega leta. Poleg splošnih kmetijskih predmetov se bo poučevalo v letni šoli posebno v drugem polletju v prvi vrsti vinogradništvo in kletarstvo. Revnejšim učencem letne šole bo deželni odbor podelil ustanove po 300 K, revnejšim učencem zimske šole pa za vsak zimski tečaj po 150 K. Letos se prične pouk v letni šoli in v prvem zimskem tečaju dne 15. novembra t. l. Učenci, ki vstopijo v letno šolo ali zimski tečaj, naj se priklase pismeno do 31. t. m. naravnost šolskemu vodstvu, kamor je do istega termina vlagati tudi prošnje za deželno ustanovo. Ker se je šola potrebam in razmeram našega kmeta primerno uredila, je upati, da se navzlic kratkemu roku za vstop, priklasi mnogo učencev.

Jeseniške novice.

! Zakaj so socialni demokrati ustanovili na Javorniku svoj konsum? »Naprej« pravi, da bi trgovce držali nazaj, da ne bi skakali s svojimi cenami! Hinavci lažnjivi! Edini njih namen je bil ustanoviti za drugo, ki bi konkurirala prvemu delavskemu konsumnemu društvu. Zato tudi svoje strupene osti niso obrnili proti trgovcem, ampak naravnost proti našemu društvu. Veste kakšno ime zasluži tisti, ki hoče požreti svojega lastnega brata? Vaše bratstvo se kaže v lepi luči! In to luč morajo videti vaši sodrugi, četudi vsi nosijo črna očala na očeh, da le nimajo kurje slepote! Čas bo prišel . . .

! Altroché — katoličani! Tako so se udarili po prsih sociji, v njih ime Ante Kristan, v »Napreju«, ki naznanjajo, da so sklenili da bo demokratska »prodajalna ob nedeljah zaprta«. Zdi se nam, kakor bi videli pred seboj hinavskega farizeja, ki je bil po svojih prsih, češ, »zahvalim te, Bog, da nisem tak kakor drugi!« Ob nedeljah ti sociji ne gredo v cerkev, za mašo se ne zmenijo; kar je verskega pobijajo in zaničujejo; cerkve bi radi porušili prav po barcelonsko; za Ferrerja kar norijo; ob njegovi smrti rdeče kravate zamenjajo s črnimi; versko, socialno in narodno-delavni duhovščini napovedujejo »boj do skrajnosti«. Potem pa v nedeljo nekoliko pripro svoji prodajalni vrata, da kljub temu še vsak socij lahko vanjo smukne, pa prav po farizejsko zavijejo svoje oči, se udarijo po rdečih, krvoželjnih prsih ter kriče: »Altroché — katoličani!« Mi pa smo od nekdaj takimi dejali — hinavci!

! Nevarna zabava. Tudi v Jesenic je šlo preteklo nedeljo mnogo mož v Ljubljano na ustanovni shod Vseslovenske Ljudske Stranke. Ko so se vračali, je neki gospod s pošte nekatere naše somišljenike jel napadati z najrazličnejšimi surovimi priimki. Isto si je dovolil nad nekim moškim, ki je šel zvečer v Delavski Dom k predstavi. Ako si ta gospod hitro ne poišče izgubljene pameti, mu bomo pokazali, da je njegova svobodomiselna zabava zelo nevarna, in mu bomo prav pošteno hlačice pomerili. Mi potrebujemo poštnih

uradnikov za pametno delo, ne pa za preobračanje svobodomiselnih kozolcev! Vsak ponovom poizkus takega napadanja naj se nemudoma z imenom tega »gospoda« priobči v »Slovenca«.

! Predavanje o romanu v Lurd se nadaljuje jutri zvečer ob 8. uri v Delavskem Domu.

! Prijateljski svet socijem. Onim rudečim gospodom, ki jih zadene osoda, da morajo ob nedeljah k sv. maši in cerkvenim govorom, seveda nikakor ne iz pooblastnosti, ampak od rdečih voditeljev poslani kot špijoni, tale pameten svet. Obnašajte se v cerkvi dostojno, kot se spodobi. Varujte se med cerkvenimi govori neslanih in bedastih medklincev in opazk, s katerimi motite v obližju stoječe vernike, ki se opetovano pritožujejo. Vedite, da to zahteva olika, dalje pa lahko pridete navzkriž s postavo, ki govori o hudodelstvu motenja vere. Čudimo se, da ta »višji in učen« voditelj teh rdečih zapeljanih revežev ne poduče, kako se je treba obnašati v cerkvi, da se ne pride v nasprotje z državnimi postavami. Zapomnite si, dragi sociji, da je zelo daleč Barcelona, rdeče razbojniško gnezdo, kamor zadnje čase težijo vse rdeče misli in srca. Za enkrat prijateljski svet, ker vam ne maramo škodovati, drugič vam zgotovimo — ričet!

! Delavska osveta. Znano je, da v naši tovarni vsa boljša mesta zasedajo tuji nemški pritepenci, med tem, ko naši pošteni slovenski delavci kljub svojim zmoglostim ne morejo nikamor naprej. Treba si bode ob priliki to stvar nekoliko bližje ogledati. Za enkrat še pustimo! — Zadnje čase se je zopet pritepel od nekdaj z nemškega severa mož, ki je upal v kratkem času in po prav lahki poti zlesti kvišku. Toda njegova nezmožnost je bila vendarle preočita, zato ni šlo in ni šlo. Izmisli si je pa mož drugo pot, namreč pot — denunciranja. Pisal je torej pismo na ravnateljstvo tovarne, kjer je najgrje obrekoval svoje sotrpine. Gospod ravnatelj pa se kot pameten mož ni vsedel na ta tim, ampak je pismo, iz katerega je izstrigel podpis, poslal na ključavničarski oddelek. Delavci so iz pisave kmalu spoznali denuncijanta in brez razlike mišljenja so sklenili temeljito temu odpomoči. Ko je namreč v tork zjutraj dotični obrekovalec vstopil v tovarno, so ga močne roke delavcev brez posebnega hrupa zgrabile in postavile na cesto. Ravnateljstvo je potem tega denuncijanta prestavilo na Javornik, kjer ga pa menda čaka ista osoda. Splošno se odobruje ta možki nastop delavstva in prepričani smo, da bo to zdravilo za ljudi, ki bi hoteli na račun delavskih žuljev potom obrekovanja splezati kvišku.

Državni zbor.

Dunaj, 22. okt. 1909.

Volitev predsedstva.

»Slovenska Jednota« je včeraj sklenila, da ne bode ovirala volitve predsedstva. Zato se je danes ta volitev mirno izvršila. Edini poslanec Fresl je glasno izrazil svoje »začudenje«, da pravosodni minister dr. Hochenburger ni ostal doma.

Oddanih je bilo pri volitvi predsednika 408 glasovnic, od teh 141 praznih, ki so jih oddali člani »Slovenske Jednote«. Bivši predsednik dr. Pattai je dobil 266 glasov in je torej izvoljen; poslanec Choc je dobil en glas, kar je vzbudilo nekaj kratke zabave. Dr. P a t t a i prevzame predsedstvo in se zahvali za zaupanje z zagotovilom, da hoče nepristransko voditi svoje posle.

Ker se je dr. Laginja v smislu dogovora med jugoslovanskimi poslanci odrekel zopetni kandidaturi za podpredsednika, izvoljen je bil zopet poslanec Pogačnik. Pri volitvi podpredsednikov je bilo oddanih 339 glasovnic. Dobili so: P e r n e r s t o r f e r 307, P o g a č n i k 208, S t a r z y n s k i 324, S t e i n w e n d e r 323 in Z a z v o r k a 205 glasov. Očividno nemški poslanci večinoma niso glasovali za Pogačnika in Zazvorko.

Končno je zbornica danes izvolila še 16 zapisničarjev in dva reditelja. Izmed jugoslovanskih poslancev sta zapisničarja dr. B e n k o v i č in dr. T r e s i č; reditelja sta Fink in pl. Vuković. V tork bode zbornica izvolila razne odseke. S tem bode prvo delo končano.

Blockada.

Nemški poslanci delajo jako kislo obraze, ker ne morejo gospodovati v zbornici proti volji »Slovenske Jednote«. Ta ima v rokah ključ situacije. Pokazati hoče in mora svojo moč vladi in njenim strankam. Ta skupina slovenskih poslancev zastopa češki, slovenski in hrvaško-srbski narod, kateri zahtevajo popolno ravnopravnost z nemškim. Sedanja vlada pa je v službi nemških strank, ki s Poljaki, Italijani in Rumuni tvorijo neznančno večino. Vsak trenutek je vlada v nevarnosti, da pri važnih glasovanjih ne dobi večine. Te negotove razmere so trajno nevzdržljive. To priznavajo javno poljski in tudi zmernejši nemški poslanci. Tako je včeraj dr. Steinwender zopet v dunajskem dnevniku

bral levite tistim nemškim svojeglavcem, ki nočejo slišati o nobenem premirju s Čehi. Premirje s Čehi, trdi dr. Steinwender, je edina pot do delavnosti zbornice. Ne pomaga nič. Nemci morajo ugrizniti v kislno lesnino, četudi tak korak ni popularen. Mi pa dostavljamo in povemo dr. Steinwenderju brez ovinkov, da so tudi jugoslovanski poslanci v zbornici. Tudi preko teh nemških tovariši ne bodo prehajali na dnevni red. In če je resna zveza čeških in jugoslovanskih poslancev v »Slovenski Jednoti«, potem je čeških poslancev dolžnost, da ne pozabijo na svoje zaveznike, ko pridejo boljši časi. Javna tajnost pa je že danes, kakor pišejo razni listi, da se v doglednem času izvrši temeljita preosnova ministrstva. Tako piše »N. W. Tagblatt«, da je rekonstrukcija kabineta gotova stvar. Mogoče pa je, da krona zopet poveri barona Bienenrtha, naj sestavi novo ministrstvo. Danes pa je nemogoče določiti dan, ko se to zgodi. Toda kriza na Ogrskem in razmere v Avstriji zahtevajo z neizprosno logiko, da čimprej zgine za kulisami sedanji kabinet.

»Slovenska Jednota« hoče le namigniti sedanji vladi, da ne dobi ne proračuna, ne drugih državnih potrebščin, dokler je brezpogojno udinjana nemškemu terorizmu. Le nepristranska vlada more upati, da »Slovenska Jednota« pretrga blokado z nujnimi predlogi. Teli je pripravljenih doslej le 14, toda število se more podvojiti ali potrojiti vsak dan. Odgovorne so torej le vlada in njene stranke, ako o pravem času parlament ne reši državnih potrebščin.

Blockada se prične z nujnim predlogom poslanca dr. Kramača, ki zahteva zakon v varstvo narodnih manjšin. Tak zakon potrebujejo tudi Nemci na Češkem. Ako se posreči tak zakon, usahnil bode glavni vir narodnih prepričkov. Poslanec Dürich in tovariši nujno zahtevajo izpremembo šolskega zakona v varstvo ljudskih šol za narodne manjšine. Tudi ta predlog je stvaren in z ozirom na znane dogodke nujen. »Slovenski klub« vloži tri nujne predloge. Poslanec G r a f e n a u e r in tovariši nujno predlagajo izpremembo zakona o ljudskem štetju, ki naj vpoštevata materinski jezik. Dr. H o č e v a r bode utemeljil predlog, naj vlada zabrani južni železniki zvišanje tarifov. Dvorni svetnik pl. Šuklje bode zahteval, naj vlada ukrene vse potrebno, da se Žumberk in Marindol priklopita kranjski deželi. Za prvo silo bodo zadoščali ti predlogi. Ako hoče vlada okrajšati to blokado, vé, kaj je njena dolžnost, ako hoče služiti državi in ne le obsejnosti gotovih oseb.

Vladni načrti.

Vlada je zbornici zopet predložila razne zakonske načrte, ki niso bili rešeni v prejšnjem zasedanju. Med drugimi navažam načrt o socialnem zavarovanju, o ustanovitvi italijanske pravne fakultete na Dunaju, o organizaciji politične uprave, o izpremembi poslovnika. Važna sta tudi načrta jezikovnega zakona za Češko in o izpremembi hišnega davka. Predložen je tudi zakon o aneksiji Bosne in Hercegovine. O vseh teh načrtih sem že poročal. Obširneje govorim, ko pridejo na vrsto.

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 22. okt. 1909.

Taktika »Slovenske Unije« je spravila v veliko zadrego kabinet in stranke večine. Stranke večine postajajo nervozne in silijo na skorajšnje rešitev krize. Najbolj trapasti so tisti, ki mislijo, da bodo s silo užugali »Slovensko Unijo«. Je premočna in preveč previdna, celo radikalci kroté silno razvite obstrukcionistične nagibe, kar seveda Nemcem ni všeč, ki želé, da bi Slovani razgrajali, da bi potem kazali nanje, češ, lejte ti so krivi, da ne gre. To bi bilo ljubo gotovo tudi ministrom, ker bi potem še nekaj časa ministrovali. Vsakovrstne kombinacije se delajo. Ali rekonstrukcija ministrstva, novo parlamentarno ministrstvo, ali uradniško ministrstvo? Morda bi iz zagate pomagal razpust zbornice. S. L. S. bi nove volitve prav prišle, ker bi bil »Slovenski klub« močnejši, a so druge, nam v zadnjem času precej prijazne stranke, ki nečejo razpusta. To so pred vsem Poljaki. Z rekonstrukcijo kabineta nam ni nič pomagano. Tudi popolnoma parlamentarno koalicijsko ministrstvo sedaj ni mogoče, ker so se stranke preveč odtujile. Mogoče je samo čisto uradniško ministrstvo. To bi moglo voditi nekaj časa vladne posle in pripraviti tla za vlado nove parlamentarne večine. Prepričanje med poslanci je splošno, da je to ministrstvo nemogoče, da naj gre, in sicer hitro, ker dokler bodo sedeli ti kompromitiranci na ministrskih sedežih, ne bo delal parlament. Vladne stranke je osupnilo, ker je poslanec Stapinski oddal pri volitvi prazno glasovnico, dasi so mislili, da bode vse »Poljsko kolo« volilo Pattai-ja. Sedaj pa to presenečenje! — To kar je bilo večina, se drobi, a »Slovenska Unija« postaja številnejša in trdnjša. —

»Ke že ud smrt guvariš, m pa saj puvej, kašn nagrobn spumink b za nas ta nar bi pasu; de uma lohka že preh mal zajnga puskribel in s pustl muštre naprej pulužit in de na u spet pol tak dirndeje, kokr je blu iz Preširnum spuminkam!«

»Nagrobn spumink? Hm! Kar pr Perucit ga naručite, vam u že kej tagca skp zverizu, de u pudobn leberaln strank in de u na nen grob pasal. Če b pa Perucit mč prpraunga na padl u glava, nej pride pa mene prašat.«

»Tu je pametn svet, Pepe! Zdej m pa še puvej, kuku in na kašna viža b mi gnar skp nabral za ta spumink! Jest že na dam mč zravn, tu naprej puvem!«

»Začasn penzjunerana deželna pušlanca gespuda Turk in Supančič uta gvišn rada prepeštila tiste ta obcigane dejete za nagrobn spumink, in tu u ta peru fond. De pa nm in pa nhn gespe na u treba nč za ta spumink udrint, nej pa nardeja uni kokr punavad nardeja, en pogn in iz tistmo pognam nej pol gespa ukul puberaja. Kedr u tku zadost nabranga gnarja in u nagrobn spumink pustaulen, um pa jest še guvuru iz gespudam dohtar Lampetam, de ga u zastoijn žegnu.«

»Ti s pa res usmilenga srca, Pepe! Buh t puloni use tu tauženkat! Zdej um pa mogu it za Bolčum Pepetam pugledat, u kera štarija je šou na špricar, de ga um mal putulažu, de na u več hud name. Men pa tud že pu trebuh krul in jezek se m tku prjema pu usteh, kokr de b blu iz kulu-fonja puštepan — — —«

»No, al se uš že skidu vn, de uma druh na vrsta pršli?« je segu edn uzuni gespud dohtar Taučari u beseda in začeu trkat in razbijat pu urateh.

»Prec, prec um fertik; mejčkn še pu-trpte, sej že sluvu jemlem,« je gespud dohtar Taučar putulažu razsajače uzuni in men roka stisku u zahvala, ke sm mu dau tku dobre svete. »Kdaj se pa zdej kej vidma, Pepe?«

»Kedr im u spet kej na src ležal, pa nej prideja; jest im um šou zmeri frej vole ma roka!«

»Tok te pa Buh puživ!« in gespud dohtar Taučar sa udšli skus urata. Kumi sa pa dobr urata udprl, se jh že zakadi spet cela ramunda u moja soba in se začneja med saba pretepavat in lasat, kdu u preh na vrsta pršou.

»Jest sm za dohtar Taučarjam ta nar dalš slamca putegnu!« upou je dohtar Ribnkar in uleku dohtar Žerjava za lase nazaj preke uratem.

»Sej ni res! Jest mam dalš!« jezui se je dohtar Žerjou in dohtar Ribnkarja iz figa u nus drezu.

»Kua men mar vaše slamce;« rentachu je spet en druh in se rinu naprej preke men. »Zdej um ta peru jest iz Pepetam purajtu, pol gubezdaite pa ta druh, in cela ramunda je purinu vn skus urata in pred mana je stavu ud jeze vs zelen — — —«

(Ta druh pa prhodnč.)

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Državna blagajna in naše ceste in vodovodi.

Ljubljana, 23. okt. 1909.

Deželni glavar pl. Suklje nas pooblašča izjaviti sledeče: »Prišedši na Dunaj, kamor je bil poklican kot državni poslanec, štel si je deželni glavar v svojo dolžnost, kot deželni glavar stopiti v stik z merodajnimi faktori v to svrhu, da se popravi napaka, storjena po poljedelskem ministrstvu z znanim ukrepom glede državnih prispevkov za naše vodovode iz melioracijskega zaklada. Deželni glavar se je takoj mogel uveriti, da postopanje poljedelskega ministrstva nikakor ni izviralo iz političnih razlogov in tudi ne iz preziranja življenjskih koristi našega prebivalstva. Po nadrobni razgovorih, koje je imel deželni glavar z merodajnimi osebami, zadobil je prepričanje, da se najde način, po katerem bo država i za naprej podpirala zgradbo kranjskih vodovodov. Isto opravičeno nado smemo imeti tudi glede zgradb naših okrajnih cest v kranjskem ozemlju.«

Toliko za danes v pomirjenje našega prebivalstva na Dolenjskem in na Notranjskem, katero tako težko pričakuje izvršitve prepotrebnih vodovodov in cest.

Interesanten psihičen penomen.

Iz Kormina.

20. t. m. je tukaj v navzočnosti večje družbe, med njimi zdravnikov Benardellija in Marchesini 16-letni fant Antonio Rosa, doma iz Plovene v provinciji Vicenci, izvajal zanimive poizkuse, ki dokazujejo, da so v resnici osebe, ki čutijo vodo pod zemljo, deloma fiziško sami na sebi, deloma s pomočjo palčic. Imenujejo jih r a b d o m a n t e = prorokovavce iz palčic.

Antonio Rosa je torej 20. t. m. v spremstvu omenjene družbe šel na dvorišče barona Locatellija. (Fant je dozdaj bil neznanec v Korminu.) Na gotovi točki se je ustavil in vskliknil: Čutim vodo. Nato je povedal globočino: 33 metrov. V resnici je 1 meter stran od kraja, kjer se je bil fant ustavil, pred 20 leti bil vodnjak, globok 30 metrov, ki so ga pozneje zaprli radi legarske epidemije.

Nato so fanta peljali na takozvani »Fact«. Tu je našel pri kamenolomu »Leghissa« vodo v globočini 36 m. Neda leč je prorokoval vodo v globočini 24 m. Pozneje jo je našel na cesti »della Suboda« v globini 27 metrov. Hidrometriške študije, ki so jih bili tu povsod svojčas napravili inženirji, so pokazale, da se fant ni nič zmotil.

Dr. Marchesini je izjavil, da se mu zdi, da fant ne more varati. Fant sam pravi, da vodo čuti, pa da ne more tega opisati. Je, kakor da bi ga pretresalo. Globino da pa čuti po palčici. Fant trdi, da čuti tudi, ako voda teče ali ako je stalna.

Poizkušnje se bodo nadaljevale s pomočjo strokovne komisije.

Dnevne novice.

+ **Najbolje informirana liberalna žurnalistika** vodi svoje občinstvo grozno za — nos. »Slovenski Narod« je pisal, da državni poslanec Pogačnik ne bo izvoljen za podpredsednika državnega zbora, par dni pozneje je bil izvoljen. »Narodni Dnevnik« je pisal, da se mora obnoviti »Narodna zveza« brez dr. Šusteršiča. Še isti dan smo dobili poročilo, da so liberalni poslanci sklenili, da se gredo v »Narodno zvezo«, in da so konfirirali dr. Šusteršič, Laginja in Ploj. In tako točno in vestno informira liberalno časopisje svoje naročnike dan na dan... Ali ne dobite papirja za gotove namene ceneje kakor je ta časniški papir?

+ **Vseslovenska Ljudska in Hrvaška Kmečka Stranka.** Koliko so se hrvaški in slovenski liberalci te dni nalagali o V. L. S. in o H. K. S., katero vodi pozhrtvovalni Stefan Radić! Radić, so rekli, se je podal črnim kranjskim klerikalcem zato, da bi s svojo stranko prišel na vrh in da bi mu slovenski klerikalci posodili ali kar podarili tisočake, da reši svojo Kmečko Tiskarno v Zagrebu bankerota. Vse to je od kraja do konca izmišljeno, najgrše pa je da Radiću to očitati tisti »Obzor«, ki je za časa predrauhovske vlade dobil iz hrvaškega državnega proračuna 20.000 K brezobrestnega posojila in je svojčas iz rajnega Strossmayerja iztisnil 60.000 K za svojo tiskarno! Radića večina hrvaških državno-pravnih strank zato sovraži, ker je edini pametnj Ljudski politik in ker se ni še nikoli z nobeno vlado vezal in se ni prodajal, kakor to redno, sistematično in tradicionalno dela 3/4 hrvaških politikov. Če je Radić iskal stika z najrazličnejšimi strankami na Hrvaškem, je to storil, da povzdigne politički nivo hrvaški in vse stranke, ki se zdaj preklajajo za prazen nič, združi saj na demokratiški platformi. Posebno koalicionaši naj bi Radiću ne očitali

nestalnosti, saj se še nobena stranka v monarhiji ni tolikokrat prelevljala kakor ravno hrvaška koalicionaška. Ona, ki je bila svojčas za Mažare, je potem bila proti njim, a danes se zopet z Justhom pogaja in bi tudi za Raucha takoj bila, če bi pred izvestne politike porinil vladne jasli, iz katerih se je pod banom Pejačevićem tako komodno jeglo. Radićeva stranka je poštena stranka in edina, na koji se bo dala zidati bodočnost nesrečne Hrvaške. V tem nas potrja tudi »Dom«, 20. t. m., ki odkrito pravi, da se mora v Hrvaški v najkrajšem času osnovati nekaj takega, kakor je naša V. L. S. in da se mora taka stranka ustvariti tako s pomočjo duhovništva kakor s pomočjo svetske inteligence. V to svrhu bo Stefan Radić začel zdaj akcijo, kajti, kakor pravi v »Domu« — mrzije in sumničenja je že zadosti bilo v Hrvaški, začnimo pametno, da nam ne pogine narod! Če hočejo Hrvati sebi dobro, naj gredo po tej poti — s tem pa, če bodo napadali nas in Radića, bodo presneto malo za svojo domovino storili.

+ **Svoje vtise od ustanovnega shoda V. L. S.** popisuje St. Radić v zadnjem »Domu« tako zanimivo, da jih ne gre prezreti. Najprej pravi, kako je značilno, da je glasilo slovenskih liberalcev pisalo, da je izzivanje, ako se V. L. S. ustanovi v Ljubljani, češ, to je »napredna posest«. To je res lepa napredna stranka, ki bi rada zastopnikom slovenskega ljudstva zabranila zbrati se v metropoli slovenski! Potem se Radić norčuje iz slovenskih in hrvaških liberalcev, ki so pisali, da bodo v Ljubljani demonstracije za Ferrera, pa je bilo tako mirno in prijetno v Ljubljani, da le kaj. Na kolodvoru, pravi Radić, je hrvaške kmete iznenadilo, da jih je prišel pozdravit sam načelnik S. L. S. dr. Šusteršič, o kojem so dozdaj mislili, da je duhovnik, ker se na Hrvaškem pripoveduje, da je S. L. S. skoziškosoz »črna«. V dvorani »Unionovi« je bilo, pripoveduje dalje, med 3—4000 skupščinarji komaj 30 duhovnikov, seveda tudi radi nedelje. Skupščinarji so večinoma v najlepši dobi, 30—40 let. Sploh so se Hrvati uverili, da duhovščina v S. L. S. premarljivo sodeluje, a se ne vsiljuje — kmet, duhovnik in inteligent, vsi delajo in ne poznajo medseboj razlike, česar na Hrvaškem žalibog ni. Najbolj je genilo hrvaške kmete, da se je skupščina začela z »Lepa naša domovina«, česar niti v Zagrebu ni več! Govori in duh, ki je vladal na zboru — piše Radić — je jasno kazal, da je v S. L. S. kmet res glavni politični faktor in ne »material«, kakor neumni »Obzor« piše. Hrvaški kmeti so se na ustanovnem shodu V. L. S. prepričali, da je vse, kar o S. L. S. pišejo slovenski in hrvaški liberalci, laž in ravno narobe resnica! Končno Radić opisuje veličastnost, ki je vladala, ko se je V. L. S. ustanovila in pravi, da se navdušenje, ki je na tej skupščini vladalo, sploh ne dá opisati. — Tako sodijo o nas poštene Hrvatje, o katerih nihče ne sumi, da so »klerikalci«. Zato nas pač oslarije, ki jih tiskajo »Narode«, »Pokret« in »Dnevnik« puščajo čisto hladne.

+ **Zmaga S. L. S.** Iz Cola nad Vipavo nam pišejo: Pri zadnjih občinskih volitvah z dne 7. oktobra je izšla S. L. S. zopet zmagovalno iz boja. Priporila si je v prvem razredu dva odbornika, tako da ima sedaj 15 odbornikov. liberalci pa so si vsled zreba ohranili le še tri odbornike. Liberalci pišejo, da se ima S. L. S. le brezbriznosti liberalnih pristašev zahvaliti, da si je pridobila zopet svojo nekdanjo trdnjavo; pripeljali so na volišče celo hromega volica, katerega je v cerkvi le enkrat na leto videti, da jim je pomogel do 3 odbornikov. Tudi tožijo čez visoke doklade, katere jim je dosedanj odbor zvišal in jih še hoče zvišati (kakor stokajo), ne povedo pa, da so v S. L. S. volilci večinoma vsi veliki davkoplačevalci, kateri gotovo ne bodo nepotrebno doklad zviševali. Da se je v tem času šola enorazrednica razširila v dvorazrednico, ni bilo delo dosedanjega občinskega odbora, marveč okrajnega šolskega sveta, kar je bilo pri številu 170 šolskih otrok potrebno. Cerkvena ograja se je postavila vsled soglasnega sklepa občinskega odbora. Torej, čemu se razburjate. Da pa se danj na Colu, to je pa resnica, toda ne na ljubo liberalni stranki, marveč v gotovo popolno zmago S. L. S. pri prihodnjih občinskih volitvah. Županom je bil izvoljen dosedanj župan, vrli gospod Frančišek Pregelj, posestnik na Polju št. 19. Svetovalci so vsi odločni pristaši S. L. S.

+ **Liberalci in kranjski vodovodi in ceste.** Še se spominjamo, kako so rogovitili liberalci po svojem časopisju in hujskali proti našim poslancem, ker so odločno nastopali v državnem zboru za koristi svojega ljudstva. Upili so, ala, nič vpliva nimajo naši poslanci na Dunaju, brez moči so, vlada ne dá več svoje podpore za zgradbe vodovodov in cest na Kranjskem. Mi smo se lepo muzali liberalni osemoglj jezji. Kakor vedno, se je namreč tudi v tem slučaju pokazalo, da imajo liberalci zgolj dolga usta. Na drugem mestu poročamo o velikem uspehu, ki ga je dosegel deželni glavar vojvodinje Kranjske dvorni

svetnik pl. Suklje z ozirom na gradbe kranjskih vodovodov in cest. Liberalna povest o hujskariji proti našim poslancem zaradi vodovodov in cest je končana. Liberalno časopisje v kroniki svojih blamaž zopet lahko mirno registrira — novo blamažo. Radovedni smo, s kom zdaj pričeno, ko vlečejo pri cestah in vodovodih plohi.

+ **Grozno laja** »Učiteljski Tovariš« v poslanca Ravnikarja in Jakliča, ker nista glasovala za Ganglove predloge v deželnem zboru. A naj bodo prepričani liberalni učitelji, da jim demonstracijski predlogi Ganglovi samo škodujejo, ker učiteljski stvar komprimirajo. Gangl le goni vprašanje učiteljskih plač kot prazno ragljo, da ž njo ropota, ko mara vsakdo vedeti, da ž njo ropota, ko mora vsakdo vedeti, z vprašanjem saniranja deželnihih financ. Vsako drugo obravnavanje mora učitelstvu samo škodovati. Zlasti pa tak način, kakor si ga je izbral »Učiteljski Tovariš«, izključuje naravnost vsako rešitev, kajti za psovke in laži se ne dajejo nagrade.

+ **Liberalci in Nemci v zvezi** so nasprotovali v deželnem zboru ustanovitvi deželne banke, ki naj bi razdolževala kmečki stan. Zastopniki Kranjske hranilnice in Mestne hranilnice so s čudnim podpredsednikom »Kmetijske družbe« in predsednikom »Kmečke posojilnice« Knezom vred bratovsko udrihali po deželnem zavodu. To je bila faktučna zveza, in liberalci jo izkušajo prikriti s tem, da v »Narodu« kriče: Klerikalci so podkupljeni od Kranjske hranilnice. Kdo se ne smeje? Ta čas, ko to upijejo, pa liberalci z Nemci vred kujejo orožje zoper deželni zavod, ki naj bi znižal zadolženim kmetom obrestno mero.

+ **Mestno hranilnico ljubljansko** je dr. Triller proglasil za liberalni strankarski zavod. Kaj se to pravi, če je v Mestni hranilnici ljubljanski vložene mnogo cerkvenega in sirotinskega denarja?

+ **Žene za narodno obrambo.** Nemške žene in dekleta pridno nabirajo in prispevajo za nemška obrambna društva. Celo Roseggerjevi ustanovi so pristopile v častnem številu. Vodstvo nemškega Schulvereina jih javno hvali ter objavlja njihova imena. Dosedaj je 33 nemških žen, oziroma ženskih podružnic, za Roseggerjev fond darovalo vsaka po 2000 K. Slovenske žene in slovenska dekleta, posnemajte tako darežljivost. Tudi žena in dekle iz priprostega naroda lahko kaj daruje. In če same ne morete prispevati, pa vsaj drugim prigovarjajte in pridno nabirajte za sklad našega obrambnega društva. Vaši nežni in mili besedi se ne more nikdo ustavljati.

+ **Poslanec Gostinčar** je v seji državnega zbora dne 22. t. m. vložil sledeče predloge: a) za podporo po toči poškodovanim posestnikom v občini Črni vrh pri Idriji (nujni predlog); b) predlog za železnično zvezo z Idrijo; c) predlog za znižano vožnjo na železnicah za državne delavce in služabnike.

+ **Železnica Rogatec-Brežice-Rudolfovo.** Sedaj na Dunaju bivajoči člani novega železniškega odbora so se te dni poučili v vojnem ministrstvu o stališču v tej zadevi. Šef oddelka generalnega štaba za železniške zadeve je odločno izjavil, da vojnno ministrstvo dosedaj ni imelo nobene stika z »Eisenbahnausschußom« v Brežicah, da se ni udeležilo nobene seje, ker to sploh ni običajno, da do tedaj tudi ni imelo prilike, odločiti se za eno ali drugo traso, — to more seveda storiti šele po reviziji trase — in da je v načelu za skupni kolodvor v Brežicah, ki je tudi v načrtu novega odbora in v smeri od tega nameravane trase. Iz teh pojasnil sledi, koliko je datj na govorice, raztrošene od breških špekulantov. — Nekaj članov novega odbora je vložilo pri okrožnem kot porotnem sodišču v Rudolfovem ovadbo radi žalitev v znanem letaku »Eisenbahnausschuß«, kjer se članom novega odbora očita, da jih pri njih delu vodi le politična hujskarija. Povzročitelji tistega letaka, ki bodo razkrinkani tekem upeljane preiskave, so najbrže breški nemškutarski špekulantji, ki so izdali letak brez vednosti drugih članov novega odbora. — Velerodni gospod deželni glavar pl. Suklje je prevzel častno predsedstvo novega odbora.

+ **Nesloga!** V Plojevem listu »Sloga« župnik Šegula priobčuje članek »V prilogi bratoljubju«, v katerem silno povzdiguje gosp. Ploja. Gosp. Šegula se zelo zavzema za skupno narodno delo ter kliče »Sursum corda! K višjim ciljem!« Da je tak članek v »Slogi« smatrati samo za fraze, za nekak pesek v oči in da se gospodje, ki se zbirajo okoli »Sloge«, ne morejo povspeti preko svojih oseb k višjim ciljem, priča v isti številki »Sloge« naslednji stavek o ustanovitvi Vseslovenske Ljudske Stranke: »S tem neha tudi samostojnost štajerske »Kmetijske zveze« in odločno besedo bodo imeli sedaj Kranjci. Po dosedanjih dejanjih se upravičeno bojimo, da se bodo štajerske slovenske narodne in gospodarske zadeve še manj upoštevale, kakor do sedaj.« Kolika nizkost je v teh besedah

Plojevega glasila. Tako povzdigujejo Plojevci svoja srca kvišku k skupnim narodnim idealom! Tako v »Slogi« hujskajo na neslogo med Slovenci! V isti sapi, ko zavijajo oči kvišku, se razkrinkujejo! Prav krepko označi gibanje takih src »Straža« z značilno besedo: »Šegularija«, mi bi ji le še pristavil besedo »Plojarija«. Na tako Plojarijo podpišemo z obema rokama jasen odgovor »Straže«, ki se glasi: »Sloga« laže! Vseslovenska Ljudska Stranka ni po Sloginem okusu. Zato laže, da je bilo na ustanovnem shodu 1200 udeležencev, v resnici pa jih je bilo okoli 4000. Še hujšo laž vsebujejo te-le besede: »S tem neha tudi samostojnost štajerske Kmečke zveze in odločno besedo bodo imeli sedaj Kranjci.« Kako grda laž je to, se vidi iz tega, da smo mi že večkrat naglašali in še vedno povdarjamo, da ostane Kmečka zveza samostojna organizacija, kakor tudi Katoliško politično in gospodarsko društvo na Koroškem in S. L. S. na Goriškem. Le tesneje so se te organizacije združile v obrambo celokupnih slovenskih interesov. In če »Sloga« izraža svojo bojazen, da se bodo štajerske narodne in gospodarske zadeve še manj upoštevale, kakor do sedaj, naj ve, da bi bila njena bojazen opravičena, če bi bile štajerske narodne in gospodarske zadeve v rokah Ploja in tovarišev.

+ **Dr. Mandič** je bil na občnem zboru N. D. O. včeraj zopet izvoljen za predsednika, pa je to čast izrecno le za tri mesece sprejel, baje, ker je bolan in »fizično ves iztrošen«, kakor pripoveduje klepetulja »Edinost«, v resnici pa, ker je politično društvo »Edinost« odločno izjavilo, da Mandiča ne trpi na čelu delavske organizacije, ker je preveč socialističen in demokatičen. Frakarija ga ne mara in zato bo moral po treh mesecih odstopiti, da napravi mesto človeku, ki bo narodni gospodi ljubši. Zraven tega pa Mandiča ne mara občeprijubljeni dr. Rybač, kojemu ne ugaja ferrerstvo v slavnj N. D. O. In to je čisto naravno. Dr. Rybač, za svojo osebo nekaj zmeren progresist, je edini in najbolj pametni politik, ki ga Tržačani imajo, in če bi njega ne bilo, bi bila tržaška baraka že zdavnej počila. Dr. Rybač, ki je sam izvoljen s samimi kmečkimi glasovi, ve, da če bi Mandičevci nadaljevali s svojim najnovejšim anarhizmom, odtujijo stranki vse okoličansko in istrsko ljudstvo, vsled česar je ostro nastopil zoper narodnodelavskega preroka. In da je zmagal, priča to, da bo dr. Mandič po treh mesecih dobil — lauffpass«. To nam tudi polasnjuje, zakaj je dr. Mandič na občnem zboru tako čez »Slovenca« zabavljaj — klala ga je v oči resnica!

+ **»Narodove« laži.** Predvčerajšnji »Slov. Narod« piše doslovno: »Pol milijona kron je izgubila, kakor nam poročajo iz Celja, klerikalna »Ljudska posojilnica« v Ljubljani pri celjskem nemškutariju Zandonattiju. Pravijo, da so udeleženi še drugi klerikalni denarni zavodi, zlasti na Štajerskem.« — V zadevi smo se informirali ter poizvedeli, da je »Narodova« notica, v kolikor se tiče kake izgube »Ljudske posojilnice«, popolnoma zlagana. — »Ljudska posojilnica« ima namreč na posestvu Zandonattijevem na prvem mestu vknjiženih 445.000 K. Ta vsota je že pokrita v posestvu samem, čegar vrednost ta dolg presega. Poleg tega ima pa »Ljudska posojilnica« za isto terjatev, ki je že v posestvu samem dovolj zavarovana, tudi še osebno poročilo, ki je tudi dobro za to terjatev. Ima torej svoj denar zavarovan z dvojno varnostjo ter je izključeno, da bi pri tej terjatvi le vinar izgubila. — Iz te notice se kaže vsa lažnjava liberalna podlost, ki nas sil, da bomo začeli odkrivati resnično stanje nekaterih liberalnih denarnih zavodov, ki so na robu propada!

— **Seja umetniškega odseka »Matiče Slovenske«** bo v ponedeljek, dne 25. oktobra t. l., ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih, Kongresni trg. Dnevni red: 1. Zgodovina umetnosti. 1. Čitanje zapisnika zadnje seje in sklepov, sprejetih na njej. 2. Poročilo društvene uprave. 3. Spisovaltelji monografij. 4. Ostale programne točke spomenic gg. prof. dr. Hegenška in Santla. II. Umetniško »Kolo«. 1. Poročilo o slikah, ki naj bi se sprejele v »Kolo«. Financiranje »Kola«. — Na sejo se vabi vsa p. n. gospoda, ki se zanima za stvar. — V Ljubljani, 21. oktober 1909. — Dr. Fr. Ilešič, m. p.

— **Slovenski visokošolci v inozemstvu.** V staroslavni zapadnonemški metropoli v Kolnu ob Renu se nahaja glasovita visoka šola za trgovino in narodno gospodarstvo. To je najglasovitejša visoka šola te vrste sploh in njen sloves so še posebno povzdignili mnogostevilni inozemci, ki tam črpajo narodnogospodarskih naukov. Zaznamujemo veselo vest, da izmed 40 slovenskih slušateljev kolinske visoke šole je tudi petorica Slovencev, ki so imatrikulirani kot redni slušatelji. Ti so: Janko Bukovec, Ignacij Hudč, Ludovik Klemenčič, Franjo Krašovec in Fran Peternel. — Imenovani rojaki bodo prvi slovenski nacionalni ekonomski izšolanj v industrijskem in gospodarskem osrčju zapadne Evrope.

Hvaležnega dela v domovini bodo našli dovolj. Zeleti bi bilo, da bi jim sledilo še več naših dijakov.

+ Za tujski promet v Bohinju. Ministrstvo za javna dela je po posredovanju deželnega glavarja pl. Šukljeta dovolilo za naprave v povzdigo tujkega prometa v Bohinjski Bistrici 10.000 K podpore. Bohinj je že sam na sebi vabljiv po svojih prirodnih krasotah. Tem bolj se bo povzdignil tujski promet, ako bodo vabile tudi prijetne naprave človeške roke, ki bodo nudile letoviščarjem, kar se zahteva danes od modernega letovišča. Namerava se zasaditi tudi lep park, ki bo dajal po leti prijeten hlad. Za zimski šport se je že lani priredilo dobro obiskano sanklišče.

— Bernatovič v Kranju. Ljubljanski trgovec z oblekami Oroslov Bernatovič je kupil za 38.000 K hišo ge. Kristine Omerca v Kranju.

— Izmišljen roparski napad. Martin Jankovič, 48 let stari oženjeni posestnik in kovač iz Verbenj, je peljal s par konji voz zeljnatih glav čez Logatec, Černivrh in Col na Podkraj, kjer je svoje blago spečal. Še tisti dan v mraku se je vrnil precej opit preko Hrušice domov. Pri Kotnikovi in Bajcovi hiši v Hrušici je precej hud klanec. Čez ta klanec je dirjal Jankovič s svojo vprego brez luči in ne da bi kolesa zavrl po klanec navzdol. Na kraju, kjer se cesta zavije, prevrnil se mu je voz in se je pri tem Jankovič na glavi poškodoval. Brez tuje pomoči je spravil voz zopet pokoncu, pri tem so se mu pa splašili konji in se z vozom vred prekucnili v prepad in tam poginili. Jankovič je sicer tekel za konji, in ko je videl, kaj se je zgodilo, šel je v bližnjo lovsko hišo kneza Windischgrätzja ter poprosil tamošnjega lovskega čuvaja Franceta Ježa, da mu dovoli pri njem nočiti, ker so mu konji ušli ter da ne ve zanje, kar mu je ta brez ugovora privolil. Okolu četrte ure je Jankovič izginil iz skednja ter prišel brez pokrivala v Kalce v Oblakovo gostilno, kjer se je slučajno nahajala orožniška patrulja, kateri je jokaje pripovedoval, da je bil v gozdu »Hrušica« od dveh neznanih mož napaden da ga je eden udaril z neko desko po glavi, nakar je postal nezavesten ter da sta se odpeljala z vprego in vse skup prevrnili v prepad, kjer sta se konja ubila. Orožnika sta se takoj podala zasledovat storilca, a natančne opisevalke so dobale, da si je mož cel roparski napad sam izmisli, zakar je bil sodišču ovaden in se bo moral o tem zagovarjati.

— V spanju okraden. Ko je v noči od 17. na 18. t. m. posestnikov brat Karel Bratina iz ajdovščinskega sodnega okraja zaspal na hlevu posestnika Petra del Linza v Hruševju, mu je ob ti priliki dosedaj še neznan tat iz žepa ukradel listnico, v kateri je imel 1624 K denarja, obstoječega iz šest bankovcev po 100 K, tri po 50 K, drugo pa iz bankovcev po 20 K.

— Delavec ponesrečil. Dne 23. t. m. med 7. in 8. uro dopoldne ponesrečil je v tovarni tvrdke Fink in nasledniki v Podgradu tovarniški delavec, 32 let stari Ivan Pogačar iz Ihana. Pogačar je stal na lestvi ter je hotel transmijski jermen na kolo natakni. Pri tej priliki ga je pa zagrabil jermen za desno roko in ga potegne o kolesu, nakar mu je odrgalo desno roko in desno pleče, tako da so odtrgani deli padli na eno stran, in Pogačar na drugo stran. Ponesrečenec je bil v par minutah mrtev. Krivda te nesreče ne zadene nikogar.

— Društvo zdravnikov na Kranjskem vabi na mesečno sejo, katera bo dne 26. oktobra 1909, ob 6. uri popoldne v šolski dvorani deželne porodnišnice v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Dr. Plečnik, demonstracije. 3. Šolska zdravniška vprašanja. 4. Slučajnosti. — Ljubljana, 19. oktobra 1909. — Dr. Vinko Gregorič, t. č. predsednik.

Koroške novice.

k Odmevi vseslovenskega shoda po Celovcu. Popolnoma prav je povdarjal na vseslovenskem shodu v Ljubljani poslanec Grafenauer, rekoč, da se tega shoda celovški zmagaj strašno boji. Celovški nacionalci so čisto zbegani, zlasti Metnitzova garda kipi jeze in osvete; popolnoma je pozabila zatrtje celovškega župana Metnitza v deželnem zboru, češ, da nemški nacionalci v Celovcu ne bodo segali po sredstvih, kakor Ljubljančanje 20. septembra lanskega leta. V sredo ponoči so nekateri nemški nacionalci posadili pred hišo, v kateri stanuje g. dr. Brejč, »dišeče« znake celovške »heil«-kulture. Eden izmed teh kulturovcev je vrgel v okno dr. Brejčeve pisarne pest debel kamen s tako močjo, da je naredil v šipah zunanega in notranjega okna luknji, ne da bi se bili šipi razdrobili in je priletel kamen v steno nasproti oknu s tako močjo, da je zapustil globok odtisec. Policije seveda tudi topot ni bilo blizu, in stavimo, da nemški nacionalnih zlobnežev zopet ne bodo zasledili. Gosp. Metnitz, slabo poznate svoje ljudi, pa tudi pozabljivi ste. Vedno še vabi na zidu dr. Brejčeve pisarne kiljento črni madež — izboren kašipot, kiso ga lani po-

stavili nemškonarodni kulturni slikarji. Sploh mora biti celovški župan vitez Metnitz udarjen s kurjo slepoto, kakor vsa celovška policija. Volivci splošne skupine v Črni in Možici so 10. t. m. izrekli svojemu dež. poslancu Metnitzu ne zaupnico, mož pa noče o tem ničesar slišati, kakor tudi noče videti očitanj v »Miru«. »Mir« mu je že opetovano očital, da je kandidat Metnitz agitiral na shodu v Ličjivasi zase z izjavo: »Slovenski duhovniki so dali Srbom 20 milijonov, da so se mogli pripravljati na vojsko proti Avstriji«, a vitez Metnitz molči kakor grob, čeravno mu morajo biti ta očitanja znana. Celovški župan in namestnik deželnega glavarja vitez Metnitz je namreč sam izjavil v deželni zbornici koroški, da toliko že razume slovenski, da vé, kaj mu »Mir« očita. Pa huđuje se na »Mir«. Zakaj pa ne odgovori? Metnitz je res župan, vreden svojih občanov, ki razbijajo šipe na slovenskih hišah.

k Vsenemec prof. Angerer je dal na vseh vogalih v Celovcu nabiti velike lepake, na katerih poziva vse nemške Celovčane, da se udeležijo njegovega sobotnega zborovanja pri Sandwirtu, kjer jim bo naslikal v najživejših barvah slovansko in klerikalno nevarnost za nemško narodnost in gospodarstvo v Avstriji.

Štajerske novice.

š Ženo umoril? V sredo so orožniki iz Gornje Sv. Kunigunde privedli v zapore mariborskega okrožnega sodišča želarja Petra Smrečnika. Ta ima želarijo na Šoberskem, ki spada deloma pod župnijo Kamnica, deloma pod Sv. Križ nad Mariborom. Njegova žena Ana je zadnje nedeljo dajala jesti prešičem. Tega dela očividno ni še končala, ampak je izginila. Pozneje jo je našel njen sin v bližnjem gozdu, v katerem se je nahajal tudi Peter Smrečnik, mrtvo; poleg nje je ležala canja s kostanji. Iz raznih vzrokov je nastal sum, da je Smrečnik zadavil svojo ženo. Nasproti orožnikom je Smrečnik to odločno tajil. Na lice mesta se je podala mariborska sodna komisija, da dožene vzrok smrti Ane Smrečnik.

š Kopališče v Laškem trgu je kupila baže neka francoska delniška družba.

Ljubljanske novice.

lj Na javno predavanje! Prihodnji torek ob pol 8. uri zvečer predava dr. V. Pegan v dvorani S. K. S. Z. »Iz življenja hudodelcev«.

lj Moški zbor Ljubljane ima važno vajo v ponedeljek, 25. t. m., točno ob 8. uri zvečer za nastop v soboto. — **Ženski zbor** ima pa prihodnjo vajo v torek.

lj Ljubljanska realka v začetku šolskega leta 1909/10: Učenci so takole razdeljeni po razredih: I. a 34, I. b 34, I. c 34, II. a 43, II. b 53 (in 1 privatist), III. a 37, III. b 26, III. c 25, IV. a 28, IV. b 51, V. a 28, V. b 46, VI. a 24, VI. b 29, VII. 31 (med njimi 15 Slovencev in 1 Čeh). Skupaj 314 učencev po slovenskih oddelkih in 210 po nemških. Torej tri petine vseh dijakov na zavodu tvorijo Slovenci!

lj Kako se je pripravljval gospod deželni poslanec Turk na obstrukcijo ali skrivnostna povest o »ketni«, ki je izginila, a se zopet pojavila in bila nato »konfiscirana«. Že precej časa znamo, zakaj da je bil gospod deželni poslanec Turk v deželnem zboru vovodine Kranjske tako nataknen, da je moral in moral spraviti »liberalna abstrukcija skuz« in tako dal duška svoji nežni vžaljeni duši, ki je žalovala po skrivnostnih »ketnah«, za katere se je pred »abstrukcija« vojskoval gospod graščak Turk ali po domače »mladi Bolč«. O Turkovi vojski s »ketnami« govori ves kolodvorski okraj in se smeja Bolču, ki je vojsko »za ketne« ravno tako izgubil, kakor je izgubil klub »smrdljivim bombam« obstrukcijo, dasi je vpil živja, ko je pretrgal dr. Triller poslovnik in ga vrgel v zbornico na tla. Takale je bila Turkova vojska za ketne: Dobil je vožnjo neklih kotlov z južnega kolodvora v neko tvornico. Imel pa ni dovolj močnih verig, zato so mu dobre duše železničarji posodili dvoje močnih verig, seveda v zavesti, da se takoj vrnejo lastniku. Ena veriga se je pa nekaj pokvarila in Turk jo je poslal popraviti tja, kjer znajo take stvari popraviti. Železničarji so čakali in čakali, kdaj pridejo verige nazaj, a niso prišle, ostale so pa le pod tajnim nadzorstvom železničarjev, ki so dobro znali, kje da čakajo verige, da zopet dobe noge. In res so prišle nazaj. Zopet so namreč pri neki »furi« rabili Bolčevi ljudje »ketne« in gospod Bolč je rekel svojim ljudem: »Se sa ketne prefabrikant, pune pejte, pa jih panucajte!« In res se je pojavila prva »ketna« južne železnice na tistem tiru južne železnice, kjer imajo Bolčevi hlapci večkrat opraviti. A glej ga spaka. Železničar, Janez mu pravijo, je prežal kakor nebodigatreba na grešno dušo na verigo, si jo ogledal in povedal Bolčevim ljudem: »Ola, ta ketna pa ni Turkova, ampak naša.« jo kratkoma lo konfisciral in javil svojim predstojnikom:

»Turkovo verigo sem konfisciral ker je naša!« Nekaj časa za tem je pa drugi železničar, Janezov predstojnik, konfisciral še drugo Turkovo posojeno verigo, last južne železnice. Dični poslanec Bolč je ves divji prihrumel na »štoklajš« ob Dunajski cesti, da se potegne za »ketne« in da pove, da ne gre državniku poslancu konfiscirati verig, če jih »nuca«, dasi jih je samo izposodil. A izobraženi in olikani zastopnik ljubljanske inteligence jo je izkupil. Železničarji niso ljudje, ki mirno požro, če jih kdo nahruli. Janezov predstojnik je Turkovo povedal, da je tudi sam zaplenil verigo zato, ker niso bile Turkove, marveč last južne železnice. Veleugledni poslanec Bolč je bil vedno bolj hud. Spomnil se je, da je deželni poslanec, da ima imuniteto in upil nad železničarjem: »Kaj pa mislite, de ste! Al' mislite, de boste tle na štoklajš zlata medalja dubl? Sej jo ne boste. Vam bom že pokazal. Vas bom že u kuzi rug ugnou.« Seve, železničarji mu ni ostal nobene dolžan, a ostal je v mejah dostojnosti, ki jo poznajo železničarji, če tudi niso deželni poslanci. Turk je uvidel da vleče »ta kratko« in jo je odpihal, glasen smeh železničarjev in vseh, ki so imeli ondi opraviti, je spremljal gospoda Turka, ko jo je mahal rdečezelen proti Ljubljani. Poslanec Pepe, ki ima, kakor je trdil »Narod«, vedno navade, ki odlikujejo izobraženega človeka od žvine, je zdaj grozno hud na železničarje. Prekinil je osebno občevanje z njimi in se maščuje tako, da pošilja po svojih ljudeh, na kolodvor zmečkane avise. V kratkem menda izide igrokaz o poslaniškem delovanju gospoda poslanca Josipa Turka, ki bo razdeljen v dvoje odličnih poglavij: I. na dolenski »šrang« in II. pri »ketnah« na kolodvoru, v meddejanjih se bodo videli prizori na Turkovem domu. Inteligenca iz kavarne »Evrope« bo povabljen, da ploska.

lj Izredni občni zbor »Slovenske Filharmonije« se je vršil včeraj zvečer v hotelu »Ilirija«. Udeležba je bila zadovoljiva. Podpredsednik Matej Hubad otvoril zborovanje, poročal, da se je sklical izredni občni zbor vsled tega, ker na zadnjem rednem občnem zboru izvoljeni predsednik in odborniki niso sprejeli poverljenj jim odborniških mest. Na dnevnem redu je volitev predsednika in odbora. Dr. Švigelj predlaga za predsednika g. Drachslerja. A. Bončar pa je predlagal za predsednika dr. Švigelja, že radi tega, da si društvo ne odbije naklonjenosti mestnega občinskega sveta, za podpredsednika pa Mateja Hubada. Dr. Švigelj izjavi, da ne sprejme predsedniškega mesta, kakor tudi Hubad podpredsedniškega radi preoblegla dela. Začelo se je nato prerekanje, kdo naj bi bil predsednik »Filharmonije«. Vsakemu se je ponujalo to mesto, pa čast, ki jo je prej užival deželni poslanec in občinski svetnik Josip Turk se je vsakemu zdela presumljiva. Predsednika Turka tudi k zadnjim občinam zborom ni bilo. Končno je predlagal g. Matej Hubad še enkrat politično skrajno prononsiranega dr. Švigelja (!) za predsednika. Dr. Švigelj ponovno izjavlja da ne more sprejeti tega mesta. Ima pač »tehtne« razloge. Nato se je zopet začelo prerekanje. Gledališki ravnatelj Fran Govekar je končno v daljšem govoru povdarjal smešnost položaja in predlaga za predsednika dr. Ravniharja, ki je po daljšem pregovarjanju sprejel predsedniško mesto. Nato se je izvolilo štirinajst odbornikov: Ivan Knific, Viljem Trtnik, dr. Anton Švigelj, Anton Bončar, Matej Čadež, Josip Turk, Alojzij Zebre, Viktor Rohrmann, Matej Hubad, Slavko Ravnihar, dr. Vladislav Pegan, Anton Savojec, Fran Govekar, Milan Drachsler. — Pri slučajnostih je predlagal Fr. Govekar, naj se spremene pravila v toliko, da če prvi občni zbor ni sklepčen, naj se vrši čez pol ure drugi občni zbor ne glede na število članov. Predlog je bil sprejet. — Zalar, ki je bil navzoč kot »Narodov« poročevalec, predlaga, naj se spremene pravila glede na število odbornikov, ki naj se zmanjša. Hubad se izjavlja proti temu. Če bo samo sedem odbornikov podpisavalo menice, bodo čisto drugače podpisovali, kot 19 odbornikov. K večjemu naj se zmanjša število za sklepčnost odbora. Zalar je nato z ozirom na potrebno podpisovanje menic slovesno umaknil predlog. — Končno se dr. Švigelj zahvaljuje dr. Ravniharju, ker je prevzel posel predsednika, ter Mateju Hubadu. Nato je dr. Ravnihar dveinpolurno zborovanje zaključil.

lj Obrtni shod sklicuje magistratno obrtno društvo, kateremu načelnje znani bukvozev Breskvar in pri katerem je tajnik znani brivec Franchetti, za ponedeljek 25. t. m. zvečer ob 8. uri. Na dnevnem redu je: Pogovor glede volitev v obrtno sodišče in sestava kandidatov. Pogovor glede obrtno-nadaljevalne šole in razno-terosti. Shod seveda je sklican tako, da mora vsak povabilo prinesiti seboj, drugače seveda ne dobi vstopa. Seveda gospodi hočejo zopet nekaj skuhati, kar bi bilo vseh nekaterim višjim gospodom. Seveda se bo natančno zvedelo, kaj se bo govorilo in gospodje magistratni obrtniki dobijo ob priliki krepak odgovor.

lj Vojaška godba igra jutri v »Zvezdi« od pol 12. do pol 1. ure popoldne.

lj Musica sacra. Jutri se bo pri veliki maši ob 10. uri izvajalo v stolnici: Missa de Angelis (koral), Graduale »Locus iste«, zl. St. Premr, Ofertorij »Domine Deus«, zl. P. U. Kornmüller.

lj Slovensko deželno gledališče. Jutri, v nedeljo, popoldne se igra prvič ob izredno znižanih cenah ljudska igra v 4. dejanjih »Strup«, v kateri imajo glavne vloge gg. Nučič, Verovšek, Skrbineš, Bohuslav ter gdč. Wintrova. Ta nova, izvirna igra, je namenjena širokim plastem našega naroda ter igra v njej glavni vlogi učiteljstvo in mladina na kmetih. Dejanje se vrši v slovenski vasi v sedanosti ter slika razmere med kmetskim ljudstvom ki je udano alkoholu in vsestranski lahkomišelnosti. Poleg tragičnih prizorov pa je poskrbel pisatelj tudi za humor ter je skušal v efektni drami pokazati, koliko moreta koristiti ljudstvu v slogi in edinstvu delavna kulturna nositelja učitelj in kaplan, zastopnika napredka. Igra je vseskozi prav zanimiva, zabavna in poučna ter bi bilo želeto, da bi jo uprizarjali tudi odri po malih mestih in trgih. — Zvečer se igra prvič izvrstna, po vsem svetu znana, francoska moderna burka: »Gospodična Josette — moja žena.« Namen te burke je, vzbujati smeh in nuditi gledalcu čim največ neprisliljene zabave. Dejanje se vrši v Parizu in v letovišču na Savojskem. Glavne vloge igrajo: ga. Iličičeva, gdč. Kandlerjeva, gg. Nučič, Povhe in Verovšek. — Opera pripravljajo za prihodnji teden d'Albertovo »Nižino«, opereta pa Eyslerjevo »Umetniško kri«.

lj Nove ceste v Ljubljani. Vsled zidanja nove državne obrtne šole ob rimskem zidu na Mirju se bo vsled sklepa občinskega sklepa podaljšala Gorupova ulica ter se bo po regulacijskem načrtu podaljšala tudi Cojzova cesta. Glavno pročelje omenjene stavbe bo obrnjeno proti Gorupovi ulici, stransko pa proti Cojzovi cesti. Dosedanje polje na Mirju bo v dveh letih v polovici pozidano ter odprto javnemu prometu. Krakovski poljski pridelki pa se bodo znatno zmanjšali ob »rimskem zidu«, čegar zakladi romajo drug za drugim v deželni muzej.

Telefonska in brzojavna poročila.

MINISTRSKI SVET.

Dunaj, 23. oktobra. Danes se vrši seja ministrskega sveta. Kritičnih jezikovnih zakonov štirih nemških deželnih zborov, se ne bo v tej seji nič omenjalo. Baron Bienenrth hoče dobiti časa, da določi svoje stališče, predno po demisiji čeških ministrov gre k cesarju.

MAŽARSKÉ PREDRZNOSTI.

Budimpešta, 23. oktobra. Zahteve grofa Julija Andassyja za mirno rešitev krize so: 1. Popolna samostojnost honvedske armade. 2. Honvedni minister naj ima samostojni delokrog. 3. Popolna pariteta v emblemih n grbih. 4. Uvedba mažarskega polkovnega jezika pri mažarskih polkih po izvedbi nove šolske postave.

AVANZEMENT V VOJAŠKI SLUŽBI.

Dunaj, 23. oktobra. Nasproti nekaterim razširjenim vestem javlja vojno ministrstvo, da bodo novembarska imenovanja nekoliko manj ugodna, kot ona meseca maja, da pa ni res, da se hoče pri imenovanju generalov prihraniti 200.000 K. Vsa proračunjena generalska mesta bodo zasadena.

ZMEŠNJAVE NA GRŠKEM.

Atene, 23. oktobra. Zveza častnikov zahteva od vlade, da odstavi dosedanje grške poslanike na evropskih dvorih in jih nadomesti z novimi. Kako hoče ta častniška zveza in zbornica, ki je pod njenim pritiskom, gospodariti, je razvidno iz tega, da hočejo naprtiti budget 135 milijonov draham na hrbet državi, ki že sedaj finančno ni močna. Tudi se bo sedaj, kljub temu, da budget še ni dovoljen, naročilo 60 tisoč novih vojaških uniform, nove topove in vojne ladje. Ti teroristi se pač nič ne ozirajo na davkoplačevalce. Že sedaj se pokazuje v provincah odpor proti nasilstvu vojaštva. Časopisje vodi istotako hud boj proti njim. Meščani v Lewdeiji so prebivalstvu iz Kyparissije predlagali, ki so se prvi organizirali k odporu, da naj postopajo skupno. Na otoku Krju se pojavljajo izjave v istem smislu. Grški preti revolucija.

POTRES NA SICILIJI.

Acireale, 23. oktobra. Sinoči ob 6. uri je bilo čuti zopet potresne sunke, ki so močno poškodovali več sosednih vasi. 10 hiš je bilo razrušenih, več jih je dobilo razpoke. Ena oseba je bila ubita. Prebivalstvo šotori na planem. Potresni sunki se nadaljujejo.

VEZUV BLJUJE.

Neapelj, 23. oktobra. Vezuv je v četrtek popoldne zopet začel delovati. Slišalo se je iz ognjenika votlo gromenje, na kar so začeli leteti iz žrela kamenji več metrov visoko.

Mnoga visoka odlikovanja so se že zdavnaj pripoznala Maggijevim izdelkom. Na znamenitih razstavih vseh dežela doslegli so nič manj kot 13 državnih svetinj, 9 visokih nagrad, 67 zlatih kolaj, 21 častnih odlikovanj itd. Večkrat se je udeležila trdnja prvih svetovnih razstav izven tekme, ker je bil njen ustanovitelj, Julij Maggi, razsojevalec o nagradah, n. pr. v Parizu 1889 in 1900. Pridobile so si pa tudi opravičeno zaupanje naših gospodinj Maggijeva zabela in pred kratkim Maggijeve kocke za govedjo juho, ker Maggijevi izdelki tudi spolnujejo, kar obečajo.

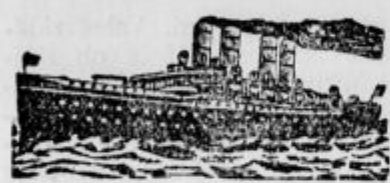
Prehlajenje

odpre v mnogih slučajih vsem resnim boleznim vrata.

Scott-ova emulzija

pa zabrani uspešno njih nadaljni razvoj. Čistost njene sestavine, njena lahka prebava kakor njena redilna moč, so pridobile pri zdravnikih, babicah, starših in bolnikih za Scott-ovo emulzijo sloves kot najzanesljivejše sredstvo, proti vsem vrstam prsnih in vratnih bolezni.

Scott-ova emulzija
se smatra povsod za neprekosno vzor-emulzijo. 2615
Cena izvirni steklenici 2 K 50 v.
Dobiva se v vseh lekarnah.

Cunard Line
Bližnji odhod:

iz Trsta, domačega pristanišča: Pannonia, 26. oktobra, Carpathia, 9. novembra, Utonia, 30. novembra 1909.

Iz Liverpoola: Lusitania, največji in najlepši parnik, 6. nov., 27. nov., 18. decem. 1909, 8. jan., 26. febr., 19. marca 1910. Mauretania, 23. okt., 20. nov., 11. decem. 1909, 29. jan., 19. febr., 12. marca 1910. Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, bl. cerkve Srca Jezusovega.

Na prodaj je novo zidana, pritlična

HIŠA št. 142 v Novem Vodmatu z velikim vrtom. —

Pojasnila se dobijo ravnotam. 2971 2-1

Ženitna ponudba.
Vsled pomanjkanja znanja se želi trgovec z velikim posestvom v lepem trgu pri Vipavi v svrhu ženitve seznaniti z gospico primerne izobrazbe. Želi se nekaj premoženja v gotovini. Ponudbe se prosijo pod nasl. „trgovec“ na upravo „Slov.“. 2943 3-1

Javna zahvala.

Po oni nezgodi, ki me je doletela dne 9. avgusta v gorah, se mi zopet vrača popolno zdravje in že sedaj imam sigurno prepričanje, da vse one takrat pridobljene množestvile poškodbe ne bodo imele nikakih stalnih, zame slabih posledic. To prepričanje želim utemeljiti zame vrednost takratne moje s tolikimi težkočimi zvezane rešitve; zato se pa sedaj s podvojeno hvaležnostjo spominjam vseh onih pozitiviranih oseb, ki so sodelovale pri tem napornem in deloma tudi jako nevarnem delu.

Predvsem naj omenim prijatelja in kolega, gospoda doktorja Jos. Tičarja, župana v Kranjski gori, ki se je zvedel o nezgodi takoj z vso vneto poprijel rešilne akcije in ki je posebno drugo ekspedicijo razvrstil in vodil tako smoterno, da uspeh ni mogel izostati. Nudil mi je tudi v zvezi s kolego g. dr. Demšarjem iz Ljubljane že visoko gori na planinskem snegu prvo zdravniško pomoč. Sprejel me je potem v svojo gostoljubno hišo in mi v zvezi s svojo ljubeznivo sestro gđ. Faničo Tičarjevo stregel upravn samaritansko in mi s tem izdatno olajšal trpljenje.

Čast onim šestim junakom, ki so pripelzali po skalah prav do mene, da so mi nudili krepčila in me potem tako spretno in urno spravili na varnejše mesto. Bili so to gg. Janez Kosmač in Janez Pečar iz Kranjske gore, Janez Berginc, Andrej Komac, Jože Komac in Anton Tožbar iz Trente. Na malo boljšem terenu prevzeli so poleg zgoraj navedenih nadaljno rešilno delo in me spravili na nosilnici po dolgem in napornem potu v dolino gospodje: Janez Žerjav, Gregor Žerjav (vodnika S. P. D.) Jakob Pečar, Jožef Jakelj in Janez Pleš iz Kranjske gore in Janez Orehovnik iz Mojstrane. Sodelovali je pri tem tudi iz zgolj človekoljubja g. Al. Peterman, podžupan v Kranjski gori. V dolini me je sprejel na svoj voz in me tako prepeljal v Kranjsko goro gospod hotelir Jakob Černe, ki je potoma razventega brezplačno pogostil utrjene vodnike in nosače.

Posebej mi je še omeniti svojega spremljevalca gospoda Iv. Petrovčiča, nadučitelja v Kranjski gori, ki je prebil prvo noč pri meni v skalah, mi prijateljsko stregel in potem obvestil in spremljal neumorno ves čas rešitve in sodeloval vsepovsod pri rešilnem delu.

Iskrena hvala vsem zgoraj navedenim in vsem drugim, ki so sodelovali!

Hvala pa tudi sl. S. P. D. in njega načelniku g. dr. Fran Tomišku kakor tudi vsem udeležnikom prve ekspedicije, katera je vsled neugodnega vremena ni imela uspeha.

Posebna hvala pa gospodoma dr. Viktor Dworskemu in Hlavi, tehniku iz Prage, ki sta, uvidevši neuspeh te prve ekspedicije, katere sta se tudi udeležila, pohitela v daljino Trento in poprosila pomoči izkušene Trentarje. Hvala tudi rešilni postaji N. pl. dr. in nje načelniku gospodu Winzigu iz Mojstrane za izposojeno nosilnico in obvezila.

Nadalje se zahvaljujem gg. kolegom vladnemu svetniku dr. E. Štajmerju, dr. J. Piečniku, dr. J. Robidi in dr. M. Rusu, ki so me v Kranjski gori pričakovali in mi nudili pod vodstvom prvega in v zvezi z gospodom dr. Demšarjem in dr. Tičarjem v ordinacijskih prostorih zadnjega potrebno zdravniško pomoč.

Hvala pa tudi vsem gg. zdravnikom kirurškega oddelka ljubljanske bolnice, ki so se ves čas moje bolezni izkazali kot gorko čuteče kolege, predvsem zopet g. primariju dr. E. Štajmerju, ki se je v zvezi z milostno svojo gospo soprogo na vse načine trudil, da mi je olajšal moje stanje. Istotako pa se tudi zahvaljujem čč. usmiljenkam, ki so na meni z neskončno potrpežljivostjo in pravo krščansko ljubeznijo izvrševale svoje človekoljubno in za bolnika tako tolažilno delo.

Končno naj se zahvalim tem potom tudi vsem znanec in prijatelj, ki so mi bodisi pismeno, bodisi z obiski izkazali svoje sočutje povodom doletele me nesreče.

Ljubljana, dne 23. vinotoka 1909.

Dr. Josip Stojc,
zdravnik.

Ceno češko posteljno perje!
5 kg novo skubljen. K 9.00, boljšo K 12.—, bela kot puh mekko skubljeno K 18.—, K 24.—, sešezabelo kot puh mekko skubljeno K 30.—, K 36.—, Pošilja franco po povzetju. Zjemna dovoljena proti površni postelje. Benedikt Sachret, Lobos 159, pri Plazu, Češka. 2940 6-1

Mirna stranka brez otrok, samostojna in priletna išče za februarjev termin 1910 2954 3-1

lepo stanovanje

z 2 sobama in pritliklinami. Želi se blizu trga. Ponudbe na upravnishvo „Slovencea“.

Nova slikarska umetnost v Ljubljani.

Čast mi je vlec. meščanstvu Ljubljane ter prebivalstvu iz okolice javiti, da sem razstavil v modni trgovini gospoda E. Skušek na Mestnem trgu najnovejšo sliko

Slavlje hrvatske književnosti

Sliko je izvršil naš znani umetnik gospod profesor IVAN TIŠOV v Zagrebu, kateremu je na dobrem vspehu čestitalo več časnikov.

Prosim p. n. občinstvo, naj ne zamudi te prilike in naj si ogleda omenjeno sliko.

Podoba stane z lepim okvirom vred K 50, na mesec po K 4.—, pri takojšnjem plačilu 10% popusta = K 45.—. Pismena ali ustna naročila naj se izvoli izročiti pri g. Skušeku.

Velespoštovanjem

2945 1-1

L. Tomac,

potnik trdnje P. Nikolić, Zagreb.

Istrsko vino

Velečastiti duhovščini, gg. trgovcem, krčmarjem in gostilničarjem uljudno ponuja svoje lastno istrsko vino, belo in črno, po zmernih cenah. Vino je naravno, zato se more rabiti tudi za sv. maše. Vzorce na zahtevo se pošilja samo večjim odjemalcem za naročbo ali povrnitev poštnih stroškov. 2955 (1)

Venceslav Križmanić, posest. vinogr. Tinjan (Istra).

Železniška postaja za posode: Sv. Petar u Šumi (St. Pietro In Selva).

!! Pozor kmetovalci! !! Sveže odpadke od kuhanja sliv in hrušek, izvrstne za krmo prašičev, kakor tudi

za gnojenje njiv, oddaja v vsakih množinah in po vsaki ceni
M. Rossner & Co. v Ljubljani poleg Koslerjeve pivovarne.

Pozor! Prodaja Pozor!
najnovejše jesenske in narejene obleke zimske, za gospode, dame, dečke in deklice po najnižji ceni edino

2629 1
konfekcijska trgovina **A. LUKIČ**, Pred škotljo 19.

Razglas.

Vsled prošnje dedičev po dne 26. avgusta 1909 v Ljubljani umrli gospej Emiliji Korn se vrši

prostovoljna sodna dražba

v zapuščino spadajočih premičnin kakor: zlatnine in srebrnine, obleke in perila ter hišne oprave od vstevši

28. do 30. oktobra 1909

vsak dan od pol 9. do 12 dop., in od pol 3. do 5. ure pop.
v hiši št. 3 v Slomškovih ulicah.

Posamezne kategorije teh premičnin se bodo dražile v istem redu, kakor so našteje zgoraj.

V Ljubljani, dne 22. oktobra 1909.

Dr. Karl Schmidinger l.r.

c. kr. notar kot sodni komisar.

2948 2-1

Skupna rezerva sklepom 1908
čez stotridesettisoč kron.

Upravno premoženje sklepom 1908 čez
tri milijone šeststotisoč kron.

Zadružnikov čez 600.

Glavna Posojilnica

registr. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani,

pisarna na Kongresnem trgu št. 15. nasproti nunske cerkve obrestuje hranilna vloge po

4³/₄%

t. j. K 475 na vsacih 100 kron, takoj od dneva vložitve, pa do dneva dvige brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Ima domače hranilnike.

Uradne ure od 8. do 12 dopoldne in od 3. do 6. popoldne.

Tekoči račun v Avstro-ogrski banki v Ljubljani. 3418

Račun poštna hranilnice štev. 49086.

Telefon štev. 135.

Prav imate

Samo prave z imenom MAGGI in z varst. znakom: zvezdo s križcem

ako zahtevate pri Vašem trgovcu izrečno 2835 1-1

MAGGI-jeve kocke po 6 v

kajti te so najboljše!

Služba organista in cerkvenika

se razpisuje na Dobovcu. — Služba se lahko nastopi takoj. Prednost imajo oženjeni rokodelci. — Župni urad na Dobovcu, p. Trbovlje. 2949 3-1

hiša, trgovino

se kupi v mestu ali tudi na deželi. — Ponudbe naj se pošiljajo pod šifro „100“ na upravo „Slovenca“. 2944 3-1

2942 Išče se dobro izurjena 3-1

prodajalka

za trgovino z mešanim blagom. Služba se nastopi lahko takoj. Plača po dogovoru. Več pove Simon Bratoš, trgovec, št. Vid pri Vipavi.

Lepa prilika.

Javna knjižnica strok. društva v Trziču

razprodaja po jako nizki ceni knjige. Društva, katera si mislijo ustanoviti knjižnico, imajo tukaj jako ugodno priliko za nakup knjig. Prodajo se skupno ali posamezno. — Pojasnila daje g. Jakob Koprivnik, Trzič, Gorenjsko. 2939 3-1

Usojam se p. n. občinstvu vljudno javiti, da se preselim s 1. novembrom t. l. iz št. Vida v svojo lastno hišo k sv. Frančišku v Savinjski dolini na Štajerskem. Imel bom ondi kot doslej gostilno in trgovino ter prosim, da se naslavljaajo vsa pisma na naslov:

Alojzij Rojec
Sv. Frančišek v Savinjski dolini žel. postaja Rečica na Paki
Štajersko. 2951 3-1

Sode več vrst, velike in majhne, stare --- in nove --- ima na prodaj J. Buggenig, sodarski mojster, Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico 5. 2957 3-1

ČREVA

suha in soljena, za vse vrste klobas, se dobe v mestni klavnici ali pri Jož. Bergmannu, Poljanska cesta št. 83 v Ljubljani.

Za večnost!

New-York in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalogo. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

- K 13-80 in sicer:
- 6 kom. najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
 - 6 kom. amer. pat. srebr. vilic iz enega komada;
 - 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
 - 12 kom. amer. pat. srebrnih kavinskih žlic;
 - 1 kom. amer. pat. srebrno zajemalico za juho;
 - 1 kom. amer. pat. srebr. zajemalico za mleko;
 - 6 kom. ang. Viktorin čašic za podklado;
 - 2 kom. elegantnih namiznih svečnikov;
 - 1 kom. cedilnik za čaj;
 - 1 kom. najfinjša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo K 13-80. Vseh teh 42 predmetov je poprejšalo K 80 — ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni K 13-80. Američansko pat. srebro je znano, je skozlinskozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da leta inserat ne temelji na nikakršni slepariji, zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrnil brez zadržka znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to lepo garnituro, ki je posebno prikladno kot prekrasno

božično in novoletno darilo. kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo, Doblja se edino le v

A. Hirschberg-a
eksportni hiši amer. pat. srebrnega blaga na Dunaji III., Rembrandtstrasse 19 S. L. Telefon 14597
Posilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vposlje. — Čistilni prašek za njo 20 vin. — Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina). — Izvleček iz pohval. pisma: Bil sem sposiljaljivo lepo garnituro jako zadovoljen, Ljubljana, Otton Bartusch, c. kr. stotnik v 27. pešpolku. — S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru. — Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še eno. Sent Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, oarozni in tovarniški zdravnik. — S posiljenim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. Mihael Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov drž. pri vladi v Sarajevu, Sarajevo, 22. oktobra 1904. 2928 3-1

Rabite za streho Vaših hiš

2923 24-1

Eternit

ETERNIT-TOVARNA LJUDEVITA HATSCHKE LINZ VOCKLABRUCK DUNAJ BUDIMPESTA NYERGES-UJFALU

Glavno zastopstvo za južne dežele:

V. JANACH IN DRUG, TRST.

Išče se dobrega

2934 3-1

kovača kolarja
in kočij in enega dobrega

sposobnega za kovanje novih voz

oba samostalna delavca. Delo trajno. Plača dobra. Nastopi se takoj pri tvrdki: Brata I. & L. Merlak, prva dalmatinska kolarska in karaška delavnica s strojem Šibenik (Dalmacija).

Lepo stanovanje

v I. nadstropju, tri sobe, kopalna soba, veranda in pritikline, se s 1. novembrom odda. — Več se izve vila Bergmann, Poljanska cesta št. 83. 2958 2-1

Odda se takoj

2930 3-1

lepo meblovana mesečna soba

s posebnim vhodom. Poizve se: Židovska ulica št. 1, I. nadstropje. 2930 3-1

Redka prilika! Kmetija na prodaj!

V Zagorcu h. št. 18, 20, 27 prodam iz proste roke hleve, kleti, škedenj, svinjak, kaščo kakor tudi 27 ha 43 a in 55 m² zemljišča, obstoječ. iz 114 parcel: njive, gozdi, košenine, steljniki in pašniki. Pri hiši je dober vodnjak in velik sadni vrt. Vse v dobrem stanu; cesta in vodovod se gradita v kratkem. Cena 8000 kron, takoj se plača le 2500 kron, drugo po dogovoru. Več pove lastnik Ivan Mihelič v Starem trgu pri Kočevju. 2910 2-1

Posredovalnica v Kranju
ima na prodaj:

lepo hišo na Bledu

v Gradu. Hiša je enonadstropna, ima 2 kleti, 2 kuhinji, več sob in 1 oral vrta. Sezidana je na novo ter se proda po ceni. — Nadalje

LEPO KMETIJO V NARLEM

pri Kranju. V hiši je starodavna gostilna pri »Zgub-u«, ki je bila vedno dobro obiskana. Hiša se proda tudi sama zase brez posestva. Z ozirom na lepo lego ter velike kleti je zelo pripravna za vinsko trgovino. Vsa pojasnila o tem daje protokol. posredovalnica L. Rebolj v Kranju. 2904 3-1

Naznanjam, da imam v zalogi vedno fino in trpežno blago vsake vrste za častite gospode duhovnike.

Tudi slav. p. n. občinstvu naznanjam, da imam v zalogi vsake vrste moderne štofe ter tudi nepremčljiv tirolski loden za haveloke. Tudi imam narejene haveloke vsake velikosti za gospode in dečke po nizki ceni. Dijašem zašitane cene!

Jakob Mikolič, (237-33)
krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92

priporoča se pred. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno — talarje, površnike itd. — po najkuspnejšem in najnovejšem kroju. — Izdelujem vsako v to stroko spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se pred. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno krojaško delavnico, v kateri delajo najboljši delavski moči; zato se jamči za elegantno, lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilaga.

Telefon št. 287.

Tvrdba

Telefon št. 287.

Chalupnik & Predovič

Ljubljana, Stari trg št. 19

priporoča najboljše in najokusnejše

šunke, pripravljene po praškem načinu,

raznovrstno, prekajeno in sveže svinjsko meso od mladih domačih pitanih prašičev, dalje raznovrstne klobase.

Hrenovke in safalade vsak dan dvakrat sveže.

Poštna pošiljatve po povzetju od 5 kg naprej.

Za izborna blago, točno postrežbo in solidne cene jamči in se priporoča zgoraj navedena tvrdba.

Dr. ph. E. Koželj

vljudno naznanja sl. občinstvu 2908 3-1

stvoritev lekarne
na Jesenicah na Gorenjskem.

Kakšno veselje in kakšen ponos občuti gospodinja pri pogledu svoje svetle, slastne, čiste kuhinje! In kako hitro je vse osnaženo, perilo, kakor cela hiša! Čar zadovoljnosti in veselja vlada njen dom. Z

Schicht-ovim

2712 6-1

milom

se to lahko doseže.

V najem se išče večja prodajalna

z lepimi izložbami in večjim pročeljem na ulico na glavni prometni cesti v Ljubljani. Posredovalec dobi dobro nagrado. - Ponudbe pod šifro: „Křestansky závod 77“ na „Všeobecné insertní kanceláře“, Praha, Příkop, Bazar 27.

2922 2-1

Opravit. št.
A. I. 589/9
16

Dražbeni oklic.

2940 1-1

Vsled sklepa z dne 21. oktobra 1909, opravilna štev. A I. 589/9 se prodajo

dne 26. oktobra 1909 ob 2. uri pop.

v Ljubljani, Cerkvena ulica štev. 21 in Kolesijska ulica štev. 8 v zapuščino dne 20. julija 1909 umrle Marije Mihelič spadajoče premičnine kakor: gostilniška sobna oprava in pijača.

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, oddelek I.

dne 22. oktobra 1909.

Stenografa in strojepisca

za Celje išče dr. Ivan Benkovič,

odvetnik v Brežicah (Štajersko).

2924

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Wallace - Podravske, Ben-Hur. Roman iz časov Kristusovih. Vez. 4 K 50 v.

Ljudska knjižnica:

1. zvezek: Znamenje štirih. Londonska povest. 60 v.
2. zvezek: Dostál, Darovana. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. 60 v.
3. zvezek: Sienkiewicz, Jernač Zmagovač. Povest. — Achleitner, Med plazovi. 60 v.
4. zvezek: Detela dr., Malo življenje. Povest. 1 K, vez. v platno 1 K 60 v.
5. zvezek: Zadnja kmečka vojska. Zgodovinska povest iz leta 1573. 1 K 60 v, v platno vez. 2 K 60 v.
6. zvezek: Finžgar, Gozdarjev sin. Povest. 20 v.
7. zvezek: Detela dr., Prihajač. Povest. 90 v, vez. v platno 1 K 70 v.
8. zvezek: Pasieglavci. Zgodovinska povest iz Kristusove legende. 2 K 20 v, vezana v platno 3 K 20 v.

Spillmanove povesti:

1. zvezek: Ljubite svoje sovražnike! Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. II. natis. 40 v, karton 60 v.
2. zvezek: Maron, krščanski deček iz Libanona. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja po Druzih. 40 v, karton 60 v.
3. zvezek: Marijina otroka. Povest iz kavkaških gor. 40 v, karton 60 v.
4. zvezek: Praški Judek. Povest. II. natis. 40 v, karton 60 v.
5. zvezek: Uletnik morskoga roparja. Povest. 40 v, karton 60 v.
6. zvezek: Arumugam, sin indijskega kneza. Povest. 40 v, karton 60 v.
7. zvezek: Sultanovi sužnji. Carigradska povest. 60 v, karton 80 v.
8. zvezek: Tri indijanske povesti. 60 v, karton 80 v.
9. zvezek: Kraljičin nečak. Zgodovinska povest iz japonskih misijonov. 60 v, karton 80 v.
10. zvezek: Zvesti sin. Povest za vlade Abarja Velikega. 40 v, karton 60 v.
11. zvezek: Rdeča in bela vrtnica. 40 v, karton 60 v.
12. zvezek: Korejska brata. Črtica iz misijonov v Koreji. 60 v, karton 80 v.
13. zvezek: Boj in zmaga. Povest iz Anama. 60 v, karton 80 v.
14. zvezek: Prisega huronskega glavarja. Povest iz starčje misijonske zgodovine kanadske. 60 v, karton 80 v.
15. zvezek: Angel sužnje. Brazilska povest. 40 v, karton 60 v.

16. zvezek: Zlatokopi. Povest iz misijonskega potovanja po Alaski. 60 v, karton 80 v.
17. zvezek: Prvič med Indijanci ali vožnja v Nikaraguo. 60 v, karton 80 v.
18. zvezek: Pregarjanje indijskih misijonarjev. 60 v, karton 80 v.
19. zvezek: Mlada mornarja. 60 v, karton 80 v.

Jurčičevi zbrani spisi:

1. zvezek: Deseti brat. Roman.
2. zvezek: I. Jurij Kozjak, slovenski janičar. Povest iz 15. stoletja domače zgodovine. — II. Spomini na deda. Pravlje in povesti iz slovenskega naroda. — III. Jesenska noč med slovenskimi polharji. Črtice iz življenja slovenskega naroda. — IV. Spomini starega Slovenca ali črtice iz molega življenja.
3. zvezek: I. Domen. Povest. — II. Jurij Kobila. Izvirna povest iz časov lutrovske reformacije. — III. Dva prijatelja. — IV. Vrbani Smukova ženitev. Humoriistična povest iz narodnega življenja. — V. Golida. Povest po resnični dogodbi. — VI. Kozlovska sodbja v Višnji Gori. Lepa povest iz stare zgodovine.
4. zvezek: I. Tihotapec. Povest iz domačega življenja kranjskih Slovencev. — II. Grad Rojine. Povest za slovensko ljudstvo. — III. Klosterski žolnir. Izvirna povest iz 18. stoletja. — IV. Dva brata. Resnična povest.
5. zvezek: I. Hči mestnega sodnika. Izvirna zgodovinska povest iz 15. stoletja. — II. Nemški valpet. Povest. — III. Sin kmetijskega cesarja. Povest iz 16. stoletja. — IV. Lipe. Povest. — V. Pipa tobaka. Povest. — VI. V vojni krajini. Povest.
6. zvezek: I. Sosedov sin. — II. Moč in pravica. — III. Telčja pečenka. Obraz iz našega mestnega življenja. — IV. Bojim se te. Zgodovinska povest. — V. Ponarejeni bankovci. Povest iz domačega življenja. — VI. Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ker je krompir kradel. — VII. Črta iz življenja političnega agitatorja.
9. zvezek: I. Doktor Zober. Izviren roman. — II. Med dvema stoloma. Izviren roman.
11. zvezek: I. Tugomer. Tragedija. — II. Berite Novice! Vesela igra. — III. Veronika Deseniška. Tragedija. — IV. Pri-povedne pesmi.

Cena: broširano á 1 K 20 v, elegantno vezano á 2 K.

Andrejčkovega Jožeta spisi:

1. zvezek: Črtice iz življenja na kmetih. 30 v.
 2. zvezek: Matevž Klander — Spiritus familiaris. — Zgodovina motniškega polža. — Gregelj Koščenina. 30 v.
 3. zvezek: Amerika, ali povsod dobro — doma najbolje. 30 v.
 4. zvezek: Popotni listi. — Cesar Jožef v Krašnji. — Nočni sprehod. — Popotniki v arabski puščavi — Spomin na Dubrovnik. — Damberški zvon. 90 v.
 5. zvezek: Žalost in veselje. 30 v.
 6. zvezek: Nekaj iz ruske zgodovine. — Vojniška republika zaporoških kozakov. 30 v.
 7. zvezek: Božja kazen. — Plavec na Savini. — Čudovita zmaga. 30 v.
 8. zvezek: Emanek, lovčev sin. — Berač. 30 v.
- Kočevar, Milnarjev Janez. Slovenski junak ali uplemenitba Teharčanov. Povest. 80 v.
- Cigler, Detelja ali življenje treh kranjskih bratov francoskih vojakov. 60 v.
- Kortonica, koroška delica. Povest. 60 v.
- Kržič, Anglejček, otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. Tečaj II.—XV. kart. á 1 K.
- Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Letniki 95, 96, 97, 05, 06, 07, kart. á 4 K.
- Zgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva. I.—III. del á 60 v, kart. 80 v.
- Nedožnim srcem. Pesmi s slikami, vez. 1 K 45 v, kart. 1 K 20 v.
- Sveta Germana, izglede krščanske potrpežljivosti. 20 v.
- Smid Kristof. Roza Jelodvorska. Lepa povest za mladino. S 6 podobami, vez. 2 K.
- Mladi samotar. Povest. 30 v.
- Timotej in Filemon. Povest krščanskih dvojčkov. 40 v.
- Nedožnost, preganjana in povelšana. Povest. 60 v.
- Evstahij. Povest. 40 v.
- Cvetina Borogradska. Povest. 80 v.
- Tomšič, Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Letniki 1889, 1890. Kart. á 4 K.
- Zakralšek, Ogljenica ali hudočija in nedolžnost. Povest. 60 v, kart. 80 v.
- Malavašič F., Oče naš. Povest za mladino in ljudstvo. 1 K 70 v.
- Mati božja dobrega sveta ali bratovska ljubezen. Povest iz časov turških bojev koncem XVI. stoletja. 80 v.
- Krašovec F., Utrinki. Črtice in potopisi. 2 K.

Rihar F., Andrej Hofer, tirolski junak. Ljudska igra v petih dejanjih. 80 v, 10 izvodov 5 K.

Za križ in svobodo. Igrokaz v petih dejanjih. 50 v, 5 izvodov in več po 35 v.

Slovenski A. B. C. v koloriranih podobah s pesmicami. Priporočljiva knjiga otrokom v zabavo in za početni nauk v branju. 80 v, trdo vez. 1 K 20 v.

Hitra vožnja. Knjiga s podobami za otroke. 1 K 60 v.

Leposlovna knjižnica:

1. zvezek: Bourget, Razporoka. Roman. 2 K, vez. 3 K.
 2. zvezek: Turgenjev, Stejni kralj Lear. Povest. — Stepijak, Hiša ob Volgi. 1 K 20 v, vez. 2 K 20 v.
 3. zvezek: Prus (Aleks. Glowacki), Straža. Povest. 2 K 40 v, vez. 3 K 40 h.
 4. zvezek: Ponižani in razžaljeni. Roman. Broširan 3 K, vez. 4 K 20 v.
 5. zvezek: Sevcenko-Abram, Kobzar. Izbrane lirčne in pripovedne pesmi z zgodovinskim uvodom Ukrajine in pesnikovim življenjepisom. Broš. 2 K 40 v, vez. 3 K 60 v.
 6. zvezek: Champol-Levstik, Mož Simone. Broš. 1 K 90 v, vez. 3 K.
 7. zvezek: Sevcenko - Abram, Kobzar II. del Hajdamaki. Poem z zgodovinskim uvodom o Hajdamasčini. Broš. 1 K 50 v.
 6. in 7. zvezek skupno broš. 3 K 40 v, vez. 4 K 50 v.
 8. zvezek: Sheehaan-Bregar, Dolina krvi. (Glenanaar.) Povest iz irskega življenja. Broš. 4 K 20 v, vez. 5 K 80 h.
- Sienkiewicz, Potop. Zgodovinski roman. I. in II. del. Broš. 6 K 40 v, vez. 9 K 20 v.
- Križarji. Zgodovinski roman v štirih delih. Broš. 5 K 20 v, vez. 7 K 30 v.
- Z ognjem in mečem. Historičen roman. 4 deli. Broš. 4 K 50 v, vez. 6 K 50 v.
- Rodbina Polaneških. Roman. 3 zvezki. Broš. 10 K, vez. v dveh zvezkih 12 K 60 v.
- Mali vitez, Pan Volodijevski. Zgodovinski roman, 3 zvezki. Broš. 7 K, vez. 8 K 40 v.
- Medved, Poezije, I. del. Broš. 3 K 80 v, vezano 5 K.
- II. del. Broš. 4 K, elegantno vez. 5 K 40 v.
- Sardenko Silvin, Roma. Poezije. Broš. 2 K, elegantno vez. 3 K 20 v.
- Prešerna Franceta, Poezije. Uredil L. Pintar. Broš. 1 K, vez. 1 K 40 v.
- Lenard, Dr. Leop. Nemščina brez učitelja ali slovensko-nemška slovnica za samouke. 1 K 20 v.

Ildrijske novice.

Dva jetnika sta skušala uiti iz zapore. Ponoči sta kopala odprtino v zid, da bi se izmuznila na prosto. A naš grad je bil zidan ob benečanskih časih, zato je bil poseben še pri tleh zelo močan in širok. Kakor sta se orjaka trudila, in je noč že precej dolga, vendar nista mogla zidu prebiti in na jutro sta spoznala, da je ves napor zastonj. A za to prostovoljno delo niso kaj dobro odškodovali, ker so ju še bolj zašili.

i Novo poštno poslopje že delamo. Res lepa stavba. Pri vratih nosi napis: K. k. Post- und Telegrafien-Amt, spodaj šele c. pr. poštini in brzojavni urad. Na slovenski zemlji smo, in Slovenci najbolj rabimo pošto, zato naj bi bil na prvem mestu slovenski napis. To je menda ogrelo nekega vrodekvrneža, da je že dvakrat ponoči z blatom namazal nemški napis. Ker hiša še ni kolaudirana, trpi škodo le podjetnik, zato ni lepo, ako svojega pristaša — vsaj takega se je do sedaj zidarski mojster vedno kazal — oškodujejo na delu in zaslužku.

i Naš prvi pismonoša je izginil iz Ildrije. Do sedaj še ni dal glasu od sebe, da bi vedel družina in drugi, kje se nahaja.

i Sekcijski načelnik v ministrstvu za javna dela g. Homan je pregledoval vse naprave pri našem rudniku. Mudil se je 4 dni tu, šel v jamo, ogledal žgalnico, mudil se v rudarski šoli. Zanimal se je tudi za novo ustanovljeno gospodinjstvo šole, zato je skoraj celo uro pregledoval prostore, študiral učni načrt in se prepričal o potrebi in koristi nove naprave, želel ji obilo uspeha in obljubil tudi državno podporo. V čipkarski šoli se je posebno zanimal za naš specialni obrt in kupil nekaj čipk za svoj dom. Ker je ministrstvo za javna dela tudi patron idrijske župne cerkve, si je ogledal tudi to, se podal na pokopališče in občudoval v cerkvi sv. Križa krasno staro sliko sv. Barbare. V nedeljo se je pri njem oglasilo več oseb z raznimi željami, a nič kaj niso bili zadovoljni obrazi, ko so zapuščali grad. Večinoma je odgovoril, da finančni minister ima tako trdo zaprt žep, da ni mogoče od njega kaj iztisniti za izvanredne stroške pri ministrstvu za javna dela. Oni kredit, ki ga ima to ministrstvo ima pa že toliko izdatkov, da so sprejemki že v začetku leta pokriti. Rado bi dalo naše ministrstvo tudi izvanredne ugodnosti, a je važno vprašanje od kod vzeti. Zato menda pazniki in učiteljstvo ni doseglo za kar je prosilo. Drugi pa še počejo na dan z odgovorom, katerega so dobili.

i Neodkriti so naši liberalci. Kadar je deželni odbor ukrenil tako, da jim ni bilo všeč, so zabavljali, kar se je dalo. Takoj je bila občinska seja, ali pa celo protestni shod proti odredbam deželnega odbora češ, da dela strankarsko, da je vdinjan posameznim osebam in podobne neumnosti so oznanjali. Kadar pa je deželni odbor ugodil liberalcem, so bili pa lepo tihi, da bi ohranili svoje nevedne pristaše v prepričanju, kako strankarsko dela deželni odbor. O tem imamo zopet vzgled. Gerent je hotel urediti občinsko pisarno. Kakor vsak pametni občinec je bil tudi on mnenja, da sta v občinskem uradu zadosti dva uradnika, če župan hoče biti primerno delaven. Uradnika naj pridno delata, zato pa naj se ju boljše plača. Občina bo pa tudi na boljšem, ker približek dvema uradnikoma ne bi znašal toliko, kakor izdaje občina, ker ima tri stalne in enega pomožnega uradnika. Liberalcem je bilo zelo hudo za Julčeta, s katerim si občina ne pomaga dosti, kar pravijo tudi naprednjaki sami. Vendar so šli zanj v boj. Notar Pegan se je z znanimi prijatelji pritožil na deželni odbor, proti gerentovim premembam v občinski pisarni in proti izboljšanju plač lastnim pristašema, občinskima uradnikoma, S. Kogeu in V. Novaku. Deželni odbor je upošteval neko formalno napako gerentovo in liberalcem glede pisarne ugodil. Pričakovali smo pri zadnji seji, da bo župan prečital tudi notarjev rekurz in rešitev, a pričakali tega nismo. Županu se ne zdi vredno obveščati občinstva in socialdemokratske zaveznike o notarjevih rekurzih in njih uspehu. Na Oswald, Kavčiča in druge naše pristaše se sme hujskati celo s privatnimi pismi. Socialni demokratje zopet lahko iz tega razvidijo, da so jim liberalci le v toliko dobri in naklonjeni, v kolikor jih rabijo za pripravo kočij, v kateri pa sedé le sami.

i Dobri gospodarji so v občini, kar smo že večkrat videli. Posebno, kadar se notar vnies vtakne, zaskeli občino. Pred dvema letoma je bil komisijski ogled za napravo javnih stranišč. Komisija je nekaj krajev spoznala za primerne. Pod vplivom notarja Pegana so letos res pričeli zidati stranišče, — a popolnoma drugod, nego je komisija določila. Zato je moral biti nov komisijski ogled, katerega je morala občina zopet plačati. Okoli 70 kronic je stal ta »špas«, ki je bil pa sploh uprizorjen samo zato, ker se ni izpolnila želja znanega inteligenta, da bi se namreč kapela sv. Janeza predelala v javno stranišče.

Serravallo
vo
železnato Kina-Vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k slasti kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepeča živce, pobojša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.
Večkrat odlikovano.
Nad 6000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

! Ne pregledati !
Polvolneno blago od K 1 40 višje (6-7 kosov 5 kgr.) pošilja po povzetju
Jan Konečný tkalnice v Dalečinu
pri Jimramovu na Moravskem.
Nepovoljno se vzame nazaj in se vrne denar.
2650 Kdor poskusi, kupi zopet. 5-1

Globin
Zahvala naj se odločno od Friza Schulz jun. J. G. DOBI SE POVSOD V VELIKIH SKATLJAH. 6 1079 10-1

GLOBIN
najboljše čistilo za čevlje
Edini izdelovalec
Fritz Schulz jun. delniški blesk
Zlato svet. Dunaj 1904 Zlato svet. Dunaj 1906

Previdnost! Ponujala se bodo mnoga manjvredna ponarejanja.

Želiva se oženiti

samo s tako damo, ki naroči opremo od trdke bratov Hrejsar v Dobruški. Naj si torej vsaka nemudoma naroči vzorce prekrasnega barhenta, flanel, kakor tudi lanenega in bombažastega blaga najboljše kakovosti. Izjemna reklamna prodaja. 6 kosov obeljenih rjuh brez šiva izborne kakovosti v velikosti 150/200 cm K 13-50 dokler je še kaj v zalogi. 1-1

2887

Takoj se sprejmo:

2 prav dobro izurjena tapetniška pomočnika,
2 prav dobro izurjena krojaška pomočnika za moško in žensko obleko,
2 prav dobro izurjeni šivilji za krila in jopice.

Celoletno delo, dobra plača!

Reflektanti naj se predstavijo v nedeljo 24. oktobra

oh 10. uri dopoldne v hotelu „Union“.

Zaščitna znamka „Sidro“
Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za Sidro-Pain-Expeller
je splošno priznana kot izvrstno bol blazujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v., K 1-40 in K 2- se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel or. izdelek.
Dr. Richterjeva lekarna pri „Zlatem levu“ v Pragi
Elizabetna cesta šte. 5 nova.

Proti katarom
sopičnih organov, pri nahodu, hripavosti in vratnih oteklinah zdravniško priporočana je 38 12 II.

MATTON
GIESSHÜBLER
alkalična kiselina

katera se z vseh strani rabi sama ali pomšana z gorkim mlekom.
Ta mloraztapljajoče, osvežujoče in pomirljivo deluje, pospešuje ločitev sleza in se v tacihi slučajih posebno dobro obnese.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastonj in franco.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju, Peter Lassniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 114 52-49

Sodarski pomočnik

se tekoj sprejme za dobro plačo in stalno delo pri Karolu Koletiču, sodarskem mojstru v Krškem. 2876 3-1

Edini ugoden nakup ! ostankov !

40 metrov cefira, barhenta, flanel, volnine itd. lepo zbranih, v kosih 1-8 metrov pošilja franco po povzetju za 18 kron slovitno znana 509 izvozna trdnica 52-1

V. J. Havliček a brate
v Podčbradih, Češko.

Naročite takoj! — Priporočilo! Velec, gospod V. J. Havliček a brate, Podčbradi, Znanjo pošiljatev sem sprejel z veseljem in se mi je zelo dopadla. Prosim, pošljite mi še 40 metrov ostankov a...
Spoštovanjem
V. V. Neustya, Uhry, 16. II.

H. SUTTNER, Ljubljana
Mestni trg

razpošilja ure, zlatino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnile se zanesljivo na domačo slo. trdnico!

Veliki novi cenik zastonj.
Novost: Ploščnata, tenka, prava nikelnasta Anker-Roskopf na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoca K 4-50. Srebrne ure od 6 K naprej. Večletno jamstvo. — Ako blago ne ugaja, se vrne denar nazaj.

Sokolske verižice s slovensk. trakovi nikelnasta K 1-20 srebrna K 5-... 2171 21-1

Odlikovan z „Grand Prix“ na svetovni razstavi St. Louis

Najboljši svetilni škrob
GLANZINE
Fric Schulz ml. akc. dr. Heb./Č. in Lipsko

GLANZINE da najlepše likano perilo.

Dobiva se povsod v škatljah po 10 vinarjev.

Pri graščini Preddvor, pošta Tupaliče, se bo oddalo meseca decembra t. l. okoli 20 m³ hlodov lipovega lesa.

Ponudbe se sprejemajo pod »Lipa« glavna pošta Ljubljana poste restante. 2768 6-1

Prav dobre **vinske sode**
z hrastovega lesa, nekaj skoro novih, od 200-400, 700, 1200, 3000, 5000 litrov prodaja po nizki ceni
Fran Cascio Ljubljana, Selenburgove ulice 6.

Centralna kurjava in prezračevanje
vseh sestavov,
železne konstrukcije
streh, mostov in drugo izvršuje
tovarna na stroje
Jan Štětka
Praha, Král. Vinohrady
Fricova ulice šte. 892.

Gradnja železn. svetilničjakov, tudi kurjava dotičnih s toplo vodo. 13-1

Štažna kurjava za stanovanja z 2, 4 do 6 sobami.
Novost:
Patentni razpraševalci.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Litomerice, Moravski Zumberg, Mödling,
Novi Jičín, Pízen, Praga, Graben, in Praga, Mala strana, Liberec, Cvitava

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnic, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev.
Prospekte in cenike premij zastonj in franko.

Domače slovenske tvrdke

Posojilnice.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice, sprejema hranilne vloge in daje posojila, Dunajska cesta št. 18.

Ljudska posojilnica Miklošičeva cesta 8. — Olej inserat.

Vzajemno podporno društvo, Kongresni trg 19 Olej inserat.

Razne tvrdke.

Jager Toni, trgovina ročnih del, Židovske ul. 5.

Kollmann Fran, zaloga porcelana in steklenine, Mestni trg.

Josip Košmerl prva jugoslovanska tvornica drož priporoča svoje izborne droži (kvas).

Lekarna Trnkoczy v Ljubljani, zraven rotožva.

Mencinger T., trgovina s spec. blagom in delikatesami. Sv. Petra cesta št. 37. in 42.

Obrtno pomožno društvo Kongresni trg št. 4.

Pristou Filip, slikar za napise, črke in grbe, Prešernova ul. 50.

Treo Simon, stavbena tvrdka, Sv. Petra c. 25.

Žibert A., največja zaloga čevljev domačega izdelka, Prešernove ulice.

OREHE

nove, letošnjega pridelka, mehko lušinate in belozrnate kupuje v vsaki množini po dnevnih zanesljivih cenah tvrdka

Iv. A. Hartmanna nasled.
Avg. Tomažič
Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 2.

Tvrdka priporoča zopet ugodno priliko za nakup praznih, izborno ohranjenih, močnih 2792 in trpežnih 10-1

sodov od finega špirta

deloma enkrat rabljeni, deloma popolnoma novi, od 300 do 400 litrov in od 600 do 700 litrov večje množine, po jako nizkih cenah, takoj dobavni.

Kašelj 2817 24-1 hripavost, katar, zaslezenje, katar v grlu, oslovski in dušljivi kašelj odpravijo zdrav. preizkušene in priporočene

Kaiserjeve karamele za prsa s tremi jelkami. 5500 notarijelo potrjenih sprčičeval o dobri kakovosti. Zavoj 20 in 40 vin, skatljica 80 vin. dobivajo se v Ljubljani: Lekarna pri „Orni“, Rib. Sušnik, deželna lekarna pri „Mariji Pomagaj“, M. Leuske, Ubald pl. Trnkoczy, G. Piccoli, pri „Kroni“ A. Bohinc, I. Gurčić, Metlika, Jos. Ancik, Ribnica, A. Roblek, Radovljica, D. Pirč, Idrija, H. Brilli, Ljubja, E. Burdich, Sk. Loka, H. Roblek, Trzic, K. Andrijašič in I. Bergmann, Novom., K. Savnik, Kranj, J. Močnik, Kamnik, C. Huss, Vipava

Stalno službo
knjigovodje ali korespondenta

v kakem večjem slovenskem podjetju ali zavodu želi sprejeti mlad, vojašine prosti, oženjen mož, absolvent trgovske šole, ki ima 14letno prakso ter razpolaga z dolgoletnimi prima-sprčičevali. Vstop mogoč 15. novembra ali 1. decembra t. l. Blagohotne ponudbe pod „Stalno 13227“ na upravnistvo „Slovenca“.

2912 3-1

Pozor!

Priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi nova modna trgovina

Peter Šterk

Stari trg št. 18 Ljubljana Stari trg št. 18

kot zelo solidna za nakup raznega modnega blaga.

Velika zaloga letnega in zimskega moškega ženskega in otročjega perila, najmodernejših bluz, spodnjih kril, **modercev, predpasnikov, rokavic, nogavic, ovratnikov, zavratnic, šerp, pajčolanov, otročjih oblek, svile in baržune za bluze in nakite, svilne trakove, posamentrije, čipke, šlinge in vse potrebščine za šivilje, kakor tudi velika zaloga najmodernejših in najboljših moških klobukov, čepic in vsakovrstne kožuhovine, vse po najnižji ceni. 1495 1**

Pozor!

Hrastove kadi

za sadje pripravne, prav močne, v obsegu 20 do 22 hl, oddaja po prav nizkih cenah

M. ROSNER & CO.

Ljubljana poleg Koslerjeve pivovarne.

Lovci pozor!

Lov se da v najem na Bledu, v planini »Lipanca«, kjer je mnogo divjih koz in petelinov, potom javne dražbe, ki se vrši v občinski pisarni na Bledu, dne 24. t. m. popoldne ob 4. uri. 2821 3-1

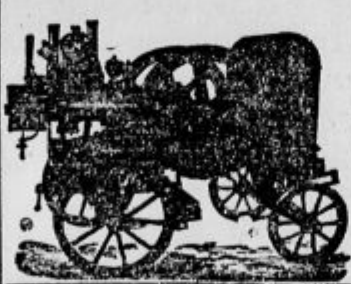
Radi ogromne zaloge

prodajam že sedaj pod tovarniško ceno:

obleke, površnike, pelerine in zimske suknje za gospode in dečke; jopice, paletote, mantile, pelerine, kostume, krila in bluze za dame in deklice. - Velika izbira kožuhovinastih ali s kožuhovino podloženih predmetov kakor: kratke, mestne in potne kožuhe za gospode; jopice, boe, mufe in garniture za dame in deklice.

O. Bernatovič, Angleško skladišče oblek, Ljubljana, Mestni trg 5.

2894

BERNHARDT-OVI
Petrolin- lokomobili in
motori Lokomobili od 3 do 20 konjskih sil
Motori od 1 do 50 konjskih sil

Obratni stroški 5-6 vin. za konjsko silo in uro.

Nobenega dima, nobenih saj, nobenega smrada, nobenega izprašane strojnika, nobene nevarnosti za eksplozije ali ogenj, nizki nabavni stroški, se lahko postavijo v bivališčih, ni potreba nobenega dimnika. Pripravljeni za takojšnji obrat.

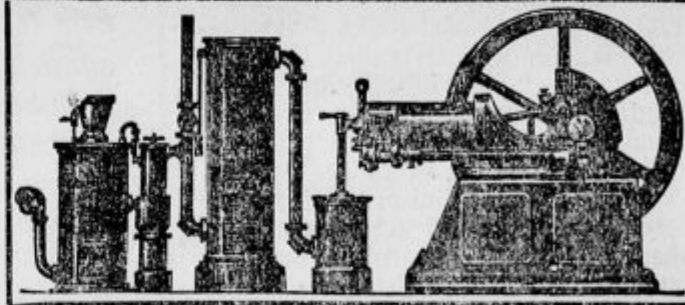
Najceneja obratna moč za izvrševanje obrta, poljedelstva in industrije.

Ponudbe z ugodnimi plačilnimi pogoji. — Ceniki in naslovi na ogled poslanih strojev na zahtevo na razpolago.

G. Bernhardtovi sinovi Dunaj XII./2,

C. kr. priv. tovarna za motorje in stroje 6. Bernhardtovi sinovi Dunaj XII./2, Schönbrunnerstrasse št. 173, Sl. Zastopnik: J. MIKULA, inženier, sodnijsko zaprisežen cenilec, Ljubljana, Cigaletova ulica 7.

2714 12-1

Plinove sesalne-motorne naprave

10 do 100 konjskih sil, obratni stroški 1 do 3 v za konj. silo in uro.

Podružnice
Spljet, Celovec
- in Trst -
- Delniška glavnilca -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun, ter je obrestuje po čistih $\frac{1}{2}\%$

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice
Spljet, Celovec
- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -

IGNAC FOCK V KRANJU

paro-tovarna za milo, surovi margarin, kristalno
sodo in stearinske sveče
Častiti duhovščini priporočam stearinske sveče za cerkveno rabo z znamkami „EXCELSIOR“ in „SUPERIOR“.

priporoča mila vseh vrst, toaletna mila, glicerinska in jedrnata, stearinske
sveče znamki „ELEKTRA“ in „SOLNCE“, posebno pa milo v prid „družbe
sv. Cirila in Metoda“ z znamko: 20. IX. 08 in blagovestnikov ki je produkt
moderne kemije zato neprekosljivo blago.

Največje in najstarejše slovensko podjetje!

Pozor kolesarji!

Edino zastopstvo za Kranjsko za prava Puch-kolesa:
„Specijal“ Puch-kolesa K 150.—
„Curier“ kolesa „115“—
Najboljše pneumatike Reithoffer-jeve. — Najnovejši
527 šivalni stroji od K 66.— naprej. (1)

Za prekupevalce ista cena, kakor v tovarni!
Ker prodajam brez potnikov, vsled tega vse blago veliko ceneje.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

odličnim spoštovanjem

FR. ČUDEN

urar in trgovec v Ljubljani.

2054

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev.

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11

priporoča največjo zalogo krasnih

**nagrobni vencev
in trakov z napisi.**

Zunanja naročila se izvršujejo
hitro in točno.

Cene brez konkurence! ~

Ustanovljena leta 1882.

Telefon števil. 185

Ustanovljena leta 1882.
Poštne hranilnice račun števil. 828.405.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem združnem domu **v Ljubljani** na Dunajski cesti števil. 18

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa nad **K 71,417.344-75**

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi hranilne vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908 nad **K 17,102.911.27**

Upravno premoženje **K 17,519.983-93**

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj
in praznikov.

114

52-1

POZOR!

Slovenska modna trgovina

SLOVENC!

modni salon za **moderne** damske klobuke

A. VIVOD - MOZETIČ, LJUBLJANA

Stari trg 21, filijalka v KRANJU na Glavnem trgu se naj-
vdanejšje priporoča veleocenjenim damam.

Klobuke sprejemam v popravilo.

SVOJI K

SVOJIM!

845 52-1

Največja in
najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana.

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na
štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih
najbolj strokovnjaki, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem,
samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.

je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Finland“, „Kroonland“,
„Vaderland“, „Zeeland“, „Lapland“, „Menomi-
na“, „Maniton“, „Gothland“, „Marquette“ in
„Semland“, kateri vsak teden v sobotah oskr-
bujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-
Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vljudna
postrežba in spalnice ponovem urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
nejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega
kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tišlerju“ 188 (52-1)

VODOVODI
kanalizacije, kopališča

Načrti in izvršitev le pri
domači specialni tvrdki.
Tehniške ocene in načrti
zastoj, ko se poveri delo.

Inženier-hidrotekt
Konrad Lachnik, Ljubljana
Beethovenove ul. 4. Brzjavil: Lachnik, Ljubljana.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško
priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187)

Pošiljatve na dom sprejema restavrater „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Za šport
in promet.**Zaloga koles**

Puch, (Styria), Globus,
Regent in drugih specialnih
znamk ter posameznih delov.
Izposojevanje koles
prejem koles za emaliranje,
: ponikanje ter popravila :
solidno in ceno.

Karol Čamernik

Ljubljana, Dunajska c. št. 9.

2818 12-1

1000 do 2000 K

letnega zaslužka

s pletenjem na naš najnovejši ple-
tilni stroj. Potrebna glavica 150 K
Delo zajamčeno. Oddalje ne ovira.
Zahtevajte prospekt.
Češk. domača industrija „samostojnost“
Praga II. Vencijev trg 63/35.

Št. 705 Flobert Teschl „WERNHARD“
kaliber 6 ali 9 mm z močno robato cevjo, dolgost
1 meter, za streljanje z zrnji **kron 14.—**
in kroglicami, teža 1 3/4 kg
Pošilja se le po povzetju. — Ilustrovani ceniki o
1113 orožju zastoj in franko. (1)
Franc Dušek, orožarna, Opočno 89, Češko.

Lepa zračna

661

stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami
od 8 kron mesečno naprej, se takoj
ali za pozneje oddajo v novozgra-
jenih hišah na Predovičevem selu
poleg Ljubljane. — Več se izve pri
E. Predoviču, Ambrožev trg 7,
: : v Ljubljani. : :

Založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov

**Klobuke,
cilindre in čepice**

v najnovejših faconah in velikih izberah

112 priporoča 52-1

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

4 tedne poskušnje

n na ogled razpošiljam svoja **KOLESA**
po povzetju. Deli koles čudovito po ceni in dobri.
Ilust. ceniki franko, 2351

Fran Dušek

tovarna koles,
Opočno št. 85.
na Češkem.

Puške!

Lancaster od K 26.—, Flobert-puške od
K 8-50, pištole od K 2.—, samokresi od K 5.—.
: Popravila ceno. — Ilustrovani ceniki franko. : :

F. DUŠEK v Opočno št. 77

1631 Češko. 32

= Fotografski umetni zavod =

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih
naročil kakor: povečevanje, reproduciranje, foto-
grafiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd.

— Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini. —

2833

Podjetje betonskih stavb!

Brata Seravalli & Pontello

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 19.

3060 Kiparstvo in tvornica umetnega kamna. 52-1

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, posta-
mentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje, vodomotov, korit in vodo-
vodnih mušljev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz
mavca za stene in strope. — Zaloga kameninastega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovno izvedena. — Cena najnižja. — Jamstvo. — Zastop. svodov patent „Thru“.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim
predstojništvom kakor p. n. občinstvu za pre-
vzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor
vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-
dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov
podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 2973 52-1

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spricevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Glogowski & Komp.

c. in kr. dvorna založnika

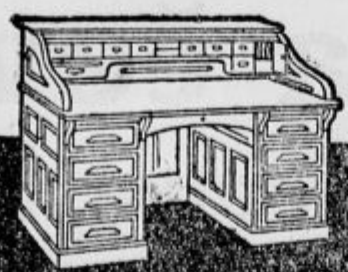
Dunaj I, Franz-Josefs-Kai 15 in 17

454 34-1

priporočata

**Praktično
in
priročno.**

**Remington-samopisnice
(pisalne stroje) model X. in XI.**kakor tudi pisarniške po-
trebščine, pohištvo, n. pr.**amerikanske pisalne mize**ki so izredno praktične
: : za porabo. : :

Prospekte zastoj in poštnine prosto.

Vinko Majdičvaljični mlin v Kranju,
Kranjsko.

Največja proizvodnja priznana najboljših
pšeničnih mok in krmnih izdelkov, ki iz-
virajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst.
Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in
dado kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar
je zlasti za gospode pekovejske mojstre ne-
precenljive vrednosti. 2916 52-1

Zastopstva in zaloge:

V Ljubljani, Kočevju, Podgradu, Trnovem,
Trstu, Pulju, Gorici, Celovcu, Beljaku, Bol-
canu, Inomostu, Tridentu, Zadru, Spijetu,
Ercegnovem, Kotoru, Sarajevem.

Brzjavi: Valjični mlin, Kranj.

**Ravnokar so izšle nove dvo-
stranske slovenske plošče!**

Cena 4.— krone

in po 2 K 50 v

Velika zaloga

gramofonov od

25 kron naprej.

Dobi se tudi na

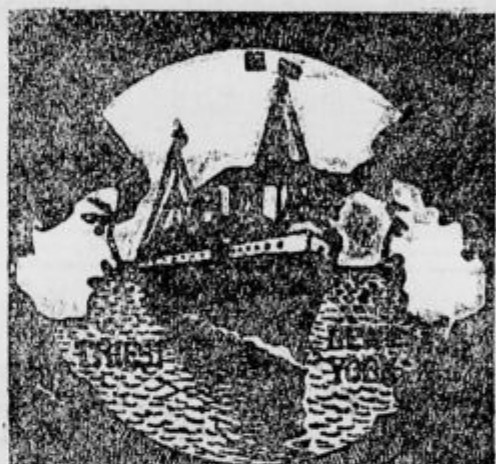
mesečne obroke.

Zato zahtevajte

tako brezplačno

cenike gramofonov

in raznih plošč.

Fr. P. Zajec : : urar in optik : :
Ljubljana, Stari trg 26

Putniki v Ameriko
Kotni želijo dobro, po ceni in
izjemljivo potovati naj se obrnejo
na **Simona Kmeteka**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Kotni želijo dobro, po ceni in
izjemljivo potovati naj se obrnejo

Telefon 177.

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gospodom gostilničarjem in
p. n. slavnemu občinstvu
priporočam

**zagrebačko in
češko pivo**

Najcenejše

DEŽNIRE IN SOLNČNIRE

3436 domačega izdelka 52-1

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in
-- prečastiti duhovščini --

JOSIP VIDMAR

-- v Ljubljani --

Pred šolijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

- Popravila točno in ceno. -

Telefon št. 12017.

Osrednja banka čeških hranilnic

Telefon št. 12017.

Podružnica: DUNAJ I., Wipplingerstrasse 22. — (Ustredni banka českých spořitelén) — Podružnica: DUNAJ I., Wipplingerstrasse 22.

Vloge na knjižice in račun 4% in 4 1/4%. — Kupovanje in prodaja vrednostnih papirjev. — Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.

Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4% in 1/4% upravne pristojbine. Financiranje javnih

podjetij. Emisija lastnih 4% bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavelje.

Del. kap. 7.000.000 K

Telegrami: „Sporobanka“.

Deponiranje kavicj in

: vadij raznih vrst :

Eskont menije samo

: denarnih zavodov :

Bankovne informacije

: in svete brezplačno :

Betonsko podjetje

Tovarnica cementnih izdelkov, umetnega kamnja in marmorja.

ZAJEC & HORNLJUBLJANA, Dunajska cesta št. 73,
Filijalka na Pešati, pošta Dol pri Ljubljani**Naznanilo in priporočilo.**Sl. občinstvu v Ljubljani in
po deželi vljudno naznanjava,
da sva najino**restavracijo „pri Zlati kapljici“** Ljubljana, Sv. Petra cesta 27
prenovila in notri do ceste razširila, tako, da stoji sedaj pet lepo opravljenih, svetlih in prijaznih prostorov cenjenim gostom v porabo v katere se pride neposredno s ceste ali iz hiše in z dvorišča. Ena soba popolno zase je na razpolago cenjenim gostom za vsakojaka zborovanja.

Tu se točijo pristna domača vina in izborna Reininghausovo pivo. Dobivajo se ob vsakem času gorka in mrzla jedila ter od 9. ure naprej tudi zajutrek. — Postrežba je točna. — Cene zmerne. 2921 3-1

Za mnogobrojni obisk se vljudno
priporočata**L. A. TRATNIK.**Priporočamo bogato zalogo umetnega kamnja: **cevi**, okrogle in ovalne, (patent Kielberg zastopstvo za Kranjsko), **stopnice**, (najelegantnejši vzorci, brušene in polirane), **mozaične**, kakor tudi hidravlično stisnjene **metallique-plošče** za tlakove za cerkve, veže, kuhinje, hodnike, trotoarje v raznih barvah in vzorcih, podboje, križe, nagrobne spomenike, okvirje, postamente, balustrade, ornamente, facade i. t. d. — Opozorjamo posebno na prekrasne plošče iz **umetnega marmorja** (Carralith-patent) za obhajilne mize, oltarje, za prevleko lisen, stebrov i. t. d. Gospode interesente, zlasti preč. duhovščino in stavbinske mojstre vabimo najuljudneje, da si ogledajo na licu mesta blago. 979 **CENIKE IN VZORCE POŠILJAMO RADE VOLJE NA ZAHTEVO.****Pozor!**Priporočam preč. duhovščini in
slav. občinstvu svojo ogromno
zalogo umetno izdelanih**Pozor!****nagrobnih spomenikov**

iz črnega, zelenega granita, labradorja in belega kararskega, kraškega in več drugih marmorjev; prevzamem in v popolno zadovoljnost izvršujem vsa umetna cerkvena in stavbina dela. Preskrbujem slike za na spomenike po jako nizki ceni. Imam v zalogi nagrobne okvire.

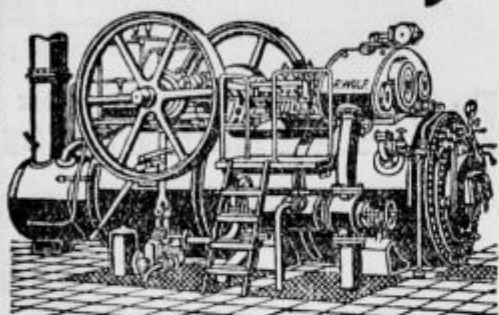
Ker delujem brez potnika ali agenta, prodajam nagrobne spomenike po jako nizkih cenah.

Z velespoštovanjem

1021 (1)

IGNACIJ ČAMERNIK, kamnosek
v Ljubljani, Komenskega ulice šte. 26.

Line 1909: zlata kolajna, najvisja odlika.

R. WOLF, Magdeburg - BuckauPodružnica Dunaj
Dunaj III., Am Heumarkt Nr. 21.
Premikalni in stalni patentovani**lokomobili**na nasičen par in vroči par
od 10—800 konjskih sil.

Gospodarski, trpežni in zanesljivi obratni stroji za vse industrijske in poljedelske obrate.

Dosedaj izdelanih nad 650.000 P. S.

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puch), Waffrad.**Šivalni stroji**izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.**: Adlerjevi :
pisalni stroji.**

Ceniki zastoj in franko.

Naznanilo preselitve.Slavnemu občinstvu si usojam uljudno naznanjati,
da sem svoj brivski in frizerski obrt preselil
v hišo na Sv. Petra cesti št. 32
poleg kavarne „Avstrija“.Salon za dame s posebnim vhom in se-
pariranimi oddelki. Poleg umivanja glav, vsako-
vrstno friziranje in barvanje las, priporočam
svoj gorki in mrzli zdravniški priporočeni su-
šilni aparat. Izvršujejo se vsa lasna dela. Vpletke
(kile) striženih in zmešanih las v veliki izbiri.

Z vsem spoštovanjem se priporoča

M. Podkrajšek

frizer za gospode in dame, Sv. Petra cesta 32.

Slovenska tvrdka obuval

„Združenih čevljarjev v Ljubljani“

Wolfova ulica 14

Wolfova ulica 14

priporoča sl. občinstvu svojo veliko zalogo za jesensko in zimsko sezono vseh vrst najmodernejših čevljev za gospode, dame in otroke, kakor tudi za turiste in telovadce ter razne čevlje za dom. Prave ruske galoše, dokolenice (gamašne) in vse v to stroko spadajoče potrebščine. Naročila po meri in popravila se okusno, točno in solidno izvršujejo v lastni delavnici. — Zahtevajte cenike, 1133

2906 3-1

Nc. I. 2679/3

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okr. sodišču v Kranjski gori, odd. I., so po prošnji lastnice g. Katarine Grom, posestnice na Dovjem št. 20 na prodaj po javni dražbi sledeče nepremičnine:

Zemlj. vl. št. 87, 206 in 344 k o. Dovje za katere se je ustanovila pristavljena izklicna cena, in sicer:

I. Za zemlj. vl. št. 87 ad Dovje: parc. št. 1738/2 hiša št. 20 v Mojstrani in parc. št. 1745 gospodarsko poslopje, žaga s kozolcem in drvarnico (24.000 K), vrt parc. št. 1738 (172 K 50 v), parc. št. 2068/2 žaga (9000 K), 336/1 travnik (147 K), 1455/337 (4593 K), 1455/334 (2450 K), 1455/332 (69 K 25 v), 1455/433 (847 K 98 v), 1455/243 (602 K 26 v), 1455/244 (4143 K 33 v), 637/1 (4479 K 76 v), 637/25 (3252 K 60 v), 637/28 (3285 K), 637/27 (3339 K), 650/56 (6868 K 36 v), 1455/320 (2602 K 99 v), 1455/317 (333 K 05 v), 1455/119 (947 K 36 v), 1458/5 (1148 K 07 v), 1458/6 (1432 K 06 v), 1458/7 (87 K 76 v), 1482/47 (1004 K 18 v), 1482/50 (883 K 34 v), 1482/48 (63 K 62 v), 1482/49 (58 K 98 v), 1482/59 (11.782 K 61 v), 1401/9 (2244 K 32 v), 650/182 (3105 K 20 v), 650/183 (2505 K 30 v) gozdovi.

II. Zemljišče vl. št. 206 ad Dovje parc. št. 650/169 gozd (3069 K 12 v).

III. Zemljišče vl. št. 344 ad Dovje parcela št. 638/2 gozd (4895 K 91 v).

Dražba se bo vršila

dne 2. novembra 1909 ob 10. uri dopoldne v Mojstrani št. 20.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmejo.

Na posestvo zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Zdražitelj morajo položiti varščino v znesku 10% izklicne cene.

Skupilo izplačati je tekom mesec dni prodajalki.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri podpisnem sodišču v sobi št. 1 in pa dne 2. novembra 1909 v Mojstrani pred začetkom dražbe.

C. kr. okrajno sodišče, odd. I.,

v Kranjski gori, dne 9. oktobra 1909.

Tovarna**za čevlje****F. L. POPPER, Chrudim, Češko.**

Izdelek nedosežen glede trpežnosti, elegancie in priljubljenosti torej najboljši izdelek monarhije, kar priznavajo vsi merodajni strokovnjaki. Naj torej nikogar ne premotijo hvalisanja z drugih strani, vsak naj kupi le čevlje z znamko F. L. P.

Edina prodaja za Kranjsko:

JULIJA STOR, Ljubljana, Presernove ul. 5.

Znamka F. L. P.

Znamka F. L. P.

Vsak kmetovalec

naj bi se v svojo lastno kcr st poučil o

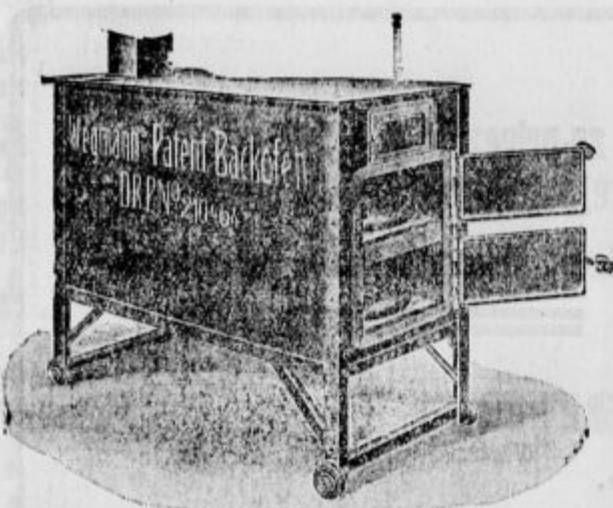
Wegmann-ovi patentni krušni peči.

Pri tej peči se prihrani 50 do 80 odstotkov kuriva in prostora ter peče izboren domač kruh, kakor tudi vsako drugo pecivo. Sadje in sočivje se v njej lahko suši, tudi meso se more izredno lepo peči. Te **patentne krušne peči** se grade od 4 hlebov (za 100 K) do 40 hlebov in se lahko postavijo v kuhinji, na hodniku, v šupi itd.

Vsaka peč se da 6 tednov na poskušnjo.

Cenike pošilja brezplačno obenem z zaželenimi pojasnili

Fr. Kalmus & F. P. Vidic & Komp., Ljubljana.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz **BREMENA**

v **NEW-YORK** ::

s cesarskimi brzoparniki
:: Kronprinzessin Cäcilia ::
Kaiser Wilhelm II, Kron-
prinz Wilhelm, Kaiser Wil-
helm der Große. ::

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožnje listke za parnike gori navedenega parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri 2886-58

Edvard Tavčar-jū, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštna, realna in solidna. Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona Utah, Wyoming, Nevada, Oregon, in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

RAZPIS.

2881 3-1

V deželni prisilni delavnici je izpraznjena

služba hišnega zdravnika

z letno nagrado 2000 K.

Služba se odda s pogodbo ter velja za njo enomesečna odpoved. Pojasnila o službenih dolžnostih daje vodstvo deželne prisilne delavnice in deželno tajništvo.

Prosilci naj predložijo svoje prošnje

do 31. oktobra 1909

podpisanemu deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 15. oktobra 1909.

Naznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da izdelujem v svoji novi, največji in po najmodernejšem sistemu urejeni tovarni na Kranjskem za upognjeno pohištvo in deščic (parket)

Stole, različne vrste od priprostega do naj-finejšega izdelka, naslonjače, gugal-nike, pisalne fotelje, obešalnike, mize v vsaki velikosti, vrtno stole, stole za glasovir i. t. d.

Imam vedno veliko zalogo bukovih in hrastovih na par prepariranih deščic (parket po najnižjih cenah.)

Na zahtevo pošljem moj ilustrovani cenik zastoj in franko.

Ivan Bahovec

tovarnar na Duplici p. Kamnik.

1971 (1)

V PRID „DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA!“

Prva češka splošna delniška družba **na življenje** za zavarovanje v Pragi

Generalno zastopstvo za vse slovenske dežele v Trstu, ulica Denizetti št. 5.

EDINA slovanska delniška družba za zavarovanje na življenje,

EDINA, katera kolekuje zavarovalne listine z narodnim kolekom,

EDINA, katera kolekuje svoje dopise z narodnim kolekom. ☐ ☐ ☐

Zavaruje najceneje, najugodnejše na vse načine! SVOJI K SVOJIM!

Pojasnila dajejo vedno brezplačno okrajna zastopstva v vseh večjih slovenskih krajih.

Nadzornik v Ljubljani je gospod GESTRIK IVAN, Radeckyjeva cesta šte. 16.

2336

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE

UNION

priporoča **marčno carsko**
dvojnato marčno
in eksportno pivo

priznано dobre kakovosti.

Tropine in sladne
cime kot najizbor-
nejša piča za živino

2823 1

LJUBLJANA SP. ŠISKA

Edine vremenu-stanovitne apneno-fasadne-barve

za prebarvanje hiš, cerkva, župnišč, šolskih in jav-nih poslopij priporoča po izvanredno nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Vzorci apneno-fasadnih barv brezplačno in poštne prosto.

2253 20-1

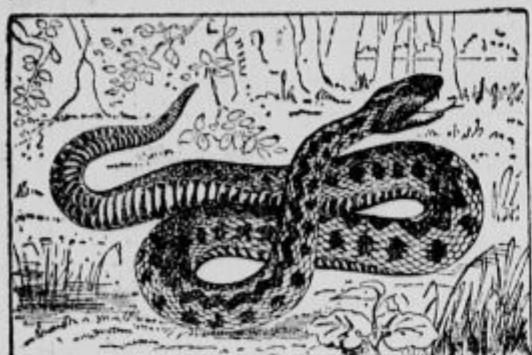
Ponudimo vsako poljubno množino

480

Zarezane strešnike (prve vrste) za privezati ali pribiti na late
torej popolnoma varno proti nevlhiti).
zidarsko strojno opeko, Portland-cement, peči, štedilnike, šamotne plošče
za tlakanje cerkvâ, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & Komp. Ljubljana.

Na zahtevo pošljemo vzorce in prospekte takoj brezplačno.

Uattermannovem drevoredu se nahaja od danes nadalje
menažerija z redkimi živalmi iz
vseh delov sveta.
Predstave vsak dan
ob 5. in 7. uri zvečer. Glavna predstava: boj
z medvedi in krmljenje v nedeljo in praznik
ob 11. in od 2. ure pop. vsako uro. Cene prostor-
om: I. 40 v, otroci 30 v; II. 30 v, otroci 20 v.
2905 2-1 K obilni udeležbi vabi udani lasnik

468 52-1 Izvolite pisati po vzorce!

V. J. Havliček a bratr v Poděbradech (Češko)

Izvozna tvrdka priporoča lanenega in modnega blaga v različnih vrstah: Samo pri nas pristno!

Modno sukneno blago

Jesenske 1909/10 zimske novosti Dobite najboljšo!

Barhent Opreme za neveste Flanele

Vzorci franko. — 1 zavoje 40 m pralnih ostan-
kov okusno odbranih za K 18.— franko po povz.

VINSKE SODE

iz hrastovega lesa, zdrave, močne 295 3-1
od litrov 56/65
" " 100/120
" " 200/220
" " 600/800
nadalje 8 komadov prav močnih, zdravih hrastovih
sodov z vrticami v obsegu hlt. 36, 36, 39, 39, 40,
46, 42 in 50 ima naprodaj po primerno nizki ceni
tvrdka M. Rosner & Co,
Ljubljana, poleg Koslerjeve pivovarne.

Krila za dame

gladka komad . K 1-40
pasasta " . " 1-50
po vzorcu " . " 1-60

pošilja proti povzetju tovarna za volneno
blago G. WEISSENSTEIN v Bystrém pri
Poličky. 6 kril gre na 5 kg poštni zavoje.
Dalje pošilja čisto volnene nogovnice par
po 90 v. in višje in čisto volnene žoke
par po 60 v. in višje. Vzorci na zahtevo,
neugajajoče se vzame nazaj. 2913 7-1

Sprejme se takoj za večje delo

krojaški pomočnik

pri g. Mikoliču, Novomesto. 2900 3-1

Dobro izvežbana

KUHARICA

išče službe pri duhovniku ali v župnišču.
Nastop takoj. — Ponudbe pod naslovom
„Služba“ na upravo „Slovenca“. 2868 2-1

GOSPODIČNA

iz boljše hiše, večša slovenskega in nemškega
jezika, strojepisja in knjigovodstva išče službe
v kako pisarno. praktikantinja.
Vstopi tudi kot
Prijazne ponudbe pod „Skromna zahteva“ poštni
predal 76, Ljubljana. 2918 3-1

Slovenec Konrad Skaza

delavnica za vsa cerkvena dela
St. Ulrich, Gröden, Tirolsko

se najtopleje priporoča
za vsa cerkvena dela.
Velikanska zaloga svetih
razpel. -- Novi zanimivi
slovenski ceniki zastoj
in franko. -- Postrežba
solidna in hitra. 1818 26-1

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke.

Obstoji že nad 38 let.

Ana Hofbauer

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja
Ljubljana, Wolfve ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu,
da izdeluje natančno po naročilu in predpisih
vsakovrstne bandere, baldahine, plašče,
kazule, pluvijale, dalmatike, velume,
albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse
kar se rabi v cerkvi pri službi božji.
Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter
po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi
naročila na vezenje, prenavljanje stare
obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajoč hitro in najpoštenjšo postrežbo, prosim, da se pri
naročitvi izvoli ozirati na prvo domačo tvrdko. 26-1

Išče se poštena in pripravna
ženska stara 25—40 let
z malo varščino
za vodstvo
male gostil-
niške obrti v Ljubljani. Vstop s 1. no-
vembrom t. l. Plača po dogovoru. — Več se
izve v trgovini Valvazorjev trg Ljubljana.

Zasebniki
Trgovci
Krošnjarij
naj ne zamude ugodne prilike
za naročbo
ostankov
naravnost iz tkalnice!

1884 Posebna ponudba: 12—1
40 met. oksforda za srajce, cefta za obleke,
plave tkanine za predpasnike in bluze. Prva
kakovost, pristno barveno le K 15-40.
40 met. rumenurške tkanine, kreas-platna, ka-
nafasa, zajamčeno prva kakovost, pralno, le
K 18-40. 1 kos 150/200 cm rjuh, zajamčeno
platno, brez konkurence, za le K 2-25. Brisače
40 cm široke, 1 m dolge, za samo 32 vin.
1 dvanajstletica robcev z atlas-robom K 1-25.
Pošilja se po povzetju. Kompl. zavoje 5 kg
povsod franko. Za neprimerno denar nazaj in
se povrne tudi poštnina, torej nikak riziko.
Prosim, da se ne zamenja moja tvrdka s po-
dobno se glasečimi, ki pošiljajo neporabno
blago, ne vračajo poštnine pri vrnjenem blagu,
in so le kramarji. — Obrne naj se vsak na
Julija Müllerja tkalnice, Heřm. Město, Češko.

*Krasne klobuke za dame,
kakor tudi za deklice in otroke, najnovejše mode,
v največji izbiri priporoča po zelo ugodni cenah*

modni salon B. Magdič
Ljubljana, nasproti glavne pošte, Ljubljana.

2643 20-1

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst
kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov.

V zalogi ima vedno veliko izbero vseh vrst kožu-
hovine. Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spa-
dajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. WANER Ljubljana,
Sv. Petra cesta šte. 21

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvo KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4 1/2% brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rent. davek plačuje društvo samo. Druge hra-
nilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni
kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih. kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.